

GÖTEBORGS UNIVERSITET HANDELSHÖGSKOLAN

När politiken möter miljörätten

*En kritisk analys utifrån Critical Legal Studies av regeringens
tillåtlighetsprövning enligt 17 kapitlet miljöbalken*

Juridiska institutionen
Juristprogrammet
HRO800 Examensarbete, 30 hp
Höstterminen 2025
Författare: Hugo Tolvteus
Handledare: Jonas Kyrönviita
Examinator: Christina Olsen Lundh

Innehållsförteckning

Förkortningar	4
1. Inledning	5
1.1 <i>Inledning och problembeskrivning .....</i>	5
1.1.1 Regeringens tillåtlighetsprövning.....	6
1.1.2 Problembeskrivning	8
1.2 <i>Syfte och frågeställning .....</i>	9
1.3 <i>Critical Legal Studies .....</i>	9
1.3.1 Teorins framväxt och utgångspunkter.....	9
1.3.2 Critical Legal Studies och rätten.....	12
1.3.3 Kritik mot Critical Legal Studies	13
1.4 <i>Metod och material.....</i>	15
1.4.1 Användning av AI	19
1.5 <i>Framtida forskning.....</i>	19
1.6 <i>Tidigare forskning.....</i>	20
2. De allmänna hänsynsreglerna, hushållningsbestämmelserna och miljökvalitetsnormerna	22
2.1 <i>De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken .....</i>	22
2.2 <i>Hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken .....</i>	25
2.2.1 Hushållningsbestämmelserna i 3 kap. miljöbalken	25
2.2.2 Hushållningsbestämmelserna i 4 kap. miljöbalken	26
2.3 <i>Miljökvalitetsnormer i 5 kap. miljöbalken.....</i>	27
3. Regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken	29
3.1 <i>Allmänt om regeringens tillåtlighetsprövning .....</i>	29
3.2 <i>Verksamhetstyper och deras karaktär.....</i>	32
3.3 <i>Regeringens bedömning i tillåtlighetsprövningarna – Kriterier och miljörettslig samt politiska översvägningar .....</i>	35
3.3.1 Miljökonsekvensbeskrivning.....	36
3.3.2 Hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken.....	36
3.3.3 Hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.....	37
3.3.4 Miljökvalitetsnormer i 5 kap. miljöbalken och övrig omgivningspåverkan	40
3.3.5 Kommunal tillstyrkan	41
3.3.6 Sammanfattning och reflektion avseende regeringens bedömning i tillåtlighetsprövningarna	42

4. Kritisk analys av regeringens tillåtlighetsbeslut utifrån Critical Legal Studies	46
4.1 <i>Tillåter regeringen verksamheterna? - Återkommande argumentationsmönster och politiska överväganden.....</i>	46
4.2 <i>Underbestämda rättsliga normer och friheten i beslutsfattandet.....</i>	50
4.3 <i>Den politiska dimensionen i tillåtlighetsprövningen .....</i>	51
4.4 <i>Formalism och legitimering i regeringens tillåtlighetsprövning .....</i>	52
5. Sammanfattande diskussion och slutsats	55
5.1 <i>Sammanfattande diskussion.....</i>	55
5.2 <i>Slutsats.....</i>	57
Källförteckning.....	59
Bilaga 1 - Sammanställning av regeringens tillåtlighetsprövningar	67

Förkortningar

EU	Europeiska unionen
HD	Högsta domstolen
HFD	Högsta förvaltningsdomstolen
MB	Miljöbalk (1998:808)
MÖD	Mark- och miljööverdomstolen (tidigare miljööverdomstolen)
Prop.	Proposition
SOU	Statens offentliga utredningar

1. Inledning

1.1 Inledning och problembeskrivning

I grunden handlar miljöretten om något betydligt större än paragrafer, prövningsordningar och tillståndsregimer. Miljöretten handlar om vilken framtid vi vill möjliggöra och vilka värden vi anser värda att bevara när miljö, samhällsutveckling och ekonomiska intressen kolliderar. Miljöretten är ett uttryck för samhällets syn på naturresurser, livsmiljöer och ansvar över generationer. Den speglar våra föreställningar om vad som får utnyttjas, vad som måste skyddas och när vi som samhälle är beredda att acceptera att oåterkalleliga förändringar sker i landskap, ekosystem och människors livsmiljöer.

Uttrycket miljörett började användas först under 1970-talet, men miljöretten som disciplin har bara funnits under några decennier. Däremot har det funnits lagar och regler på området under en betydligt längre tid. Det finns både rättsregler och rättsprocesser inom miljöretten och centralt är medvetenheten och uppmärksamheten om risker och oönskade effekter som mänskligt handlande kan få på omgivningen.¹

I Sverige utgör miljöbalken den centrala miljörettsliga lagstiftningen. Det huvudsakliga syftet med miljöbalken är att främja en hållbar utveckling.² Vid uppfyllandet av det huvudsakliga syftet fyller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB en central roll.³ De allmänna hänsynsreglerna reglerar, på en grundläggande nivå, vad som krävs för att skydda miljön och ska tillämpas samt iakttas när bland annat frågor om tillåtlighet och tillstånd prövas.⁴ Utöver de allmänna hänsynsreglerna återfinns i 3 och 4 kap. MB de så kallade hushållningsbestämmelserna. Hushållningsbestämmelserna fungerar, i likhet med de allmänna hänsynsreglerna, som grundläggande materiella miljöregler.⁵ Utöver de allmänna hänsynsreglerna och hushållningsbestämmelserna ska bland annat reglerna i 5 kap. MB om miljö kvalitetsnormer tillämpas och iakttas.

De flesta länder som har en utvecklad miljölagstiftning stadgar en skyldighet att ansöka om tillstånd för att bedriva vissa verksamheter som kan antas påverka miljön på olika sätt, för att

---

¹ Ebbesson (2023), s. 12 f.

² 1 kap. 1 § MB.

³ Prop. 1997/98:45, del 1, s. 5.

⁴ 2 kap. 1 § MB och Michanek & Zetterberg (2025), s. 107.

⁵ Michanek & Zetterberg (2025), s. 152.

på så sätt skydda både miljö och allmänheten mot skadliga verksamheter. Tillstånd ger rätt att göra något som annars är förbjudet, sådana tillståndskrav finns för en rad olika företeelser. I miljöbalken finns det bland annat tillståndskrav för att bedriva vissa typer av verksamheter. Det handlar om verksamheter som på ett eller annat sätt riskerar att påverka miljö eller människors hälsa, eller båda delar. Regleringen om krav på tillstånd syftar till att begränsa miljöfarliga utsläpp och andra störningar genom krav på bland annat rening, val av plats och andra försiktighetsmått.⁶

Huvudregeln är att ansökan om tillstånd ska göras antingen hos mark- och miljödomstol eller förvaltningsmyndighet. Prövning av tillåtlighet kan dock även göras av regeringen genom 17 kap. MB.

1.1.1 Regeringens tillåtlighetsprövning

En tillåtlighetsprövning av regeringen företas framför allt när det gäller särskilt stora verksamheter eller verksamheter som kan antas vara av betydande omfattning eller bli av ingripande slag.⁷ Förfarandet, regeringens tillåtlighetsprövning, motiveras enligt förarbetena med att regeringen är den myndighet som har bäst förutsättningar att åstadkomma en allsidig prövning genom en sammanvägning av olika intressen såsom miljöskyddsmässiga, arbetsmarknadspolitiska och regionalpolitiska synpunkter.⁸

Historiskt har det i Sverige inte varit särskilt viktigt att skilja mellan förvaltningen och rättsskipningen.⁹ Sverige har, och har länge haft, en tradition av att jämställa förvaltningen hos förvaltningsmyndighet eller regeringen med den sedvanliga rättsskipningen vid domstol.¹⁰ Många ansåg att domstolsprövning av förvaltningsbeslut framför allt var ett europeiskt inslag som Sverige inte behövde ta efter, eftersom vi i Sverige redan hade ett välfungerande system där besluten kunde överklagas till regeringen eller till en annan central förvaltningsmyndighet.¹¹ Under det tidiga 1900-talet startade dock en förändring, Regeringsrätten infördes och flera grupper av överklaganden flyttades från regeringens bord

---

⁶ Michanek & Zetterberg (2025), s. 41 ff.

⁷ 17 kap. 1 och 3 §§ MB.

⁸ Prop. 1997/98:45, del 1, s. 435 ff.

⁹ Prop. 1997/98:69, s. 11.

¹⁰ Warnling-Nerep (2015), s. 29.

¹¹ Ibid., s. 27.

till Regeringsrätten.¹² Utvecklingen har därefter fortsatt i samma spår och anda, möjligtvis på grund av en ökad europeisering.¹³

Regeringsprövningar är inget nytt påfund i Sverige, fenomenet kan i viss bemärkelse återfinnas och spåras till flera hundra år tillbaka i tiden. Regeringens tillåtlighetsprövning av miljöärenden har funnits sedan år 1972 och återfanns då i de lagar som föregick miljöbalken.¹⁴ Regeringens tillåtlighetsprövning enligt miljöbalken har under 2000-talet blivit omdebatterad i svensk media. Debatten blossade särskilt upp i samband med Preems ansökan om att bygga ut sitt raffinaderi i Lysekil.¹⁵ Debatten begränsades inte enbart till en nationell nivå utan även representanter från andra EU-länder uttalade sig i frågan.¹⁶ Å ena sidan anförde bland annat två svenska politiker för det till regeringen motstående politiska-blocket att regeringen skulle meddela ett positivt tillåtlighetsbeslut, å andra sidan anförde ett antal EU-parlamentariker att regeringen skulle ta ett miljöpolitiskt ställningstagande genom att stoppa den planerade utbyggnaden av Preems raffinaderi.¹⁷ Innan regeringen kom att pröva tillåtligheten av utbyggnationen av raffinaderiet drog dock Preem tillbaka sin ansökan.¹⁸ Debatten som blossade upp under år 2020 visar tydligt hur politisk regeringen tillåtlighetsprövning är.

Regeringens tillåtlighetsprövning har även nyligen hanterats i en SOU som presenterades år 2024. Utredningen grundar sig bland annat i kritik av förfarandet i samband med att regeringen beslutade att förbehålla sig rätten att pröva det ovan nämnda raffinaderiet i Lysekil, eftersom regeringens beslut meddelades efter det att mark- och miljödomstolen redan hade meddelat tillstånd för verksamheten.¹⁹ Vidare föreslogs att regeringen endast ska kunna förbehålla sig rätten att pröva en verksamhet eller åtgärd innan det att första instans meddelat dom eller beslut för att bland annat tillförsäkra domstolarnas självständighet och för att öka effektiviteten i

---

¹² Prop. 1987/88:69, s. 11.

¹³ Warnling-Nerep (2015), s. 27.

¹⁴ Prop. 1997/98:45, del 1, s. 435.

¹⁵ Se exempelvis: Preem måste få ett beslut, <https://www.di.se/debatt/preem-maste-fa-ett-beslut/>; ”Avveckla Preems raffinaderi i Lysekil”, <https://www.svd.se/a/vQK5xj/avveckla-preems-raffinaderi-i-lysekil>; Naturskyddsföreningen hoppas på ett nej till Preem, <https://www.sverigesradio.se/artikel/7424990>.

¹⁶ EU-Parlamentariker tar strid mot Preemraff, <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/eu-parlamentariker-tar-strid-mot-preemraff>.

¹⁷ Preem måste få ett beslut, <https://www.di.se/debatt/preem-maste-fa-ett-beslut/> och EU-Parlamentariker tar strid mot Preemraff, <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/eu-parlamentariker-tar-strid-mot-preemraff>.

¹⁸ Preem drar tillbaka ansökan om nytt miljötillstånd för Lysekil, <https://www.preem.com/press-och-nyheter/nyheter-pressmeddelanden/2020/preem-drar-tillbaka-ansokan-om-nytt-miljotillstand-for-lysekil/>.

¹⁹ SOU 2024:11, s. 627.

prövningsprocessen.²⁰ Regeringens tillåtlighetsprövning som förfarande enligt 17 kap. MB nuvarande lydelse hanteras därutöver inte i övrigt på ett mer allmänt plan. Utredningen har inte heller lett till närmare lagstiftning på området trots att det i utredningen föreslogs att de föreslagna lagändringarna skulle träda i kraft i juli 2025.²¹

1.1.2 Problembeskrivning

Att regeringen har möjlighet att genomföra tillåtlighetsprövningar enligt miljöbalken kan vid första anblick framstå som ett uttryck för en välavvägd helhetsbedömning, där miljömässiga, ekonomiska och samhällseliga intressen vägs mot varandra på högsta politiska nivå. Samtidigt reser denna ordning principiellt viktiga frågor om maktfördelning och rättssäkerhet. När beslut om miljömässigt känsliga verksamheter hamnar i händerna på politiskt valda representanter riskerar den rättsliga prövningen att förskjutas till förmån för kortsiktiga politiska intressen eller opinionstryck. Det finns därmed en inneboende konflikt mellan miljöbalkens rättsliga syfte, att främja en hållbar samhällsutveckling så att såväl levande som kommande generationer kan njuta av och nyttja naturen och dess resurser, och regeringens politiska roll som beslutsfattare i frågor med starka ekonomiska och national- samt regionalpolitiska dimensioner.²²

Regeringens tillåtlighetsprövning kommer i det följande att analyseras med utgångspunkt i rättsteorin Critical Legal Studies. Teorin tar sin utgångspunkt i att rätten i själva verket är politisk, vilket innebär att det finns ett betydande tolkningsutrymme att fylla juridiska begrepp med ideologiskt innehåll.²³ Enligt teorin är föreställningen om juridikens objektivitet en myt som inte existerar. Även om rättsregler vid en första anblick kan framstå som neutrala och opolitiska, menar företrädare för teorin att reglerna i praktiken fylls med innehåll först vid tillämpningen, och att detta innehåll präglas av de ideologiska utgångspunkter som beslutsfattaren har. Ideologier förstås i detta sammanhang som de värden eller aspekter som företräde i rättstillämpningen, exempelvis ekonomisk effektivitet eller social trygghet.²⁴

---

²⁰ SOU 2024:11, s. 348.

²¹ Rätt frågor på regeringens bord: En ändamålsenlig regeringsprövning på miljöområdet, <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2024/02/sou-202411/> och SOU 2024:11, s. 63.

²² Bengtsson m.fl. (2025), kommentar till 1 kap. 1 § MB.

²³ Dahlman (2006), i Nergelius (red.), s. 150.

²⁴ Ibid., s. 152.

I en tid då miljöfrågorna blir alltmer akuta, aktuella och komplexa väcks frågan om regeringens tillåtlighetsprövning verkligen är ett uttryck för demokratisk kontroll, eller snarare ett steg bort från den rättsliga förutsägbarhet som rättsstaten kräver. När politiska hänsyn riskerar att påverka vad som i grunden bör vara juridiska bedömningar, riskerar miljörätten att förlora dess verkan. Det blir då inte enbart en fråga om skyddandet av miljön, utan tilltron till rättssystemet i miljörättsliga mål äventyras. Problematiken belyses genom Critical Legal Studies och regeringens tillåtlighetsprövningar.

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att skapa en förståelse för den potentiella miljörättsliga problematik som regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB innebär och hur den tar sig i uttryck i regeringens tillåtlighetsskäl. För att uppfylla syftet ämnas följande frågeställning att besvaras:

1. Hur tar sig miljörättsliga respektive politiska överväganden i uttryck i regeringens tillåtlighetsbeslut enligt 17 kap. MB, och hur kan avvägningen dem emellan förstås utifrån regeringens tillåtlighetsskäl?

1.3 Critical Legal Studies

1.3.1 Teorins framväxt och utgångspunkter

Critical Legal Studies växte fram i den amerikansk-juridiska akademien i slutet av 1970-talet som en vänsterorienterad rörelse med rötter i rättsrealismen.²⁵ Förespråkare för rättsrealismen strävade efter att genom ett analytiskt förhållningssätt visa att rätten i praktiken formas av samhället och människors beteenden, samt att avmystifiera formella och abstrakta juridiska resonemang och begrepp.²⁶ Critical Legal Studies växte i sin tur fram ur en till synes simpel men långtgående startpunkt, att rätten inte är ett neutralt och självständigt system som ger ett enda rätt svar så länge man följer ”rätt” metod.²⁷ I stället är rättens, och lagens, begrepp, regler och metoder nära knutna till de maktordningar och idéer som råder i samhället.

Teorin är i grunden en kritik av det liberala rättsidealet och framför allt dess två centrala grundpelare: *formalism* och *objektivism*. Unger kritiserar den enligt honom annars gällande definitionen av formalism: tron på en deduktiv metod som ger unika lösningar på juridiska

---

²⁵ Dahlman (2006), i Nergelius (red.), s. 149; Fischl (1987), s. 513; Lyles, Strömholm & Valguarnera (2020), s. 159.

²⁶ Moyn (2024), s. 89.

²⁷ Tuschnet (1984), s. 239; Barkan (1987), s. 625; Gordon (1984), s. 114.

problem. I stället menar han att formalism är ett åtagande till en metod för juridisk rättfärdiggörelse som tydligt kan kontrasteras mot öppna tvister om samhällets grundläggande villkor. Sådana tvister kallas enligt Unger av gemene man ideologiska, filosofiska och visionära tvister. Den klassiska formalismen åberopar typiskt opersonliga syften, policyer och principer som en absolut nödvändig del av det juridiska resonemanget.²⁸ Vidare ger den enligt Tushnet ett sken och en tro om att juridiska frågor kan lösas objektivt genom metoder som i sig själva leder till ett entydigt och ”korrekt” svar.²⁹

Därutöver anser förespråkare av Critical Legal Studies att den annars gällande ordningen av formalism förutsätter i vart fall en viss grad av objektivism. Unger frågar sig att om inte de opersonliga syftena, policyhänsyn och principer som nästan all formalism bygger på kan hämtas ur en moralisk eller praktisk ordning som på något sätt uttrycks i rättskällorna, varifrån skulle då dessa komma från? Han fortsätter och hävdar då att de måste importeras från en normativ teori som ligger utanför rätten själv. Även en välgrundad sådan normativ teori utanför rätten skulle enbart av en slump ligga i linje med stora delar av den etablerade doktrinen, det under förutsättning att man inte enbart skönsmässigt förutsätter objektivism. Om den inte gör det är man tvingad att förkasta stora delar av gällande rätt såsom felaktiga och missvisande. Vid en sådan situation förfaller poängen med formalism, att skilja rätten från ideologi. Enligt Unger är det även därför formalister håller fast vid åtminstone en del eller rest av objektivism, utan det skulle man fritt kunna kritisera rådande ordningar och idéer. Med objektivism avser Unger uppfattningen att rättens källor, såsom lagar och praxis, uttrycker en i grunden legitim och normativ samhällsordning. Det genom antingen moraliska värden eller praktiska krav som exempelvis ekonomisk effektivitet. Rätten är enligt det synsättet inte enbart ett resultat av maktutövning eller tillfälliga intresseavvägningar, utan rätten bär en egen inneboende legitimitet.³⁰

En central idé inom Critical Legal Studies är att rätten och dess utfall i själva verket är tolkningsmässigt under- och förbestämd trots att dess begrepp, texter och doktrin ger utrymme för flera olika möjliga lösningar.³¹ Förespråkare för teorin menar att det innebär att juridiska

---

²⁸ Unger (1983), s. 564 ff.

²⁹ Tushnet (1984), s. 239.

³⁰ Unger (1983), s. 565 f.

³¹ Moyn (2024), s. 80 och Baumgardner (2024), s. 8.

argument kan peka åt olika håll, för olika lösningar, men i slutändan är det andra faktorer såsom inneboende värden och maktförhållanden som påverkar utfallet.³²

Sciaraffa uttrycker det som att sedvanlig juridisk tillämpning nästan alltid leder till ett underbestämt resultat. Han menar att den juridiska logiken och tillämpningen inte medför ett visst resultat, utan att det i stället är något annat som bestämmer resultatet. Det sistnämnda i detta fall är enligt honom den politiska ideologi som råder. Med att rätten är underbestämd förstås också att rätten sätter ramarna för vilka utfall som är möjliga, men reglerna avgör inte vilket av utfallen som ska väljas, i stället får det underbestämda icke-uttalade politiska motivet avgörande betydelse vid val av utfall.³³

Vidare anføres att rätten och lagen i sig är skapad av sociala ordningar av olika slag. Lagen är i grunden ett socialt fenomen som vid en given tidpunkt speglar samhällets syfte och mening. Lagen är även ett verktyg i sig för att skapa och radera sådana syften och meningar.³⁴

Den centrala utgångspunkten för Critical Legal Studies är att lagen och rätten fungerar som ett instrument för förtryck och dominans genom att den bakomliggande ideologiska idén bakom rätten tillåts ta plats.³⁵ Den ovan behandlade, och av Critical Legal Studies, kritiserade formalismen och dess tro på en objektiv metod döljer att val mellan motstående principer och tolkningar alltid sker i juridiska resonemang, genom metoden tillåts sociala och politiska sammanhang ta plats.³⁶

Sammantaget kan sägas att förespråkare för Critical Legal Studies menar att rätten vid alla tillfällen är ihopvävd med och kopplad till makt, ideologi och historia. Det rättsliga materialet och utfallet är ofta underbestämt genom förhärskande politiska motiv som i sig, till stor del, avgör det rättsliga utfallet. Bakom beslutets sken av objektivism och formalism gömmer sig dolda agendor och outtalade maktförhållande. Den påstådda neutraliteten som enligt teorin så ofta hänvisas till är egentligen bara ett sätt att legitimera och låta bestående hierarkier ta plats och växa sig starkare.

---

³² Baumgardner (2024), s. 8; Simon (1984), s. 501; Hutchinson & Monahan (1984), s. 206.

³³ Sciaraffa (1999), s. 207.

³⁴ Moyn (2025), s. 83.

³⁵ Moyn (2024), s. 77 och 80; Sciaraffa (1999), s. 201 f.

³⁶ Tushnet (1984), s. 239 och 241.

1.3.2 *Critical Legal Studies och rätten*

Fischl menar att Critical Legal Studies kombinerar en progressiv politisk kritik med en skeptisk rättsfilosofi. Genom den progressiva politiska kritiken förespråkas att vårt samhälle, våra institutioner och rätten ligger långt ifrån våra annars gällande demokratiska ideal och idén om jämlikhet samt jämställdhet. Den skeptiska rättsfilosofin framhäver att rätten i sig är osäker och avfärdar påståendet att de argument som domaren använder sig av faktiskt och riktigt kan användas för att tvinga fram dess beslut, och enbart det beslutet. Likt förespråkare för rättsrealismen menar förespråkare för Critical Legal Studies att den politiska kritiken och den skeptiska rättsvetenskapen är nära förbundna. Teorin avfärdar påståendet om att domar är objektiva eller neutrala och menar i stället att de flesta domar lika gärna kunde ha motsatt utfall. På så sätt kan domare och andra beslutsfattare dölja de samhälleliga val som egentligen ligger bakom beslutet. Fischl fortsätter och anför att Critical Legal Studies går långt utöver den då rådande och accepterade uppfattningen att rättsregler i sig inte ensamt avgör utfallet i en enskild situation. Han menar att den idealiserade synen på domaren som en mekanisk och objektiv tillämpare av den redan icke-politiska lagen är fundamentalt felaktig på grund av den juridiska diskursens natur och dess oundvikliga koppling till människor och samhället.³⁷

Enligt Hutchinson och Monahan är rätten egentligen enbart politik fast i en annan skepnad. Det betyder inte, enligt dem, att domare godtyckligt hittar på lagregler eller tolkningar för att komma till en viss slutsats. De menar dock att vi måste inse och förstå att domare, jurister och andra aktörer som arbetar med lagen konstant måste ta moraliska och politiska beslut. Just därför måste även beslutsfattare vara transparenta med dem politiska inslagen i juridiken.³⁸

Rätten och lagen präglas konstant av principer och motprinciper som står i motsats till varandra. Simon menar att detta medför att medborgare, företag och andra som agerar inom rätten därför kan agera på flera olika sätt medan de fortfarande befinner sig inom lagens ramar.³⁹ Rätten är inte enbart politik när den tillämpas, den är även i högsta grad politisk när den tillkommer, skapas och stiftas.⁴⁰ Critical Legal Studies menar att lagar och dess tillhörande doktrin ofta tjänar ekonomiska, könsmässiga eller rasmässiga hierarkier och dimensioner.⁴¹ Unger menar att social dominans alltid är verklig, dock är det inte förutbestämt hur den ska ta sin form men

---

³⁷ Fischl (1987), s. 524.

³⁸ Hutchinson & Monahan (1984), s. 206 och 208.

³⁹ Simon (1984), s. 501.

⁴⁰ Gordon (1984), s. 114.

⁴¹ Kennedy, i Brown & Halley (red.) (2002), s. 178.

han menar att användandet av lagen är ett utlopp för denna sociala dominans.⁴² Lyles, Strömholm och Valguarnera skriver att varje enskilt juridiskt beslut, enligt Critical Legal Studies, är politiskt snarare än juridiskt motiverat eftersom teorin avvisar den annars rådande uppfattningen om att rätten och dess tillämpning är objektiv.⁴³

Sammantaget, utifrån det ovanstående, kan det sägas att förespråkare för teorin menar att rätten deltar i att skapa och bevara sociala ordningar. Detta görs genom att lagen i många fall är så öppen att framför allt domare kan maskera sina juridiska val, som ofta drivs av en annan underbestämd politisk agenda, bakom juridiska resonemang och föreställningen att deras metod är objektiv och neutral. Genom att synliggöra de underliggande och underbestämda resonemangen samt motiven kan rätten och lagen stärkas eftersom transparensen gör det möjligt att se vilka värden som faktiskt prioriteras när rätten tillämpas. I detta ligger också essensen i Critical Legal Studies, att inte avfärda rätten som irrelevant, utan att göra dess politiska dimensioner synliga så att de kan diskuteras och utvärderas öppet.

1.3.3 Kritik mot Critical Legal Studies

Trots Critical Legal Studies och dess förespråkares vilja att synliggöra rättens underliggande maktstrukturer och de bakom rätten dolda ideologier som formar beslut, har teorin utsatts för omfattande kritik.

En av de vanligast förekommande invändningarna mot Critical Legal Studies hänför sig till teorins tes att rätten är underbestämd. Solum menar att den av Critical Legal Studies förespråkade förståelsen om att rätten och dess begrepp möjliggör en mängd olika utfall är en generalisering som inte kan förutsättas. Vidare menar han att Critical Legal Studies visserligen lyckas synliggöra att rättsliga regler kan kollidera och tolkas i olika riktningar, men han menar att det inte innebär att alla rättsliga frågor saknar fastställda rättsliga ramar inom vilken frågan måste avgöras. Ytterligare anför Solum att förespråkare för Critical Legal Studies utgår från ett antagande om att rätten kan användas som ett verktyg för att motivera godtyckliga beslut, men att antagandet egentligen bygger på ett missförstånd och att förespråkarna blandar ihop att rätten i vissa fall lämnar tolkningsutrymme för beslutsfattaren och att rätten kan tillämpas helt

---

⁴² Unger (1983), s. 663 f. och 666.

⁴³ Lyles, Strömholm & Valguarnera (2020), 161.

utan någon normativ bundenhet. Enligt honom leder det till att förespråkare för Critical Legal Studies tar överdrivna och teoretiskt ohållbara slutsatser.⁴⁴

Även Blum riktar kritik mot Critical Legal Studies syn på rättens funktion och rättens politiska relevans. Han argumenterar för att teorin genom sin betoning av osäkerhet och inkonsekvens underminerar rättens legitimitet utan att presentera realistiska och genomförbara alternativ. Blum menar att synsättet riskerar att hämma rättsstaten snarare än att bidra till och utveckla förutsättningarna för den. Därutöver framhåller han att teorins politiska inflytande är starkt begränsat eftersom teorin inte engagerar sig i praktiska samhällsfrågor utan i huvudsak verkar i enbart akademiska miljöer.⁴⁵

Kritik har även riktats mot förespråkarna för teorin. Binder kritiserar att förespråkarna för Critical Legal Studies verkar inom elituniversitet och bedriver politisk mobilisering endast i en liten utsträckning, samtidigt som de hävdar att teorin är en radikal rörelse vars syfte är att utmana och synliggöra politiska maktstrukturer inom rätten. Han anför därför att rörelsen formas och förespråkas inom några av de institutioner som själva är del av den maktstruktur som teorin kritiserar och önskar blottlägga. Ytterligare menar han att teorins radikala anspråk hämmar dess genomslag och faktiska påverkan eftersom sådana teorier generellt saknar legitimitet i vår kultur.⁴⁶

Critical Legal Studies teoretiska och grundläggande koherens har också ifrågasatts. Moyn argumenterar för att teorin inte lyckats skapa en balans mellan rättens bestämdhet och underbestämdhet. Moyn menar att teorin varierar mellan att beskriva rätten som starkt bestämd utifrån ideologi samt samhällseliga maktförhållanden, och rätten som ett nästintill obegränsat öppet system av regler som kan tolkas i olika riktningar. Enligt Moyn leder det till en teoretisk oklarhet som försvårar förståelsen för vad som faktiskt styr utfallet i ett juridiskt problem och beslut. Därutöver framhåller han att rätten i sig inrymmer både strukturerade regler och regler med öppna begrepp, men att Critical Legal Studies genom att lägga stort fokus på de senare reglerna missar rättens dubbelhet.⁴⁷

---

⁴⁴ Solum (1987), s. 462 ff.

⁴⁵ Blum (1990), s. 61 f. och 112.

⁴⁶ Binder (1987), s. 1 ff. och 10 ff..

⁴⁷ Moyn (2024), s. 80 ff. och 101 f.

Sammantaget kan konstateras att även om Critical Legal Studies och dess förespråkare spelar en viktig roll i att problematisera rättens struktur och dess politiska dimension, tenderar rörelsen enligt dess kritiker att överdriva rättens underbestämmdhet. Vidare har teorin kritiserats för att den inte i sig bidrar med egentliga lösningar till problemet, utan att teorin i huvudsak är teoretisk och abstrakt. Därför anser kritikerna att Critical Legal Studies bör förstås som en teoretisk ansats för att förstå och problematisera rätten, snarare än en praktiskt användbar teori för rättslig reform.

1.4 Metod och material

Inledningsvis presenteras för uppsatsen centrala delar av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB, hushållningsbestämmelserna i 3-4 kap. MB och reglerna om miljö kvalitetsnormer i 5 kap. MB samt hur de tar sig i uttryck. Framställningen grundar sig på lagtext, förarbeten, praxis och doktrin. Reglerna behandlas översiktligt i syfte att ge läsaren en grundläggande förståelse för vilka regler som är, och ska vara, ledande vid en prövning om tillåtlighet av regeringen. För att uppnå uppsatsens syfte är det centralt att utreda hur regeringen bland annat väger olika riksintressen mot varandra, varför bestämmelserna inte utvecklas i detalj och mer djupgående. Eftersom reglerna endast redogörs på det beskrivna sättet, utgör det en möjlig brist.

Därefter redogörs för regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB för att ge läsaren en förståelse för hur förfarandet går till. Ytterligare presenteras verkningarna av regeringens tillåtlighetsprövning. Presentationen av regeringens tillåtlighetsprövning grundar sig i lag, förarbeten, praxis och doktrin.

När ramen för förfarandet klargjorts, skildras och analyseras regeringens tillåtlighetsprövningar enligt 17 kap. MB. Regeringens tillåtlighetsbeslut har inhämtats genom kontakt med Regeringskansliet. Regeringskansliet har sammanställt utdrag från Regeringskansliets diarium över avslutade ärenden som i titeln innehåller ”tillåtlighet”, ”tillåtlighetsprövning” eller ”17 kap miljöbalken”. Samtliga punkter och ärenden i registerutdragen har därefter genomgått. Enbart avslutade ärenden som uttryckligen hanterar tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB har begärts ut. Övriga ärenden, exempelvis fråga om förbehåll om tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB har inte begärts ut, eftersom dessa inte rör en tillåtlighetsprövning i sig utan enbart behandlar frågan om regeringen ska ta upp ärendet till prövning eller inte. Avgränsningen har gjorts för att uppsatsen ska kunna besvara frågeställningen och uppnå sitt syfte.

Regeringens obligatoriska tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. 1 § MB omfattade enligt dess tidigare lydelse ett mycket stort antal verksamheter och åtgärder. Trots att bestämmelsen sedan dess förändrats, och vidare kommer att få en ny lydelse den 1 januari 2026, har även tillåtlighetsbeslut angående verksamheter eller åtgärder som inte omfattas av dagens lydelse inhämtats och analyserats. Härvid kan det noteras att 17 kap. 4 a § MB omfattar ett krav för regeringen att företa en tillåtlighetsprövning på begäran av kommunfullmäktige av verksamheter som till stora delar motsvarar dem som tidigare omfattades av lydelsen för regeringens obligatoriska tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. 1 § MB.⁴⁸ Syftet med uppsatsen är att skapa en förståelse för den potentiella miljörättsliga problematik som regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB innebär. Uppsatsen ämnar alltså analysera regeringens tillåtlighetsprövning som förfarande, varför även tillåtlighetsbeslut företagna enligt 17 kap. 1 § MB:s tidigare lydelse bör utredas.

Enligt den sammanställning som erhållits från Regeringskansliet har regeringen meddelat 58 stycken tillåtlighetsbeslut enligt 17 kap. MB. Att redogöra för samtliga skulle riskera att uppsatsen och analysen får en alltför kvantitativ prägel samt att framställningen blir oöverskådlig. Uppsatsen avgränsas därför från beslut som rör anläggande av ny väg, utbyggnation av väg samt inrättande av allmän farled. Efter avgränsning återstår 36 stycken beslut vilka utgör uppsatsens huvudsakliga material. Besluten sammanställs och systematiseras i en tabell, **bilaga 1** till uppsatsen, för att ge läsaren en möjlighet att se över hur regeringen har resonerat i respektive enskilt ärende. Tabellen anger vilken typ av verksamhet eller åtgärd som prövats, om regeringen har tillåtit verksamheten, hur regeringens tillåtlighetsskäl har formulerats i regeringens beslut och i vilken mån regeringen har hänvisat till de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB och hushållningsbestämmelserna i 3-4 kap. MB. Genom tabellen redogörs för regeringens skäl till dess beslut på ett sätt som är förenligt med hur regeringen har formulerat skälen i tillåtlighetsprövningarna. För att tabellen ska vara överskådlig sammanfattas tillåtlighetsskälen. För att tabellen inte ska bli för omfattande och därigenom oöverskådlig utelämnas viss information från regeringens tillåtlighetsskäl. Sådan information utgörs bland annat av de närmare villkoren för verksamheten som regeringen beslutat, namn på områden av riksintresse och annan information som ansetts överflödigt att återge i detalj.

---

⁴⁸ Bengtsson m.fl. (2025), kommentar till 17 kap. 4 a § MB.

Systematiseringen i tabellform gör det möjligt att kategorisera och jämföra besluten på ett strukturerat och lättöverskådligt sätt, vilket både underlättar analysen av besluten samt gör materialet mer tillgängligt för läsaren, varför en sammanställning genom en tabell används som metod.

Genom att 36 stycken beslut används för analysen får uppsatsen till viss del en kvantitativ prägel. Syftet med uppsatsen är att skapa en förståelse för den potentiella miljörättsliga problematik som regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB innebär och hur den tar sig i uttryck i regeringens tillåtlighetsskäl. För att uppnå syftet anser jag att vissa kvantitativa inslag måste utgöra del av uppsatsen. För att uppnå syftet är det av vikt att regeringens tillåtlighetsprövning som förfarande i allmänhet analyseras kritiskt. Det är därför centralt för uppsatsen, och särskilt för att besvara frågeställningen, att utvärdera om det föreligger någon systematik i regeringens beslut som kan utläsas och ifrågasättas. Att samtliga tillåtlighetsbeslut meddelade av regeringen enligt 17 kap. MB inte analyseras utgör en möjlig brist.

Regeringens tillåtlighetsbeslut beskrivs i löpande text. Besluten redogörs för i allmänna drag för att ge läsaren en översiktlig förståelse för hur regeringen allmänt formulerat sig i sina tillåtlighetsskäl. I vissa fall beskrivs även särskilda utdrag eller ett visst beslut för att ge läsaren en närmare förståelse för hur regeringen har uttryckt sig i deras tillåtlighetsskäl i ett enskilt ärende. Inledningsvis redogörs för de olika verksamhetstyper som regeringen prövat i sina tillåtlighetsprövningar. Därefter utreds och presenteras regeringens tillåtlighetsskäl. Avsnittet delas upp och presenterar hur regeringen i sina tillåtlighetsprövningar hanterar sökandens miljökonsekvensbeskrivning, verksamhetens påverkan med hänsyn till de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB och hushållningsbestämmelserna i 3-4 kap. MB, verksamhetens påverkan med hänsyn till miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. MB samt hur regeringen bedömer berörda kommuners tillstyrkan till verksamheten. Baserat på den tidigare redogörelsen presenteras därefter den potentiella systematik som kan utläsas ur regeringens tillåtlighetsprövningar utifrån Critical Legal Studies.

Resultatet av den ovan genomförda presentationen och analysen tolkas, problematiseras och analyseras med utgångspunkt i teorin om Critical Legal Studies. Critical Legal Studies, som beskrivits ovan i avsnitt 1.3, är väl lämpad som analytisk teori i förevarande uppsats eftersom regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB med dithörande miljörättsliga regler kännetecknas av öppna lagregler där intresseavvägningar är vanligt förekommande. I sådana

fall kan rättsliga och politiska överväganden sammanfalla enligt teorin. Mot bakgrund av Critical Legal Studies grundantagande att rätten inte är neutral och objektiv utan präglad av maktstrukturer samt ideologiska val möjliggör teorin en kritisk granskning och analys av potentiella utomrättsliga faktorer så som politiska motiv som kan påverka regeringens tillåtlighetsbeslut. Det trots att besluten formellt motiveras som en objektiv tillämpning av miljöbalken och dess regler. Analysen enligt Critical Legal Studies syftar till att synliggöra hur juridiska bedömningar i regeringens tillåtlighetsprövningar potentiellt påverkas av politiska och ideologiska överväganden, trots att de formellt framstår som rättsligt objektiva och neutrala. Analysen utifrån teorin som presenteras bidrar till att uppnå syftet med uppsatsen.

För att inte arbetet ska bli för omfattande har uppsatsen avgränsats till att kritiskt analysera regeringens tillåtlighetsprövning utifrån ett teoretiskt perspektiv. Användningen av Critical Legal Studies som teoretisk utgångspunkt motiveras av att tillåtlighetsbeslut enligt 17 kap. MB fattas av regeringen som är ett politiskt sammansatt organ. Tillåtlighetsprövningen enligt 17 kap. MB är därmed ett rättsligt beslut som fattas i en tydlig politisk kontext där miljörättsliga bedömningar riskerar att sammanfalla med politiska överväganden. Critical Legal Studies utgår från att rätten i grunden inte är objektiv eller neutral, utan att rätten präglas av ett betydande tolkningsutrymme som i rättstillämpningen aktualiseras av beslutsfattaren. Det medför enligt teorin att politiska värden och prioriteringar påverkar hur rättsliga begrepp ska tolkas och tillämpas. Teorin är därigenom särskilt lämplig för att analysera regeringens tillåtlighetsprövning, eftersom besluten formellt motiveras med hänvisning till miljöbalkens materiella regler men samtidigt bygger på avvägningar mellan motstående samhällsintressen.

Genom teorin möjliggörs en kritisk analys av hur miljörättsliga normer hanteras i regeringens tillåtlighetsprövning samt hur rättsliga argument kan användas för att motivera tillåtlighetsbeslut fattade i en rättslig-politisk kontext. Teorin redogörs för med grund i framför allt amerikanska artiklar eftersom det var där som teorin växte fram. Redogörelsen kompletteras ytterligare med artiklar och böcker som vidare redogör för teorin, dess utgångspunkter och tolkning av rätten.

För att ge läsaren en full förståelse för Critical Legal Studies har även kritik mot teorin presenterats i avsnitt 1.3.3. Kritiken presenteras för att ge läsaren en förståelse för hur och varför teorin kritiserats. Redogörelsen grundar sig i att det inte råder någon enighet om vilken

rättsteori som bäst beskriver rätten och för att signalera för läsaren att uppsatsens slutsats samt diskussion inte är den enda som hade kunnat företas och skrivas.

Efter genomförd kritisk analys av regeringens tillåtlighetsbeslut presenteras en sammanfattande diskussion och slutsats som redogör för resultatet kopplat till uppsatsens syfte och frågeställning.

1.4.1 Användning av AI

Generativ AI har under arbetets gång använts som ett språkredigeringsverktyg för att redigera och förbättra text samt formatering som författats av mig. AI har inte använts som en källa. All användning har skett i enlighet med Handelshögskolan vid Göteborgs universitets riktlinjer för generativ AI. Det AI-verktyg som använts är ChatGPT.

1.5 Framtida forskning

Under arbetet med nedanstående uppsats har flera ytterligare frågor uppkommit som hade varit intressanta att analysera. Utöver det har även alternativa metoder framkommit som hade kunnat verka för att fördjupa förståelsen om potentiell problematik med regeringens tillåtlighetsprövningar. För det första hade med fördel samtliga beslut av regeringen kunnat analyseras för att ur ett bredare och heltäckande urval kunna kvantitativt fastställa huruvida det föreligger någon systematik i regeringens tillåtlighetsbeslut. I samband med en sådan undersökning hade även en analys av sedvanliga prövningsmyndigheters tillståndsprövning enligt miljöbalken kunnat analyseras. För det andra hade besluten kunnat analyseras ur en politisk vinkel. Exempelvis hade det kunnat utredas huruvida regeringens tillåtlighetsbeslut skiljer sig åt beroende på vilka partier som sitter i regeringen eller huruvida för tiden aktuella opinionstryck inverkar på regeringens tillåtlighetsprövning. För det tredje hade en analys av besluten kunnat kompletteras med en intervjustudie. Intervjuer hade kunnat företas tillsammans med representanter från Regeringskansliet, remissinstanser samt mark- och miljödomstolarna för att få en djupare inblick i prövningen och de resonemang som kan antas ligga bakom regeringens tillåtlighetsbeslut. En samlad analys där ovan tas i beaktning hade därmed kunnat bidra till en mer nyanserad och fördjupad förståelse av regeringens tillåtlighetsprövning, faktorer som påverkar regeringens tillåtlighetsbeslut och dess potentiella problematik.

1.6 Tidigare forskning

Tidigare forskning om regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB är, vad jag har funnit, begränsad. Det finns några få tidigare studentuppsatser som behandlar regeringens tillåtlighetsprövning.⁴⁹ Uppsatserna undersöker om regeringens tillåtlighetsprövning enligt miljöbalken är förenligt med rätten till domstolsprövning enligt artikel 6 i Europakonventionen, rättsverkan av regeringens tillåtlighetsprövning och huruvida regeringens tillåtlighetsprövning är rättssäker. Wiweka Warnling-Nerep har även tidigare skrivit en bok där hon bland annat studerar det svenska förfarandet att rättsligt pröva regeringsbeslut i förhållande till artikel 6 i Europakonventionen.⁵⁰

Vidare har även Jan Darpö skrivit om regeringens tillåtlighetsprövning enligt miljöbalken. Darpös artiklar handlar genomgående om samspelet mellan den svenska tillståndsprövningen och EU-rättens krav. Han fokuserar särskilt på art- och habitatdirektivets regler om Natura 2000-områden. Darpö har i sina artiklar om Bungetäkten på Gotland diskuterat de rättsliga konflikter som uppstår när regeringens tillåtlighetsförklaring möter direktivets krav på en samordnad, säker och fullständig prövning.⁵¹ Vidare har han i sina artiklar om järnvägen Botniabanan behandlat hur regeringens tillåtlighetsbeslut enligt 17 kap. MB förhåller sig till den efterföljande tillståndsprövning som ska företas och huruvida domstolen i det skedet är bunden av regeringens tillåtlighetsbeslut.⁵²

Därutöver har David Langlet skrivit ett kapitel om Svensk Kärnbränslehantering AB:s ansökan om slutförvaring av använt kärnbränsle. Langlet beskriver hur ansökan ska hanteras och att regeringen enligt 17 kap. MB ska fatta beslut om verksamhetens tillåtlighet. Vidare utvecklar han förfarandet något och verkningarna av en tillåtlighetsprövning av regeringen. I övrigt handlar Langlets kapitel om den närmare prövningen av Svensk Kärnbränslehantering AB:s

---

⁴⁹ Brusberg (2021); Magnusson (2015); Göransson (2019); Reivell (2010).

⁵⁰ Warnling-Nerep (2015).

⁵¹ Bunge-täkten och EU-rätten: Om mötet mellan tillåtlighetsförklaringar och art- och habitatdirektivet, <http://jandarpa.se/rapporter/> och Darpö (2014).

⁵² Många turer kring Botniabanan – analys, [20](https://www.jpinfo.net.se/JP-Miljonet/dokumenttyp/Analyser-och-referat/process-och-handlaggning/Expertanalys/d_158018-strongmanga-turer-kring-botniabananstrong--analys; Regeringen bestämmer över Botniabanan – analys, https://www.jpinfo.net.se/JP-Miljonet/dokumenttyp/Analyser-och-referat/process-och-handlaggning/Expertanalys/d_158022-regeringen-bestammer-over-strongbotniabananstrong--analys; Botniabanan – slutpunkten som blev frågetecken – analys, https://www.jpinfo.net.se/JP-Miljonet/dokumenttyp/Analyser-och-referat/bygg-och-fastighet/Expertanalys/d_206918-strongbotniabananstrong--slutpunkten-som-blev-fragetecken--analys?search=Många%20turer%20kring%20botniabanan.</p></div><div data-bbox=)

ansökan och vilka regler som är tillämpliga givet att verksamheten ska prövas enligt såväl miljöbalken som kärntekniklagen.⁵³

Slutligen har även Jonas Ebbesson behandlat regeringens potentiella prövning av Preems ansökan om utbyggnad av deras raffinaderi i Lysekil, omnämnt ovan i avsnitt 1.1.1. Ebbesson behandlar huruvida stoppregeln i 2 kap. 9 § MB hade kunnat tillämpas av regeringen på ett sådant sätt att utbyggnaden inte tilläts med hänsyn till klimatförändringar och utsläpp av koldioxid.⁵⁴

Sammantaget har inte någon tidigare forskning hittats som kritiskt analyserar regeringens tillåtlighetsbeslut.

---

⁵³ Langlet (2013), i Gipperth & Zetterberg (red.) och Lag (1984:3) om kärnteknisk verksamhet.

⁵⁴ Ebbesson (2022), i Forsberg, Nilsson & Zetterberg (red.), s. 154 f.

2. De allmänna hänsynsreglerna, hushållningsbestämmelserna och miljö kvalitetsnormerna

2.1 De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken

Vid införandet av miljöbalken anförde Lagrådet att den allmänna hållningen av aktsamhetsreglerna, numera de allmänna hänsynsreglerna, i 2 kap. MB motiverades av att reglerna skulle kunna tillämpas på ett brett och generellt område.⁵⁵ Genom dess generella utformning ska flertalet av hänsynsreglerna kunna tillämpas på alla som avser bedriva verksamhet eller vidta åtgärd, samt redan bedriver verksamhet.⁵⁶ Härvid bör det även noteras att de allmänna hänsynsreglerna inte är desamma för alla typer av verksamheter, nivån på vad verksamhetsutövaren behöver iaktta varierar beroende på hur ingripande verksamheten eller åtgärden är.⁵⁷

Av 2 kap. 2-6 §§ MB följer ett antal krav på förebyggande försiktighetsmått. Reglerna kan enligt Bengtsson m.fl. anses utgöra allmänna handlingsregler för var och en som slår fast riktlinjer för hur risker ur miljö- och hälsomässig hänsyn kan motverkas och förebyggas.⁵⁸ Det är den som avser att bedriva en verksamhet som enligt 2 kap. 1 § MB ska visa att hänsynsreglerna iakttagits och beaktats. Vid en tillåtlighetsprövning, likväl vid en tillståndsprövning, ankommer det alltså den som sökt tillståndet att visa och övertyga prövningsmyndigheten att den har tillräcklig kompetens för att bedriva verksamheten och att verksamheten kan bedrivas på ett ur miljöhänsyn betryggande sätt.⁵⁹

Hänsynsreglerna ska vidare tillämpas även om verksamheten, eller den sökta verksamheten, regleras av annan lagstiftning som i sin tur också innehåller bestämmelser till skydd för miljön och verksamheter som exempelvis prövas enligt lagen om byggande av järnväg.⁶⁰ I förarbetena till miljöbalken uttrycktes att miljöbalkens allmänna hänsynsregler i ett sådant fall ska anses utgöra miniminivå angående vilken miljörettslig hänsyn som bör och ska tas.⁶¹

---

⁵⁵ Prop. 1997/98:45, del 1, s. 207.

⁵⁶ 2 kap. 1 § MB och Bengtsson (2001), s. 53.

⁵⁷ Ebbesson (2023), s. 78.

⁵⁸ Bengtsson m.fl. (2025), inledning till kommentar till 2 kap. MB.

⁵⁹ Ebbesson (2023), s. 77 och Mahmoudi & Rubenson (2004), s. 73.

⁶⁰ Prop. 1997/98:90, s. 148 och 154. Se även 1 kap. 3 § MB.

⁶¹ Prop. 1997/98:90, s. 149.

I 2 kap. 2 § MB regleras det så kallade kunskapskravet som stadgar att den som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs. Enligt motiven är det den eventuella effekten av handlandet som ska vara avgörande för vilken typ av kunskap och utsträckningen av den som behövs för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.⁶² HD har uttalat att kunskapskravet är dynamiskt och föränderligt allt eftersom kunskapsläget förändras.⁶³ Därutöver menar Bengtsson att kunskapskravet även verkar för att var och en ska utreda vilka miljöeffekter ens handlingar medför.⁶⁴

Försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik framgår av 2 kap. 3 § MB. Regeln stadgar att alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska iaktta de begränsningar, utföra de skyddsåtgärder och vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Vid yrkesmässig verksamhet ska dessutom bästa möjliga teknik användas i samma syfte. Försiktighetsprincipen syftar inte endast till att förebygga förutsebara skador och olägenheter, utan även potentiella risker.⁶⁵ Om det finns anledning att anta att verksamheten eller åtgärden kommer att medföra en negativ påverkan ska skyddsåtgärder, begränsningar eller försiktighetsmått vidtas.⁶⁶ Försiktighetsprincipen har en bred omfattning och är kopplad till samtliga miljömål i miljöbalken, alltså även frågor som rör exempelvis hushållning med naturresurser.⁶⁷

2 kap. 5 § MB reglerar att alla som bedriver en verksamhet eller vidtar en åtgärd ska hushålla med råvaror och energi samt utnyttja möjligheterna att (1) minska avfall, (2) minska mängden skadliga ämnen i material och produkter, (3) minska de negativa effekterna av avfall, och (4) återvinna avfall. I miljöbalkens förarbeten betonas att effektiv energianvändning, ökad resurshushållning samt en övergång till förnybara energikällor är centrala för att minska klimatpåverkan.⁶⁸ Rubensson och Mahmoudi anför att den grundläggande idén med bestämmelsen är att verka för att det som utvinns ur naturen med minsta möjliga

---

⁶² Prop. 1997/98:45, del 1, s. 211 f.

⁶³ NJA 2006 s 310.

⁶⁴ Bengtsson (2022), s. 180.

⁶⁵ Bengtsson m.fl. (2025), kommentar till 2 kap. 3 § MB.

⁶⁶ Lerwall (2024), s. 277.

⁶⁷ Michanek & Zetterberg (2025), s. 121.

⁶⁸ Prop. 1997/98:45 del 1, s. 220 ff.

resursförbrukning ska användas, återanvändas, återvinnas eller bortskaffas utan att naturen kommer till skada.⁶⁹

Vid verksamheter eller åtgärder som kräver användning av mark- eller vattenområde ska enligt 2 kap. 6 § första stycket MB den plats väljas som bäst lämpar sig för att ändamålet ska kunna uppnås, samtidigt som intrång och störningar för människors hälsa och miljön minimeras. Ebbesson uttrycker det som att det, i likhet med kravet på bästa möjliga teknik, även uppstår ett krav på bästa möjliga plats.⁷⁰ Av 2 kap. 6 § andra stycket MB framgår att hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB ska tillämpas vid en tillåtlighetsprövning av regeringen enligt 17 kap. MB som gäller ändrad användning av mark- eller vattenområden, en redogörelse för hushållningsbestämmelserna framgår av avsnitt 2.2 nedan. Härvid kan det även noteras att lämpligheten av lokaliseringen kan påverkas av exempelvis vilka försiktighetsmått som enligt 2 kap. 3 § MB vidtas.⁷¹ Sammantaget kan sägas att verksamheten eller åtgärden ska lokaliseras på ett sådant sätt att det inte finns någon lämpligare alternativ lokalisering för verksamheten eller åtgärden.⁷²

De ovan beskrivna kraven enligt 2 kap. 2-5 och 6 §§ MB ska enligt 2 kap. 7 § MB uppfyllas i den utsträckning det inte anses orimligt. Bengtsson med flera, med hänvisning till lagens motiv, menar att de allmänna hänsynsreglerna ska tillämpas på ett sätt så att inte orimligt höga krav ställs på verksamhetsutövaren sett utifrån nyttan av åtgärderna jämfört med kostnaden för densamma.⁷³ Ebbesson anför att utgångspunkten är att alla åtgärder som behövs för att förebygga, hindra eller motverka skador alternativt olägenheter för människors hälsa eller för miljön ska vidtas. Endast om utövaren kan visa att de åtgärder som ska vidtas eller om de krav som ska gälla är orimliga, kan det bli fråga om en inskränkning av dessa.⁷⁴ Det ska även noteras att oavsett konsekvenser för verksamhetsutövaren ska de krav ställas som krävs för att reglerna i 5 kap. 4 och 5 §§ MB ska följas.⁷⁵

---

⁶⁹ Mahmoudi & Rubenson (2004), s. 75.

⁷⁰ Ebbesson (2023), s. 83.

⁷¹ Prop. 1997/98:45, del 2, s. 20.

⁷² Ebbesson (2023), s. 83 och Bertilsson (2022), s. 183.

⁷³ Bengtsson m.fl. (2025), kommentar till 2 kap. 7 § MB och prop. 1997/98:45, del 1, s. 231 f.

⁷⁴ Ebbesson (2023), s. 84.

⁷⁵ 2 kap. 7 § andra stycket MB.

Vid prövningen av skälighet ska man även beakta hur känslig den specifika miljön är som kan komma att påverkas.⁷⁶ Bengtsson anser att avvägningen betingar problematik eftersom det är komplicerat att uppskatta skyddet av miljön i pengar, varför avvägningen blir starkt beroende av värderingar.⁷⁷ Även Gipperth har anfört att avvägningen mellan hur de olika hänsynsreglerna i 2 kap. 2-6 §§ MB ska kombineras betingar svårigheter, eftersom närmare ledning saknas om bland annat vilka försiktighetsmått som ska vidtas i ett enskilt fall.⁷⁸

2 kap. 9 § första stycket MB stadgar en möjlighet för regeringen att av särskilda skäl tillåta en verksamhet eller åtgärd som befaras föranleda skada eller olägenhet av väsentlig betydelse för människors hälsa eller miljön, även om sådana skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått som kan krävas vidtas. Av 2 kap. 9 § tredje stycket framgår dock att bestämmelsen inte gäller i det fall regeringen tillåtit verksamheten enligt 17 kap. 1, 3 eller 4 §§ MB. Om regeringen vid ett sådant läge meddelat att verksamheten eller åtgärden kan tillåtas kan varken myndighet eller domstol stoppa verksamheten eller åtgärden.⁷⁹

2.2 Hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken

Till skillnad från de allmänna hänsynsreglerna, som är mer generellt tillämpliga tar hushållningsbestämmelserna sikte på hur mark- och vattenområden ska skyddas och användas. Som nämnt ovan blir hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB aktuella vid regeringens tillåtlighetsprövning enligt 2 kap. 6 § andra stycket MB. Enligt motiven till miljöbalken fyller hushållningsbestämmelserna en viktig funktion på så sätt att särskilt skyddsvärda miljöer kan skyddas genom att miljöfrågor, deras betydelse och ekologiska förutsättningar kan beaktas vid en prövning enligt miljöbalken.⁸⁰

2.2.1 Hushållningsbestämmelserna i 3 kap. miljöbalken

Enligt 3 kap. 1 § MB ska mark- och vattenområden användas för det eller de ändamål för vilka områdena är mest lämpade med hänsyn till beskaffenhet och läge samt föreliggande behov. Vidare ska företräde ges sådan användning som medför en från allmän synpunkt god hushållning. Av andra stycket i 3 kap. 5-9 §§ MB framgår att områden som exempelvis är av riksintresse för rennäringen, yrkesfisket, naturvården, kulturmiljövården, friluftslivet,

---

⁷⁶ Bertilsson (2022), s. 184 och Mahmoudi & Rubensson (2004), s. 77.

⁷⁷ Bertilsson (2001), s. 58.

⁷⁸ Gipperth, i Michanek & Zetterberg (red.), s. 227.

⁷⁹ Bengtsson m.fl. (2025), kommentar till 2 kap. 9 § MB.

⁸⁰ Prop. 1997/98:45, del 1, s 243 f. och del 2, s. 29.

mineralutvinning, industriell produktion, energiproduktion eller totalförsvaret ska skyddas mot åtgärder som påtagligen kan skada eller motverka riksintresset i fråga. I förarbeten till en av lagarna som föregick miljöbalken uttalades att områden som är utpekade som riksintressen har stor betydelse för Sverige ur en nationell synpunkt, på så sätt att området ska skyddas mot åtgärder som kan förändra det, eller att området är av särskilt intresse att exploatera för exempelvis energiproduktion.⁸¹ Michanek och Zetterberg anser att uttalandena i lagens förarbeten gällande rekvisitet 'påtaglig' skada är mycket oklar och att avsaknaden av närmare precisering ger upphov till tolkningsproblem samt en klandervärd brist på förutsebarhet vid den närmare praktiska tillämpningen av bestämmelserna.⁸²

Av 3 kap. 10 § första stycket MB framgår att om ett område enligt 3 kap. 5-8 §§ MB är av riksintresse för flera oförenliga ändamål ska företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligast sätt främjar en långsiktig hushållning med såväl marken och vattnet som den fysiska miljön i övrigt. Vidare framgår att om området eller del av området behövs för en anläggning för totalförsvaret ska försvarsintresset ges företräde vid avvägningen mellan de oförenliga riksintressena. Av bestämmelsens andra stycke stadgas att ett beslut till följd av en avvägning företagen enligt första stycket inte får strida mot bestämmelserna i 4 kap. MB, se nedan för en redogörelse avseende hushållningsbestämmelserna i 4 kap. MB.

2.2.2 Hushållningsbestämmelserna i 4 kap. miljöbalken

Av 4 kap. 2-8 §§ MB framgår områden som i sin helhet är av riksintresse med hänsyn till deras natur- och kulturvärden samt dess värde för friluftslivet. Till skillnad från hushållningsbestämmelserna i 3 kap. MB anges områden geografiskt i 4 kap. MB. Det rör sig särskilt om områden av riksintresse vid Sveriges kustområden, skärgård, fjällområden, nationalälvar, nationalstadspark samt Natura 2000-områden.⁸³

Områdena är enligt 4 kap. 1 § första stycket MB av riksintresse i sin helhet. Vidare framgår att exploateringsföretag eller andra ingrepp i områdenas miljö får komma till stånd endast om (1) det inte möter hinder enligt 4 kap. 2-8 §§ MB och (2) det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skadar områdenas natur- och kulturvärden. Michanek och Zetterberg uttrycker i likhet med

---

⁸¹ Prop. 1985/86:3, s. 161 och 166.

⁸² Michanek & Zetterberg (2025), s. 159 med hänvisning till prop. 1997/98:45, del 2, s. 30 och prop. 1985/86:3, s. 155.

⁸³ 2 kap. 2-8 §§ MB.

deras kritik mot hushållningsbestämmelserna i 3 kap. MB, att begreppet 'påtaglig' skada i 4 kap. MB och hur det ska tillämpas är oklart.⁸⁴ Därutöver framgår det av lagmotiven att skadebedömningen ska ta sin utgångspunkt i det samlade skyddade värdet som återfinns i hela området som är av riksintresse enligt 4 kap. MB.⁸⁵ Vidare ska man vid prövningen beakta egenskaperna hos både verksamheten eller åtgärden som är föremål för prövning och egenskaperna hos den plats samt område som verksamheten eller åtgärden är tänkt att förläggas eller företas.⁸⁶ Larfeldt, Alvéen och Strömberg konstaterar att de allmänna hushållningsbestämmelserna i både 3 och 4 kap. allt som oftast inte ger ett klart svar på den intresseavvägning som ska företas.⁸⁷

2.3 Miljökvalitetsnormer i 5 kap. miljöbalken

Miljökvalitetsnormerna regleras delvis i 5 kap. MB och delvis i en rad andra författningar med närmare föreskrifter.⁸⁸ Reglerna kan enligt Bengtsson m.fl. sägas ha ett tvådelat syfte, reglerna ska dels verka för att åtgärda miljöproblem som redan existerar och dels fungera som ett instrument för att motverka att ytterligare miljöproblem uppkommer.⁸⁹ Ytterligare anför de att reglerna ska ses som ett komplement och precisering av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB samt som närmare precisering om vad som krävs för att uppnå det i 1 kap. 1 § MB angivna målet.⁹⁰

Miljökvalitetsnormerna är tillämpliga på framför allt luft samt olika vattenmiljöer och anger bland annat diverse föroreningsnivåer som inte får över- eller underskridas samt nivåer för förekomsten av organismer i vatten.⁹¹ Som nämnt ovan, i avsnitt 2.1, ska prövningsmyndigheten vid en avvägning enligt 2 kap. 7 § andra stycket MB ställa de krav som behövs för att reglerna i 5 kap. 4 och 5 §§ MB ska följas.

5 kap. 4 § MB tar sikte på miljökvalitetsnormer av vatten medan 5 kap. 5 § MB tar sikte på andra miljökvalitetsnormer än sådana för vatten, exempelvis för luftkvalitet. Enligt Michanek och Zetterberg kan 5 kap. 4 samt 5 §§ i vissa fall innebära strängare krav för

---

⁸⁴ Michanek & Zetterberg (2025), s. 169.

⁸⁵ Prop. 1985/86:3, s. 171.

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ Larfeldt Alvéen & Strömberg (2019), s. 74.

⁸⁸ Michanek & Zetterberg (2025), s. 177.

⁸⁹ Bengtsson m.fl. (2025), inledning till kommentar till 5 kap. MB.

⁹⁰ Ibid.

⁹¹ Ebbesson (2023), s. 91 f.

verksamhetsutövaren än de som krävs enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB.⁹² Givet att miljö kvalitetsnormernas definition varierar menar Ebbesson att deras rättsliga verkan också gör det, antingen kan miljö kvalitetsnormerna vara rättsligt bindande gränsvärden eller så kan de vara nivåer som ska eftersträvas alternativt som inte bör över- eller underskridas.⁹³

Kopplat till tillåtlighetsprövningen innebär miljö kvalitetsnormerna att en ansökan om tillstånd för en verksamhet eller för att vidta en åtgärd kan avvisas, om det av verksamhetsutövaren inte är visat hur verksamheten eller åtgärden kan komma att påverka en eller flera miljö kvalitetsnormer.⁹⁴ Ytterligare medför miljö kvalitetsnormerna, som ovan nämnt, att striktare skyddsåtgärder kan föreskrivas av prövningsmyndigheten genom att de inte begränsas av den skälighetsavvägning som ska företas enligt 2 kap. 7 § MB.

---

⁹² Michanek & Zetterberg (2025), s. 188.

⁹³ Ebbesson (2023), s. 94.

⁹⁴ MÖD 2012:19 och MÖD beslut 2021-07-06, mål M 1579-20.

3. Regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken

3.1 Allmänt om regeringens tillåtlighetsprövning

Regeringen prövar i allmänhet stora eller särskilt ingripande verksamheter som normalt kräver tillstånd av mark- och miljödomstol, det medför att processen i de flesta fall inleds på samma sätt som ett sedvanligt tillståndsförfarande, genom att en verksamhetsutövare söker tillstånd hos behörig myndighet eller domstol.⁹⁵ Tillståndsplikt för verksamheten framgår antingen av lag eller av bestämmelser i miljöprövningsförordningen.⁹⁶

När det är fråga om en verksamhet som vanligtvis kräver att tillstånd meddelas av mark- och miljödomstol ska verksamheten genomföra en specifik miljöbedömning med tillhörande samråd med berörda parter och sakägare. Därefter lämnas ansökan in till behörig mark- och miljödomstol som i sin tur bereder ärendet. Domstolen bereder ärendet på samma sätt som vid ett sedvanligt tillståndsärende, genom att inhämta synpunkter från centrala aktörer såsom länsstyrelser, kommuner och andra berörda, undersöka den aktuella platsen och genomföra en huvudförhandling. Först därefter lämnas ärendet över till regeringen för avgörande i frågan om tillåtlighet för verksamheten. I stället för att mark- och miljödomstolen meddelar dom eller beslut yttrar den sig i samband med överlämnandet av ärendet till regeringen. Mark- och miljödomstolens yttrande utgör en rekommendation till beslut för regeringen. Regeringen är dock inte bunden av yttrandet, utan prövar självständigt frågan om tillåtlighet.⁹⁷

Regeringen har enligt 17 kap. 1 § MB en skyldighet att pröva tillåtligheten av vissa typer av verksamheter. Enligt bestämmelsen ska regeringen pröva nya anläggningar för kärnteknisk verksamhet, anläggningar för att bryta ämnen som kan användas för framställning av kärnbränsle, allmänna farleder och betydande verksamheter som avser att geologiskt lagra koldioxid. Vidare får regeringen enligt 17 kap. 3 § MB själv förbehålla sig rätten att pröva tillåtligheten av vissa verksamheter. Det rör sig bland annat om verksamheter som kan antas vara av ingripande slag eller av betydande omfattning med hänsyn till dem intressen som anges i 1 kap. 1 § MB. Ytterligare omfattas vattenkraftverk, vattenreglering och vattenöverledning för kraftändamål, samt verksamheter som ska genomföras utanför ett skyddsområde men som kan komma att skada det skyddade området.

---

⁹⁵ Michanek & Zetterberg (2025), s. 476; Bertilsson (2022), s. 194; Mahmoudi & Rubenson (2004), s. 51 f.

⁹⁶ Michanek & Zetterberg (2025), s. 305 och Ebbesson (2024), s. 105.

⁹⁷ Michanek & Zetterberg (2025), s. 476 och Ebbesson (2024), s. 128.

Ytterligare har regeringen en rätt att förbehålla sig prövningen av annan verksamhet som hänger samman med en sådan verksamhet som regeringen ska eller kan pröva enligt 17 kap. 1 eller 3 §§ MB och ansökan som ingivits avser tillstånd till båda verksamheterna.⁹⁸ Därutöver kan regeringen förbehålla sig rätten att pröva en verksamhet om det är fråga om jämkning eller företräde mellan verksamheterna enligt 16 kap. 11 § MB om verksamheter som berör samma naturresurs eller av någon annan orsak inte kan utövas vid sidan av varandra.⁹⁹

Vidare ska regeringen enligt 17 kap. 4 a § MB förbehålla sig rätten att tillåtlighetspröva en verksamhet som uppräknas i bestämmelsen om kommunfullmäktige begär det, ett förbehåll är möjligt enligt 17 kap. 3 § MB och det inte föreligger särskilda skäl att avstå från prövningen. Sådana särskilda skäl kan enligt lagens förarbeten vara att verksamheten är av liten omfattning, att den inte är ingripande eller om det förefaller onödigt att regeringen prövar tillåtligheten av verksamheten.¹⁰⁰

För att regeringen ska kunna meddela ett gynnande tillåtlighetsbeslut för verksamhet enligt 17 kap. 1 § första punkten MB alternativt 17 kap. 3 § första stycket första punkten MB eller 17 kap. 4 § MB och som inte är en vattenverksamhet eller trafikanläggning, krävs det enligt 17 kap. 6 § första stycket MB att kommunfullmäktige har tillstrykt verksamheten. Kommunfullmäktige har alltså ett veto mot att regeringen meddelar ett positivt tillåtlighetsbeslut. Vetot är dock inte utan undantag, enligt 17 kap. 6 § andra stycket MB får regeringen trots kommunfullmäktiges avstyrkan tillåta vissa verksamheter om det bedöms vara synnerligen angeläget att verksamheten kommer till stånd ur nationell synpunkt, samt att det inte heller finns någon annan plats som bedömts vara lämplig för verksamheten inom en annan kommun som kan antas godta en placering av verksamheten där.

Vid en tillåtlighetsprövning av regeringen ska de rättsliga kraven på verksamheten och underlaget för denna vara densamma som vid en prövning inför domstol eller myndighet. Det innebär att de allmänna hänsynsreglerna, hushållningsbestämmelserna, reglerna om miljö kvalitetsnormerna och övriga i miljöbalken relevanta regler ska beaktas vid regeringens tillåtlighetsprövning.¹⁰¹

---

⁹⁸ 17 kap. 4 § MB.

⁹⁹ Ibid.

¹⁰⁰ Prop. 2004/05:129, s. 95.

¹⁰¹ Prop. 1997/98:45, del 1, s. 436 och Bertilsson (2001), s. 59.

Regeringen kan enligt 17 kap. 7 § första stycket MB, i samband med att tillåtlighet meddelas, besluta att verksamheten ska efterleva särskilda villkor för att tillgodose allmänna intressen. Sådana allmänna intressen kan enligt förarbeten vara närings- eller arbetsmarknadsintressen.¹⁰² Regeringen kan föreskriva villkor som ålägger verksamhetsutövaren att exempelvis vidta skadeförebyggande åtgärder eller inventeringar av exempelvis berörda arter som har samband med projektet.¹⁰³

Efter det att regeringen genomfört sin tillåtlighetsprövning och meddelat beslut ska frågan om tillstånd prövas av ordinarie prövningsmyndighet, oftast mark- och miljödomstol enligt ovan. Prövningsmyndigheten kan då bestämma vilka närmare eller ytterligare försiktighetsmått som ska företas och iakttas av verksamhetsutövaren. Viktigt att notera är att om regeringen beslutat om särskilda villkor enligt 17 kap. 7 § första stycket MB är den ordinarie prövningsmyndigheten eller domstolen bunden av villkoret i den efterföljande prövningen.¹⁰⁴

Även om det inte framgår uttryckligen av lagstiftningen, är den ordinarie prövningsmyndigheten i sin efterföljande prövning bunden av regeringens beslut om tillåtlighet enligt förarbetena till miljöbalken.¹⁰⁵ Uttalandet i förarbetena har ytterligare bekräftats genom praxis från MÖD.¹⁰⁶ Att ordinarie prövningsmyndighet är bunden av regeringens beslut om tillåtlighet framgår likaså av doktrin.¹⁰⁷ Regeringens tillåtlighetsprövning anger alltså i ett första skede huruvida verksamheten kan och får bedrivas på den föreslagna platsen.¹⁰⁸ Först därefter kan ordinarie prövningsmyndighet i detalj pröva verksamheten och vilka krav på exempelvis försiktighetsmått som verksamheten behöver efterleva.

Michanek och Zetterberg formulerar det på så sätt att prövningen blir omvänd i jämförelse med vad som annars gäller enligt miljöbalken. Regeringen inleder genom sin tillåtlighetsprövning med att göra en övergripande bedömning angående planerade försiktighetsmåttets effekt. Medan ordinarie prövningsmyndighet i ett sedvanligt förfarande först prövar frågan om olika försiktighetsmått enligt 2 kap. 2-7 §§ MB för att därefter pröva om verksamheten trots dessa

---

¹⁰² Prop. 1997/98:45, del 2, s. 222.

¹⁰³ Ibid.

¹⁰⁴ Prop. 1997/98:45, del 2, s. 222 och Michanek & Zetterberg (2025), s. 477.

¹⁰⁵ Prop. 1997/98:45, del 1, s. 443.

¹⁰⁶ MÖD 2006:44.

¹⁰⁷ Ebbesson (2024), s. 128 och Michanek & Zetterberg (2025), s. 467.

¹⁰⁸ Michanek & Zetterberg (2025), s. 477.

riskerar olägenhet av väsentlig betydelse med följd av att verksamheten som huvudregel ska förbjudas vid en tillstånds- eller tillåtlighetsprövning enligt 2 kap. 9 § MB.¹⁰⁹

Det är härvid värt att notera att HD slagit fast att ett gynnande tillåtlighetsbeslut saknar rättsverkan om det framkommer i en efterföljande tillståndsprövning att verksamheten skulle strida mot EU-rättsliga krav.¹¹⁰

Vidare, eftersom tillåtlighetsbeslut i sådana fall fattas av regeringen, i stället för en domstol kan man under vissa förutsättningar begära rättsprövning av beslutet hos Högsta förvaltningsdomstolen.¹¹¹ I sådana fall är det fråga om en rättsprövning där Högsta förvaltningsdomstolen prövar huruvida regeringens beslut strider mot någon rättsregel.¹¹² Vid en rättsprövning prövar Högsta förvaltningsdomstolen huruvida regeringen tolkat aktuell lagtext, bedömt fakta, värderat bevis och om det förekommit fel i förfarandet. Högsta förvaltningsdomstolen prövar dock inte frågor av regler som ger upphov till handlingsfrihet, exempelvis frågor där regeringen kan företa en intresseavvägning. Rättsprövningen medför alltså inte att ärendet prövas materiellt fullödigt, som annars sker vid en överklagan till mark- och miljödomstol eller MÖD enligt miljöbalken.¹¹³ Intressant nog kunde enskilda eller organisationer genom överklagan tidigare inte få själva tillåtlighetsfrågan prövad av högre rätt. Det ändrades dock genom en dom från HFD där domstolen slog fast att även enskilda markägare kan klaga på ett beslut fattat av regeringen enligt 17 kap. MB.¹¹⁴

3.2 Verksamhetstyper och deras karaktär

Regeringens tillåtlighetsprövning har, som ovan beskrivet, en särskild ställning i den svenska miljörätten och dithörande tillståndsordning. Regeringen prövar som utgångspunkt tillåtligheten av särskilt stora och strategiskt betydelsefulla verksamheter innan sedvanliga tillståndsvillkor fastställs av i huvudsak mark- och miljödomstol. Prövningen kan huvudsakligen aktualiseras antingen obligatoriskt enligt 17 kap. 1 § MB eller efter det att regeringen enligt 17 kap. 3 § MB förbehållit sig rätten att pröva verksamheten. Tillåtlighetsbesluten åskådliggör ett brett spektrum av verksamhetstyper av skild bredd och

---

¹⁰⁹ Michanek & Zetterberg (2025), s. 477.

¹¹⁰ NJA 2013 s. 613. Jfr. Michanek & Zetterberg (2025), s. 478.

¹¹¹ RÅ 2004 ref. 108 och HFD 2011 not. 26. Jfr. Michanek & Zetterberg (2025), s. 471 f.

¹¹² 7 § Lag (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut.

¹¹³ Michanek & Zetterberg (2025), s. 472.

¹¹⁴ HFD 2011 not. 26.

omfattning. Genomgående för tillåtlighetsbesluten är att de hanterar verksamheter och projekt som i hög grad berör för Sverige nationella intressen och har omfattande påverkan på miljön samt samhällets långsiktiga utveckling. Typiskt sett, utifrån de analyserade tillåtlighetsbesluten, rör det sig om stora infrastrukturprojekt, verksamheter för energiutvinning samt verksamheter som på olika sätt förväntas påverka Sverige och förhållandevis stora delar av Sveriges miljö under lång tid framöver. Den gemensamma nämnaren torde vara att verksamheterna och åtgärderna inte bara kräver omfattande och tekniska miljömässiga utredningar, utan även politiska överväganden av strukturell och strategisk miljörettslig natur. I vissa fall härstammar även verksamheten direkt ur politiska överväganden, exempelvis byggnationen av järnvägen Botniabanan som har sitt ursprung från en proposition angående infrastrukturinriktning för framtida transporter.¹¹⁵ Vidare har även vissa av verksamheterna samband med EU, det rör sig om bland annat verksamheter som omfattas och ingår i det transeuropeiska transportnätet samt är ett prioriterat projekt av EU.¹¹⁶

Regeringen har genomgående prövat huruvida större järnvägsutbyggnader, nybyggnationer av järnväg och andra projekt av betydelse för transportinfrastrukturen kan tillåtas. Det rör sig i de fallen om bland annat projekt och verksamheter som omfattar utbyggnader från enkelspår till dubbelspår, ny- och ombyggnation av järnväg samt byggande av tunnelförlagd järnväg. I många fall anger regeringen att genomförandet av verksamheten eller projektet är transportpolitiskt motiverat. Regeringen konstaterar ofta att projektet är fördelaktigt eftersom det kommer att medföra en ökad kapacitet och bättre regularitet för tågtrafiken. Tillåtlighetsprövningarna berör ofta frågan om järnvägens närmare lokalisering och dess påverkan på skyddsvärda områden, inte minst genom dess påverkan på landskapsbilden, fågellivet och kulturmiljöer. Järnvägsprojekten konstateras ofta påverka naturvärden, bidra med buller och medföra risk för påverkan på vattenmiljöer.

En annan central verksamhetstyp som ofta prövats av regeringen är storskaliga energi- och energiinfrastrukturprojekt. Hit hör framför allt gruppstationer för vindkraft och vindkraftsanläggningar, såväl på land som till havs, samt anläggningar för elnät. Projekten som omfattar vindkraftverk innebär ofta en omfattande mark- och vattenanvändning med långvariga

---

¹¹⁵ Prop. 1996/97:53; regeringsbeslut (2001), M1999/4310/Na; regeringsbeslut (2001), M1999/4311/Na; regeringsbeslut (2001), M1999/4312/Na; regeringsbeslut (2001), M1999/4313/Na.

¹¹⁶ Se exempelvis: regeringsbeslut (2008), M2006/208/F/M; regeringsbeslut (2008), M2007/1180/F/M; regeringsbeslut (2010), M2009/3999/F/M; regeringsbeslut (2013), M2006/2259/Me.

effekter, ofta berör även projekten flera områden av riksintresse samtidigt. Karaktäristiskt för regeringens tillåtlighetsprövning är att prövningen koncentreras till frågor om verksamhetens lokalisering, dess påverkan på landskapsbild, påverkan av buller och verksamhetens påverkan på skyddade arter samt konflikter med totalförsvaret som riksintresse.

Ett belysande exempel i sammanhanget är regeringens prövning av en gruppstation för vindkraft i Piteå kommun. Regeringen konstaterade att verksamhetens projektområde omfattade områden av riksintresse för, utöver vindbruk, rennäringen och totalförsvaret samt områden med höga naturvärden och Natura 2000-områden. Regeringen tillät sökanden att uppföra högst 1 101 vindkraftverk. Regeringen konstaterar återkommande i dess tillåtlighetsskäl att verksamheten och verksamheter av liknande art bidrar till den svenska energipolitiken som syftar till att främja en hållbar energianvändning och en ökad andel förnybar energi.¹¹⁷

En av de mest ingripande verksamheterna, och kanske även den mest omdebatterade och kontroversiella, som prövats av regeringen är de tillåtlighetsprövningar som också meddelades senast. Besluten rör verksamheter på det kärntechniska området. En av prövningarna hanterade verksamhet för slutförvaring av använt kärnbränsle. Regeringen tillät sökanden, Svensk Kärnbränslehantering AB, att bland annat uppföra och driva en anläggning för slutförvaring av kärnämne och kärnavfall från det svenska kärnkraftsprogrammet i Forsmark. Beslutet inkluderade även tillåtlighet till omfattande vattenverksamhet för slutförvaringen, innefattande bland annat bortledning av grundvatten och utfyllnad av vattenområden. Regeringen beskriver verksamheten som av nationell betydelse för att säkerställa att Sverige på ett säkert, långsiktigt och samhällsmässigt robust sätt kan hantera kärnavfall. Det var även i processen konstaterat att verksamheten på ett omfattande sätt skulle komma att påverka flera olika riksintressen och skyddade arter, potentiellt under tusentals år framöver.¹¹⁸

Därutöver förekommer även tillåtlighetsprövningar av vatten- och resursförsörjning på huvudsakligen regional nivå, exempelvis stora grundvattentäkter och andra vattenverksamheter. I de fallen är det främst fråga om ett uttalat allmänintresse av en säker dricksvattenförsörjning som vägs emot verksamhetens eller projektets påverkan på

---

¹¹⁷ Regeringsbeslut (2010), M2009/1517/F/M.

¹¹⁸ Regeringsbeslut (2022), M2017/02796, M2018/00217 och M2021/00969.

vattenmiljöer och natur- samt friluftsintrassen. I samma krets av verksamheter återfinns även industriella anläggningar och energiprojekt i närheten av städer där kapacitetsökningar inom befintliga industriområden prövas mot miljökvalitetsnormer och potentiella miljöeffekter.

Sammantaget rör det sig alltså om verksamheter som i någon mån utgör kärnan av samhällets infrastruktur, det rör sig om verksamheter och projekt för transport, energiförsörjning och hantering av kärnavfall. Verksamhetstyperna konstateras genomgående påverka en rad motstående miljörättsliga intressen, samtidigt som de är verksamhetstyper av vikt för det politiska styret såväl i Sverige i stort som för regioner och kommuner. Av genomgången av tillåtlighetsbesluten kan man utläsa att regeringen regelmässigt använder tillåtlighetsprövningen som ett instrument för att säkerställa att projekt av stor samhällsvikt kan genomföras och tillåtas. Regeringen uttrycker i samtliga beslut att verksamheten är av vikt för ett eller flera politiska ändamål.

Ett illustrativt exempel på detta är regeringens prövning av utbyggnaden av Mäljarbanan där regeringen konstaterar att Mäljarbanan dels ingår i det nationella stomnätet och EU:s transeuropeiska transportnät dels att Mäljarbanan är en del av det prioriterade projektet Nordiska triangeln. Regeringen konstaterar även att utbyggnaden av Mäljarbanan är del av en nationell trafikslagsövergripande plan för utveckling av transportsystemet.¹¹⁹

Slutligen kan sägas att verksamheterna som behandlas i regeringens tillåtlighetsprövningar är verksamheter vars påverkan oftast är storskalig i förhållande till miljön och omkringliggande områden. Det är även verksamheter som har en politisk, ekonomisk och på något sätt strategisk tyngdpunkt. Materialet visar att verksamhetstyperna och regeringens tillåtlighetsprövning inte bara behandlar rättsliga överväganden enligt miljöbalken utan även i hög grad politiska avvägningar. Regeringens bedömningsgrunder och tillåtlighetsprövningens innehåll kommer att redogöras för närmare nedan.

3.3 Regeringens bedömning i tillåtlighetsprövningarna – Kriterier och miljörättslig samt politiska övervägningar

Regeringens bedömningar i tillåtlighetsprövningarna enligt 17 kap. MB framstår vid en första anblick som formellt strukturerade efter vilka, framför allt, miljörättsliga överväganden som i

---

¹¹⁹ Regeringsbeslut (2010), M2009/3999/F/M.

det enskilda fallet är aktuella. Vid en närmare läsning framgår dock att regeringens prövning inte enbart handlar om sådana miljörättsliga överväganden utan att regeringen även genomgående för resonemang om verksamhetens eller projektets politiska vikt. Regeringen gör över lag en helhetsbedömning av tillåtligheten där en rad miljörättsliga kriterier behandlas, samtidigt som den tydligt i sina tillåtlighetsbeslut genom argument och prioriteringar signalerar att tillåtligheten inte bara är avhängig av miljöbalkens regler. Följande avsnitt kommer att behandla och presentera de kriterier som återkommande förekommer i regeringens tillåtlighetsprövning och hur regeringen behandlar dessa i skälen för sina beslut.

3.3.1 Miljökonsekvensbeskrivning

Ett första återkommande moment i regeringens tillåtlighetsprövning är prövningen av den av sökanden upprättade miljökonsekvensbeskrivningen. Regeringen tar inledningsvis ställning till om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven och är tillräcklig enligt 6 kap. MB. Regeringens prövning av miljökonsekvensbeskrivningen framstår som en grundläggande legitimitetskontroll av verksamheten.

När miljökonsekvensbeskrivningen i ett enskilt fall brister, bedömer regeringen att verksamheten inte kan tillåtas. Regeringen anförde i det tillåtlighetsbeslutet att sökanden inte på ett tillräckligt sätt utrett lokaliseringsfrågan.¹²⁰ Regeringen betonar särskilt i ärendena som berör hantering av kärnämnen att miljökonsekvensbeskrivningen måste utgöra tillräckligt underlag för att regeringen ska kunna göra en samlad bedömning av hela verksamhets-systemet.¹²¹ I övriga ärenden har regeringen godkänt miljökonsekvensbeskrivningen.

3.3.2 Hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken

Hänsynsreglerna i 2 kap. MB fungerar som den materiella ryggraden i regeringens tillåtlighetsprövning. Krav på försiktighetsmått och bästa möjliga teknik aktualiseras samt bedöms särskilt genomgående av regeringen. Lokaliseringsprincipen i 2 kap. 6 § MB är emellertid den regel som fått störst genomslag och är allt som oftast föremål för bedömning av regeringen. Härvid ska dock noteras att regeringen inte i alla fall gör en explicit bedömning av verksamhetens eller projektets lokalisering. Regeringen nöjer sig genomgående med att kort hävda att den ansökta verksamheten inte strider mot miljöbalkens mål eller mot de krav som

---

¹²⁰ Regeringsbeslut (2003), M2001/5100/F/M.

¹²¹ Regeringsbeslut (2022), M2017/02796, M2018/00217 och M2021/00969 samt regeringsbeslut (2021), M2019/02009.

ställs i 2 kap. 2-6 §§ MB, ibland nämns inte ens hänsynsreglerna eller 2 kap. MB i regeringens tillåtlighetsskäl. Två belysande exempel kommer att redogöras för nedan.

I de fyra tillåtlighetsbeslut som behandlar byggnationen av Botniabanan konstaterar regeringen enbart kort att sökanden, Banverket, har anfört att den planerade verksamheten är förenlig med miljöbalkens allmänna hänsynsregler och att ingen av remissinstanserna ifrågasatt bedömningen. Därefter bedömer regeringen kort att verksamheten inte strider mot miljöbalkens mål eller mot de krav som ställs i 2 kap. 2-6 §§ MB. Det trots att samtliga delsträckningar av Botniabanan berör områden som är av riksintresse för bland annat kulturmiljövården, naturvården och friluftslivet.¹²²

Vid regeringens tillåtlighetsprövning av en gruppstation för vindkraft i Kalmarsund, Karlskrona kommun, konstaterar regeringen att gruppstationen kommer att bli synlig från flera områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården och friluftslivet. Verksamheten innefattar även anläggande av tillhörande sjö- och landkabel som kommer att tas i land i ett område av riksintresse för naturvården. En av remissinstanserna anförde att verksamheten kommer att innebära påtaglig skada på ett område av riksintresse för kulturmiljövården. Trots det går regeringen vidare och konstaterar kort att den vid en samlad bedömning finner att verksamheten bör tillåtas. De allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB varken berörs eller hanteras av regeringen.¹²³

3.3.3 Hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken

Vad närmare gäller verksamhetens lokalisering prövar regeringen verksamhetens påverkan på närliggande områden av riksintressen. Lokaliseringen ska som redogjorts för ovan vara lämplig med hänsyn till hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB. Bedömningen i regeringens tillåtlighetsprövning sker i huvudsak i tre led. Först identifierar regeringen vilka områden av riksintresse som berörs enligt 3 kap. MB och om verksamheten förväntas påverka något områdesskydd eller särskilda värden enligt 4 kap. MB. Därefter prövar regeringen om verksamheten riskerar att medföra påtaglig skada på ett eller flera av de identifierade riksintressena. Om det vid den prövningen framgår att verksamheten kommer att påverka ett eller flera riksintressen på ett sådant sätt att den medför påtaglig skada försöker regeringen

---

¹²² Regeringsbeslut (2001), M1999/4310Na; regeringsbeslut (2001), M1999/4311/Na; regeringsbeslut (2001), M1999/4312/Na; regeringsbeslut (2002), M1999/4313/Na.

¹²³ Regeringsbeslut (2005), M2004/1987/F/M.

mitigera effekterna av verksamheten genom bland annat villkor om verksamhetens närmare lokalisering och samråd med berörda länsstyrelser. Slutligen gör regeringen en avvägning och bedömning enligt 3 kap. 10 § MB där motstående riksintressen vägs mot projektets samhällsnytta. Genomgående gör regeringen, med undantag för ett enstaka ärende¹²⁴, bedömningen att intresset av att projektet eller verksamheten tillåts väger tyngre än de riksintressen som berörs och påverkas av verksamheten.

Återkommande i regeringens tillåtlighetsprövning har intresset av utökade och förbättrade kommunikationer i större järnvägsärenden getts företräde när alternativa korridorer för järnvägssträckningen ansetts vara mindre lämpliga och när intrång i natur- och kulturmiljö kunnat begränsas genom villkor och närmare anpassningar i den framtida planeringen samt processen. I sådana kust- och skärgårdsmiljöer som skyddas enligt 4 kap. MB har regeringens bedömning framför allt knutits till frågan om påtaglig skada. Regeringen har genomgående anfört att om projektet kan utformas så att det inte påtagligt skadar värdena som ska skyddas enligt 4 kap. MB, kan verksamheten tillåtas. Den faktiska avvägningen som företas av regeringen innehåller ofta en till synes stark politisk del som i sin tur trumfar andra motstående och skyddsvärda intressen.

Vad gäller områden av riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 9 § MB har regeringen däremot intagit en mer restriktiv hållning. I två beslut från 2010 respektive 2013 hanterar regeringen verksamheter som förväntas påverka områden som är av intresse enligt Försvarsmakten.

I beslutet från 2010 tilläts verksamheten trots att Försvarsmakten hade uttryckt att det förelåg konflikter mellan den sökta vindkraftsetableringen och totalförsvarets intressen i området, regeringen bedömde att försvarsintresset inte medför hinder för etableringen i stort. Däremot bedömde regeringen att lokalisering och utformningen av enskilda vindkraftverk på vissa platser påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Regeringen föreskrev därför villkor om att Försvarsmakten ska godkänna varje enskilt verks placering och utformning för att

---

¹²⁴ Se regeringsbeslut (2013), M2009/1267/Me, där regeringen bedömer att verksamheten inte kan tillåtas med hänsyn till verksamhetens påverkan på ett område som är av riksintresse för totalförsvaret. Notera dock att platsen inte var utpekad som riksintresse för vindbruk.

undvika konflikt med totalförsvarets intressen. Regeringen tillät sökanden att uppföra högst 1 101 vindkraftverk.¹²⁵

I beslutet från 2013, som rörde en gruppstation för vindkraft, hade Försvarmakten avstyrkt att tillåtlighet skulle ges för verksamheten. Regeringen bedömde att verksamheten påtagligt skulle försvåra utnyttjandet av Försvarmaktens verksamhet i Karlsborg och att verksamheten, med hänsyn till det starka totalförsvarsintresse som föreligger, inte bör tillåtas.¹²⁶

Regeringens starka hållning vad gäller riksintresse för totalförsvaret är anmärkningsvärt sett till hur regeringen i övrigt hanterar andra områden av riksintresse för exempelvis naturvården. Totalförsvaret är en högst politisk fråga, rimligtvis på ett betydligt tydligare sätt än riksintresse för naturvården är. Härvid ska det noteras att områden som är av riksintresse för totalförsvaret har en starkare ställning enligt 3 kap. MB.¹²⁷

I regeringens tillåtlighetsprövning av utbyggnaden av Västkustbanan mellan Varberg och Hamra konstaterar regeringen att utbyggnaden kommer att påverka områden av riksintresse för naturvård och kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § MB och kustområde som i sin helhet är av riksintresse enligt 4 kap. MB. Regeringen konstaterar endast kortfattat att utbyggnaden bör kunna ske utan att värdena i riksintresseområden påverkas. Ytterligare konstaterar regeringen att utbyggnaden kommer att påverka ett Natura 2000-område som är skyddat enligt 4 kap. 8 § MB. Regeringen förutsätter enbart att Trafikverket vidtar skyddsåtgärder beträffande begränsning av buller samt hantering av lakvatten från deponin och dagvatten från spårområdet. Sammantaget gör regeringen bedömningen att nämnda risker och påverkan som följer av utbyggnaden övervägs av det transportpolitiska skäl som föranleder utbyggnationen.¹²⁸

Sammantaget visar genomgången av regeringens tillåtlighetsbeslut att avvägningen enligt 3 och 4 kap. MB generellt sker genom en konsekvent systematik. Berörda riksintressen och värden enligt 3 och 4 kap. MB identifieras. Regeringen bedömer kortfattat om verksamheten medför påtaglig skada eller om sådan skada kan undvikas genom närmare avvägningar av

---

¹²⁵ Regeringsbeslut (2010), M2009/1517/F/M.

¹²⁶ Regeringsbeslut (2013), M2009/1257/Me.

¹²⁷ 3 kap. 9 § MB och 3 kap. 10 § MB motsatsvis.

¹²⁸ Regeringsbeslut (2013), M2006/2259/Me.

sökanden vad gäller lokalisering, eller genom villkor meddelade av regeringen. Därefter gör regeringen en samlad avvägning mellan verksamhetens samhällsnytta, alternativa lösningar eller placeringar samt den skada som kan uppkomma, inklusive möjligheten till skadebegränsande åtgärder. Utfallet varierar beroende på vilken tyngd regeringen ger respektive riksintresse och värde. Särskilt betonar regeringen vikten av att påverkan på områden av riksintresse för totalförsvaret begränsas. Besluten präglas dock genomgående av en strävan att möjliggöra verksamheter och projekt som anses strategiskt och politiskt viktiga, trots att flera andra områden med motstående intressen och värden ofta berörs och påverkas av verksamheten.

3.3.4 Miljökvalitetsnormer i 5 kap. miljöbalken och övrig omgivningspåverkan

Miljökvalitetsnormerna enligt 5 kap. MB fyller en tredelad funktion i regeringens tillåtlighetsprövning. Miljökvalitetsnormerna utgör i huvudsak (1) materiella spärrar för regeringen mot försämring och överskridanden, (2) styrande mål för regeringens prövning av verksamheten och vid utformning av skyddsåtgärder samt eventuella kontrollprogram och (3) en referenspunkt för hur ansvar och uppföljning ska fördelas i tiden mellan tillåtlighetsbeslutet och efterföljande prövning.

Miljökvalitetsnormerna hanteras i huvudsak genom fyra steg i regeringens tillåtlighetsprövningar. Regeringen identifierar först vilka normer som är relevanta och som kan antas påverkas av verksamheten, typiskt sett rör det sig om miljökvalitetsnormer för luft och vatten. Regeringen prövar därefter om den sökta verksamheten, ensam eller kumulativt, riskerar att försvåra möjligheterna att efterleva, i ärendet aktuella, miljökvalitetsnormer. I ett tredje steg bedömer regeringen huruvida riskerna helt kan uteslutas eller minskas genom åtgärder hänförliga till exempelvis lokalisering, teknisk utformning, bygglogistik eller andra skyddsåtgärder. Slutligen knyter regeringen an villkor eller kontrollprogram till verksamheten eller projektet med hänsyn till dem i ärendet aktuella miljökvalitetsnormerna. I de ärenden där regeringen hanterar miljökvalitetsnormer uttalar den ofta att verksamheten kan genomföras utan att miljökvalitetsnormerna överskrids, under förutsättning att de villkor och åtgärdsprogram som meddelats följs. I andra ärenden konstaterar regeringen endast kort att miljökvalitetsnormerna inte förväntas överskridas utan vidare resonemang.

Utöver miljökvalitetsnormerna fäster regeringen särskild vikt vid övrig omgivningspåverkan, särskilt framträdande är frågor om buller förenade med såväl verksamheten när den tagits i

bruk som vid tillkomsten eller byggandet av verksamheten och påverkan på grundvatten. Regeringen hänvisar genomgående till de riktvärden för trafikbuller som framgår av propositionen om infrastrukturinriktning för framtida transporter¹²⁹ som vägledning vid ny- eller ombyggnad av trafikinfrastruktur. Regeringen framhåller att riktvärdena inte är bindande normer, utan att de ska tillämpas med hänsyn till rådande lokala förhållanden, teknik och kostnad.¹³⁰

I regeringens tillåtlighetsprövning av Södra stambanan konstaterar regeringen endast kort att den planerade utbyggnaden bör kunna genomföras utan att berörda miljö kvalitetsnormer i 5 kap. MB överskrids. Regeringen för inget ytterligare resonemang om verksamhetens påverkan på miljö kvalitetsnormerna. Vad gäller buller hanterar regeringen frågan grundligt efter det att flera remissinstanser endast tillstyrkt den föreslagna utbyggnaden under förutsättning att de riktvärden som anges i regeringens proposition¹³¹ innehålls. Remissinstanserna hade anfört att ljudmiljön i stora delar av både Arlöv och Åkarp redan präglas av buller från starkt trafikerade transportleder. Sökanden, Trafikverket, anförde att det inte är rimligt att sätta villkor som innebär att riktvärdena ska följas oavsett kostnad. Regeringen delar Trafikverkets bedömning. Regeringen föreskriver därför ett villkor om att Trafikverket ska vidta bullerskyddsåtgärder längs projektet med strävan att innehålla riktvärdena i den mån det är tekniskt möjligt och ekonomiskt rimligt. Statens geotekniska institut och Sveriges geologiska undersökning framförde även synpunkter i fråga om konsekvenserna av en grundvattensänkning, särskilt risken för spridning av föroreningar till grund- och ytvatten. Regeringen anför i sina tillåtlighets skäl att den förutsätter att Trafikverket beaktar dessa synpunkter. Inga närmare villkor föreskrivs av regeringen.¹³²

3.3.5 Kommunal tillstyrkan

I tillåtlighetsbesluten fäster regeringen stor vikt vid kommunens tillstyrkande av verksamheten. Regeringen anför dock, med hänvisning till förarbetena, att en kommuns åsikt skall tillmätas synnerlig betydelse men att regeringen i undantagsfall kan frångå en kommuns åsikt och avgöra tillåtlighetsfrågan utan en kommuns samtycke.¹³³ Av besluten kan utläsas att

---

¹²⁹ Prop. 1996/97:53.

¹³⁰ Se exempelvis: regeringsbeslut (2001), M1999/4311/Na; regeringsbeslut (2003), M2001/2147/Na och M/2001/3951/Na; regeringsbeslut (2012), M2011/3062/Ma/M.

¹³¹ Prop. 1996/97:53.

¹³² Regeringsbeslut (2014), M2010/1911/Me.

¹³³ Regeringsbeslut (2001), M1999/4312/Na med hänvisning till prop. 1997/98:45, del 1, s. 455.

kommunfullmäktige allt som oftast tillstyrker etablering av verksamheten, endast i undantagsfall har inte sådan tillstyrkan meddelats av kommunfullmäktige.

I ett beslut motsatte sig båda berörda kommuner en planerad vindkraftsanläggning. Regeringen anförde då att den enbart kan bryta igenom det så kallade kommunala vetot när det är fråga om en verksamhet som från nationell synpunkt är synnerligen angelägen och det inte finns någon lämpligare plats att bedriva verksamheten på. Regeringen anförde att utbyggnaden av vindkraft är en viktig del av den svenska energipolitiken, men att det inte kan anses nödvändigt att lokalisera vindkraftsanläggningen till Fladen med dess höga skyddsvärden. Regeringen bedömde därför att verksamheten inte kan tillåtas mot de berörda kommunernas vilja.¹³⁴

I en annan tillåtlighetsprövning angående ombyggnad av Månsbo och Avesta Storforsen kraftverk hade Avesta kommun tillstrykt att Månsbo kraftverk rivs och ersätts av ett nytt kraftverk men inte att den för ansökan aktuella dammen byggs på det sätt som angetts i ansökan. Kommunen anförde att den nya dammen skulle komma att påtagligt skada ett område av riksintresse för kulturmiljövården. Regeringen bedömde att fördelarna med det nya läget för dammen är så stora att de väger över de nackdelar som intrånget innebär och tillät därför den nya placeringen för dammen.¹³⁵

3.3.6 Sammanfattning och reflektion avseende regeringens bedömning i tillåtlighetsprövningarna

Regeringens tillåtlighetsprövningar enligt 17 kap. MB framstår vid en första läsning som formellt strukturerade efter miljöbalkens systematik. Prövningen tar i regel sin utgångspunkt i miljökonsekvensbeskrivningen, följt av hänsynsreglerna i 2 kap. MB och hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB. I vissa fall behandlas även miljökvalitetsnormerna enligt 5 kap. MB och kommunens tillstyrkan eller avsaknad av densamma. Vid en närmare genomgång framträder emellertid en systematik där den rättsliga strukturen till synes fungerar som en ram och legitimering för beslut som i stor utsträckning i stället vilar på politiska och samhällsstrategiska överväganden. Även om besluten ofta hänvisar till miljöbalkens centrala bestämmelser präglas regeringens tillåtlighetsskäl av en vilja att

---

¹³⁴ Regeringsbeslut (2004), M2003/4078/F/M.

¹³⁵ Regeringsbeslut (2004), M2003/1713/F/M.

möjliggöra verksamheter som anses vara av betydande samhällsnytta och värde för Sverige. Två belysande exempel följer nedan.

I regeringens tillåtlighetsprövning för nybyggnationen av den tvåspåriga järnvägen Ostlänken inleder regeringen sin bedömning med att stadga att Västra och Södra stambanan har ett mycket högt kapacitetsutnyttjande och att känsligheten för störningar på respektive järnväg är hög. Därefter konstaterar regeringen att etablering av Ostlänken är transportpolitiskt motiverad och ingår i den trafikslagsövergripande plan för transportinfrastrukturen som fastslagits av regeringen. Regeringen fortsätter med att konstatera att byggandet av Ostlänken kommer att beröra många natur- och kulturmiljöer, med mycket höga bevarandevärden samt medföra ytterligare barriärer i landskapet. Trafikverket, som sökt tillstånd för byggandet av Ostlänken, har framfört att påtaglig skada sannolikt inte kan undvikas på området Trosåns dalgång som är av riksintresse för kulturmiljövärden. Regeringen anger i sitt beslut att påtaglig skada på området troligtvis inte kan undvikas trots, bland annat, Trafikverkets ambitionsnivå, åtgärdsstudier och kontrollprogram. Vid regeringens avvägning enligt 3 kap. 10 § MB konstaterar den att, med hänsyn till rådande omständigheter och det starka intresse för kommunikationer som Ostlänken utgör, kommunikationsintresset bör ges företräde. Det trots att området vid det tillfället inte var utpekad som ett område för riksintresse för kommunikation.¹³⁶

Regeringen valde även i sitt beslut att inte tillgodose Nyköping kommuns förordande om att alternativt anlägga en lång bilbana. Vidare anförde regeringen att byggandet av Ostlänken även skulle beröra ett stort antal yt- och vattenförekomster, skulle innebära hantering av stora mängder berg- och jordmassor som delvis är förorenade, medföra klimatpåverkande utsläpp och luftföroreningar, medföra bullerpåverkan med risk för betydande ökad störning för boende inom korridoren och dess närhet samt byggas i område med risk för skred. Regeringen föreskrev vissa närmare villkor vad gäller exempelvis buller och skyddsåtgärder samt försiktighetsmått för att skydda yt- och grundvattentäkter. Regeringen tillät byggandet av Ostlänken och anförde kort att ytterligare villkor kan föreskrivas vid den fortsatta tillståndsprövningen. Beslutets tyngdpunkt låg till synes i att möjliggöra Ostlänken eftersom den enligt regeringen ansågs vara av infrastrukturpolitisk vikt, medan de miljörättsliga reglerna

---

¹³⁶ Regeringsbeslut (2018), M2015/03829/Me.

fungerade som en ram. Det nämnda ter sig särskilt tydligt vid regeringens avvägning mellan de kolliderande områdena för riksintresse enligt 3 kap. 10 § MB.¹³⁷

Ett annat exempel är regeringens tillåtlighetsprövning av en storskalig vindkraftsetablering i Markbygden. Regeringen inleder med att konstatera att riksdagen antagit som ett nationellt mål att andelen förnybar energi 2020 ska vara minst 50% av den totala användningen och att den svenska energipolitiken bland annat ska verka för att underlätta omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle. I området för etableringen finns ett antal områden som pekats ut som område av riksintresse för såväl vindbruk enligt 3 kap. 8 § MB som för rennäringen enligt 3 kap. 5 § MB. Vidare ingår även områden med höga naturvärden och etableringen förväntas ytterligare att påverka flera Natura 2000-områden. Även Försvarmakten yttrade sig och anförde att det förelåg konflikter mellan etableringen och totalförsvarets intressen i området. Regeringen anförde att det var svårt att förutse hur stort intrånget i områdena för riksintresse för rennäringen skulle bli. Regeringen bedömde att villkor för compensation ska föreskrivas och att rennäringen i områdena därav inte kommer att påtagligt försvåras. Vad gäller områdena för riksintresse för totalförsvaret föreskrev regeringen, som ovan beskrivet i avsnitt 3.3.3, villkor om att varje enskilt vindkraftverk av de 1 101 tillåtna vindkraftverken ska godkännas av Försvarmakten. Regeringen går därefter vidare i sin bedömning genom att konstatera att det inte föreligger hinder mot verksamheten enligt 3 och 4 kap. MB och att den ansökta verksamheten inte strider mot miljöbalkens mål eller mot de krav som ställs i 2 kap. 2-6 §§ MB. Vidare skriver regeringen att den förutsätter att bolaget lokaliserar verken och dithörande vägar så att påverkan på naturvärdena i området så långt som möjligt begränsas. Genom avsaknaden av närmare redogörelse för påverkan på områdena med höga naturvärden i etableringsområdet samt regeringens något vaga förutsättning om bolagets framtida planering ter sig tillåtligheten, likt ovan, framför allt drivas av politiska och samhällsstrategiska motiv där miljöbalkens regler fungerar som en legitimering för beslutet.¹³⁸

Även i övriga ärenden där verksamheten innebär intrång i områden för riksintressen eller riskerar miljöpåverkan, nöjer sig regeringen ofta med att konstatera att påverkan kan begränsas genom villkor eller att den vägs upp av projektets underliggande politiska skäl. Det gäller såväl omfattande järnvägsutbyggnader som vindkraftsprojekt och andra infrastrukturella

---

¹³⁷ Regeringsbeslut (2018), M2015/03829/Me.

¹³⁸ Regeringsbeslut (2010), M2009/1517/F/M.

verksamheter som prövats genom regeringens tillåtlighetsprövning. Den politiska dimensionen av regeringens tillåtlighetsprövning blir särskilt synlig när regeringen värderar motstående politiska intressen. När verksamheten kan förväntas påverka ett område av riksintresse för totalförsvaret bedöms genomgående att totalförsvaret är av särskilt tung vikt, vilket i sig inte är anmärkningsvärt eftersom det är i linje med 3 kap. 10 § MB. Det är dock intressant eftersom det står i stark kontrast till hur regeringen genomför sin avvägning när det är fråga om områden av riksintresse för exempelvis naturvården eller kulturmiljö, även om verksamheten antas påverka ett stort antal sådana områden. På liknande sätt framstår regeringens tillåtlighets-skäl vad gäller miljö kvalitetsnormer inte som absoluta gränser, utan snarare som en del av en helhetsbedömning där ekonomiska, funktionella och samhällseliga överväganden kan motivera en flexibel tillämpning.

Genom ovanstående genomgång av regeringens tillåtlighetsbeslut enligt 17 kap. MB kan ett antal återkommande mönster i regeringens tillåtlighetsprövning identifieras. Analysen visar att prövningen i stor utsträckning präglas av likartade argumentationsstrukturer, särskilt avseende hantering av lokaliseringsprincipen samt avvägning mellan motstående intressen. Nedan analyseras hur dessa argumentationsmönster kan förstås samt tolkas i ljuset av Critical Legal Studies. Särskilt kommer analyseras hur regeringens tillåtlighets-skäl och -prövning kan förstås utifrån Critical Legal Studies teser om rättslig underbestämmdhet, formalism och rättens legitimerande funktion.

4. Kritisk analys av regeringens tillåtlighetsbeslut utifrån Critical Legal Studies

Regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB utgör ett unikt inslag i svensk miljöprocessrätt. Besluten fattas på högsta politiska nivå men framstår i formella termer som rättsligt styrda. Genomgången av regeringens 36 tillåtlighetsbeslut visar att prövningen rör verksamheter av stor samhällsekonomisk, regionalpolitisk och strategisk betydelse, ofta med betydande påverkan på miljön, omgivningen och riksintressen. Utifrån Critical Legal Studies är just denna kombination, starka politiska intressen och en rättslig struktur med en hög grad av begreppslig öppenhet som tillåter avvägningar, särskilt intressant. Critical Legal Studies hävdar att rätten i sådana situationer tenderar att fungera som ett språk för politiska prioriteringar snarare än som en oberoende formell styrmekanism.

I följande analys analyseras kritiskt regeringens sätt att argumentera och väga intressen i dess tillåtlighetsprövning utifrån Critical Legal Studies. Syftet med analysen är inte att värdera om besluten är riktiga eller felaktiga, utan att synliggöra vilka mekanismer i rättens struktur som möjliggör att politiska värden och ideologiska prioriteringar ges genomslag samtidigt som besluten ges en till synes formell och juridisk form. Analysen visar att regeringens tillåtlighetsprövningar ger flera exempel på just den form av underbestämmdhet, politisering och formalistisk legitimering som Critical Legal Studies lyfter fram som karakteristisk för den moderna rätten och rättstillämpningen.

4.1 Tillåter regeringen verksamheterna? - Återkommande argumentationsmönster och politiska överväganden

Genomgången av regeringens tillåtlighetsprövningar visar genomgående regeringens benägenhet att tillåta verksamheter som uppfattas ha politisk betydelse för Sverige och samhället i stort. Regeringens tillåtlighetsskäl återkommer ofta till en och samma logik och struktur där den formella miljörättsliga prövningen skapar en ram, men där verksamhetens betydelse för exempelvis energi- eller transportpolitiken blir styrande för den slutliga prövningen. I enbart 2 av de 36 analyserade tillåtlighetsbesluten avslog regeringen ansökan om tillåtlighet. Regeringen argumenterar och bedömer återkommande i besluten för att verksamhetens samhällsnytta överväger de miljörättsliga intrång eller risker som identifierats. Avvägningen som framgår av regeringens tillåtlighetsskäl är ofta kortfattad och regeringen verkar till synes utelämna stora delar av den information som är viktig för prövningen.

Utifrån det aktuella urvalet innebär det att regeringen i dess tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB meddelar tillåtlighet i ungefär 92% av dess tillåtlighetsprövningar. Jämförelsevis beviljade mark- och miljödomstolarna samt miljöprövningsdelegationerna under år 2024, 79-86% av ansökningarna om tillstånd eller ändringstillstånd av miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet.¹³⁹ Utifrån statistiken ter det sig som att regeringens tillåtlighetsprövning grundar sig på andra hänsynstaganden än enbart miljörättsliga.

Regeringen anför ofta och genomgående att verksamheten ”vid den samlade bedömningen” eller ”vid en sammantagen bedömning” kan eller bör tillåtas trots att den tidigare exempelvis identifierat att flera områden av riksintressen påverkas av verksamheten eller när remissinstanser framfört kritiska synpunkter på den påverkan som kommer att följa av att verksamheten eller projektet tillåts. Endast i 5 av de 36 analyserade besluten framgår inte skrivelser från regeringen som ”vid den samlade bedömningen” eller ”vid en sammantagen bedömning”, samtliga beslut meddelades intressant nog under 2004.¹⁴⁰

Utifrån Critical Legal Studies fungerar sådana skrivelser effektivt för att maskera dolda politiska motiv som tillåtlighetsbesluten egentligen grundar sig på. Genom skrivelsen ger regeringen läsaren ett sken av att man tillräckligt beaktat samtliga aspekter av den ansökta verksamheten eller åtgärden, det trots att regeringen inte uttryckligen hanterat eller analyserat samtliga aspekter på ett djupgående plan. Skrivelserna försvagar således regeringens tillåtlighetsbeslut och medför problematik enligt Critical Legal Studies. För att stärka tillåtlighetsbeslutet, utifrån Critical Legal Studies, skulle regeringen tydligt behöva ange i sin bedömning att den anser det bakomliggande politiska motivet väga tyngre än vad övriga aspekter gör. Det kan enligt ovan redogörelse för Critical Legal Studies exempelvis göras genom att ange att regeringen ”vid den samlade bedömningen” anser att verksamhetens transport- eller energipolitiska vikt bör medföra att tillåtlighet ska meddelas trots verksamhetens intrång i exempelvis områden av riksintresse för kulturmiljövården.

---

¹³⁹ Naturvårdsverket (2025), figur 6-8. För nyansering kan noteras att regeringen under 2024, enligt lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon, avslag 13 ansökningar för att bygga och driva havsbaserade vindkraftparker i Östersjön, se Avslag på 13 havsbaserade vindkraftparker i Östersjön, <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/11/avslag-pa-13-havsbaserade-vindkraftparker-i-ostersjon/>.

¹⁴⁰ Besluten där en sådan skrivelse inte framgår följer: regeringsbeslut (2004), M2001/51/F/M; regeringsbeslut (2004), M2001/5100/F/M; regeringsbeslut (2004), M2003/3850/F/M; regeringsbeslut (2004), M2003/4006/F/M; regeringsbeslut (2004), M2003/4078/F/M.

Ett särskilt framträdande och tydligt mönster i tillåtlighetsbesluten och regeringens tillåtlighetsskäl är att regeringen sällan låter påverkan på områden av riksintresse för naturmiljö, kulturmiljö, friluftsliv eller rennäring utgöra ett självständigt hinder för tillåtlighet av verksamheten. Antingen avfärdas påverkan kortfattat som inte tillräckligt stor, eller så hanteras den genom villkor eller vaga förutsättningar om hur sökanden ska hantera processen med verksamheten framöver samt att närmare villkor kan föreskrivas i ett senare led i processen. På detta sätt kan regeringen använda villkoren som ett slags instrument för att legitimera och möjliggöra tillåtlighet av verksamheten snarare än att begränsa den. Förfarandet kan utifrån ovanstående ses som ett sätt för regeringen att skapa utrymme för tillåtlighet utan att fullt ut behöva ta ställning till och lösa de konflikter som uppstår vid prövningen enligt bland annat hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB. I det hänseendet kan miljöbalkens regler enligt Critical Legal Studies anses fungera som en ram och ett sätt för regeringen att legitimera sina beslut.

Det gäller särskilt i de större infrastrukturprojekt som tillåtlighetsprövats av regeringen. I besluten anger regeringen återkommande att intrång i områden av riksintresse för natur- och kulturmiljö kan begränsas genom närmare projektering och detaljplanering. Även i sådana fall där riksintressen berörs och där någon remissinstans påtalat att verksamheten riskerar att orsaka påtaglig skada hänvisar regeringen ofta till att åtgärder kan vidtas för att minska intrånget eller att fördelarna med projektet i ett större samhällsperspektiv väger tyngre.

Regeringens tillåtlighetsbeslut utmärks även av en konsekvent användning av till synes flexibla begrepp och normer. Miljökvalitetsnormerna enligt 5 kap. MB framstår exempelvis inte som absoluta trösklar i besluten, utan hanteras av regeringen genom resonemang om att normerna sannolikt inte kommer att överskridas, eller att risken kan reduceras genom tekniska och logistiska åtgärder. Ofta nöjer sig regeringen i sådana fall med att hänvisa till att verksamheten, under förutsättning att sökanden vidtar föreslagna skyddsåtgärder, inte bedöms medföra försämring. På motsvarande sätt hanteras övrig omgivningspåverkan som buller och grundvattenpåverkan, där regeringen förordar att riktvärden ”i den mån det är tekniskt och ekonomiskt rimligt”¹⁴¹ bör uppfyllas eller innehållas, men utan att uppställa absoluta krav.

---

¹⁴¹ Se exempelvis: regeringsbeslut (2001), M1999/4310/Na; regeringsbeslut (2001), M1999/4311/Na; regeringsbeslut (2001), M1999/4312/Na; regeringsbeslut (2002), M1999/4313/Na; regeringsbeslut (2003), M2001/2147/Na och M2001/3951/Na; regeringsbeslut (2010), M2009/3999/F/M; regeringsbeslut (2014), M2010/1911/Me; regeringsbeslut (2018), M2015/03829/Me.

Visserligen kan det anföras att en sådan avvägning är i linje med den som ska företas enligt 2 kap. 7 § MB. Utifrån ett perspektiv av Critical Legal Studies kan dock sådana skrivelser tolkas som ett sätt för regeringen att dölja det politiska motiv som tillåtligheten egentligen grundar sig på. Reglerna är i det hänseendet öppna och tillåter regeringen att göra avvägningar där utomrättsliga motiv tillåts ta plats utan att uttryckligen anges.

Mot denna bakgrund blir även kommunens ställningstagande till verksamheten ett element i en bredare legitimeringsprocess. Kommunal tillstyrkan ges generellt stor vikt i besluten men uppvisar flexibilitet där regeringen i vissa fall väljer att gå emot kommunens uppfattning, om projektets samhällsintresse enligt regeringen anses väga tyngre. När regeringen däremot inte har funnit att just den aktuella platsen är nödvändig för att uppnå de energipolitiska eller infrastrukturella målen, respekteras kommunens avrådan till tillåtlighetsbeslut. Det verkar således inte som att kommunens ställningstagande i sig är avgörande, utan det är dess relation till projektets strategiska värde som blir avgörande vid regeringens tillåtlighetsprövning.

Sammanfattningsvis visar tillåtlighetsbesluten att regeringens tillåtlighetsskäl ofta inleds med termer hänförliga till olika samhällsliga fördelar, nationella planeringsmål och långsiktiga strategiska behov. I vissa fall är även själva grunden till ansökan av verksamheten grundad på strategiska beslut fattade av regeringen, så var exempelvis fallet med ärendena om Botniabanan, Citytunneln i Malmö och Mälärbanan.¹⁴² I andra fall framgår att regeringen och den svenska energipolitiken ska verka för ökad produktion av förnybar el.¹⁴³ Även när miljökonsekvenserna är betydande betonar regeringen att tillåtlighet vid den samlade eller sammanfattande bedömningen bör meddelas. Regeringen hänvisar ofta till transportpolitiska mål, behovet av en utvecklad elproduktion, klimatpolitiska ambitioner eller totalförsvarsintressen när den väger motstående intressen mot intresset av att verksamheten kommer till stånd. De miljörättsliga reglerna och kraven, miljökonsekvensbeskrivningar, hänsynsreglerna, hushållningsbestämmelserna och miljökvalitetsnormerna integreras i det språkliga och formella beslutsmotivet, men styr i mindre utsträckning det materiella utfallet. Reglerna och kraven fungerar snarare som ett sätt att visa att miljöbalkens struktur har följts än som ett instrument som begränsar tillåtligheten eller verksamhetens omfattning och påverkan.

---

¹⁴² Prop. 1996/97:53; regeringsbeslut (2001), M1999/4310/Na; regeringsbeslut (2001), M1999/4311/Na; regeringsbeslut (2001), M1999/4312/Na; regeringsbeslut (2002), M1999/4313/N; prop. 1996/97:161; regeringsbeslut (2003), M2001/2147/Na och M2001/3951/Na; regeringsbeslut (2010), M2009/3999/F/M.

¹⁴³ Se exempelvis: regeringsbeslut (2003), M2002/4226/F/M med hänvisning till prop. 2001/02:143.

På så sätt skapas även ett sken av legitimitet som enligt Critical Legal Studies medför problematik eftersom förfarandet underbygger den egentliga legitimiteten av tillåtighetsbesluten.

4.2 Underbestämda rättsliga normer och friheten i beslutsfattandet

En grundläggande utgångspunkt inom Critical Legal Studies är att rätten egentligen är underbestämd. Regler, principer och doktrin ger inte entydiga svar, utan möjliggör flera rimliga tolkningar. Med att rätten är underbestämd förstås, som ovan angett, att rätten sätter ramarna för vilka utfall som är möjliga, men att reglerna i sig inte avgör vilket av utfallen som ska väljas. I stället har det underbestämda, icke-uttalade, politiska motivet avgörande betydelse vid val av utfall. Detta innebär att beslutsfattaren, här regeringen, i realiteten måste fylla ut reglerna med politiska, ideologiska eller värdebaserade bedömningar, även om dessa kläs i juridiska termer.

Regeringens prövning enligt 17 kap. MB är ett tydligt exempel på ett förfarande där miljöbalkens regler möjliggör flera rimliga tolkningar. Miljöbalken och dess centrala regler i regeringens tillåtlighetsprövning innehåller öppna rekvisit såsom påtaglig skada, lämplig lokalisering, och skälighetsavvägning. Begreppen och rekvisiten är inte definierade och kräver en subjektiv bedömning. Genomgången av besluten visar att regeringen utnyttjar detta subjektiva bedömningsutrymme i stor utsträckning. I flera fall konstaterar regeringen exempelvis att en verksamhet berör områden av riksintresse för naturvård, kulturmiljö eller friluftsliv, men att intrånget inte bedöms innebära påtaglig skada. Regeringens resonemang är ofta mycket kortfattat och innehåller sällan konkreta analyser angående utsträckningen av intrånget eller omfattningen av den befarade påverkan. I stället nöjer sig regeringen med att konstatera att åtgärder kan vidtas eller att intrånget kan begränsas, följt av slutsatsen att skadan inte blir påtaglig. Detta är fullt möjligt inom lagens ram, men utifrån en analys av besluten genom Critical Legal Studies synliggör det att de rättsliga begreppen inte styr utfallet, utan fungerar som ett språk för att motivera ett på förhand valt politiskt önskvärt resultat.

Miljöbalkens öppna regler framträder också i regeringens bedömning och resonemang angående lokaliseringsprincipen i 2 kap. 6 § MB. Trots att regeln är en av miljöbalkens kärnbestämmelser, framför allt vid storskaliga verksamheter, gör regeringen i många fall ingen självständig lokaliseringsbedömning. I flera tillåtighetsbeslut anför regeringen endast att sökanden visat att lokaliseringen är lämplig, eller hänvisar till att remissinstanser inte framfört några invändningar. Genom att regeringen inte utvecklar sin analys, trots att alternativa

lokaliseringar ofta funnits, framstår även detta som ett exempel på hur den öppna normen möjliggör att politiska värden ges företräde utan att detta uttryckligen uttalas.

Ur ett teoretiskt Critical Legal Studies perspektiv illustrerar detta hur miljörätten erbjuder regeringen en bred repertoar av begrepp och principer som kan användas strategiskt vid dess tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB. Regeringen kan fylla begreppen med det innehåll som krävs för att legitimera det utfall som bäst svarar mot dess underbestämda politiska prioriteringar, samtidigt som inget av detta behöver ske i strid med lagtexten. Lagens struktur möjliggör i stället själva förfarandet vilket även är poängen i Critical Legal Studies.

4.3 Den politiska dimensionen i tillåtlighetsprövningen

Teoretiker av Critical Legal Studies hävdar att rätten konstant är politiskt präglad och att rättstillämpningen inte kan förstås frikopplad från samhällsstrukturer och maktordningar. Genomgången av besluten visar att regeringen genomgående och regelmässigt tillmäter den prövade verksamhetens samhällsekonomiska och politiska betydelse stor vikt, om än att det ofta inte utvecklas. I tillåtlighetsbeslut som rör järnväg lyfts exempelvis transportpolitiska mål och nationella infrastrukturplaner fram som centrala argument. I tillåtlighetsprövningar av anläggningar för vindkraft åberopas energipolitiska mål, behovet av förnybar energi och en nationell klimatomställning.

I några fall framstår dessa politiska hänsyn som utslagsgivande, trots att verksamheten konstaterats påverka flera områden av betydelse för miljön. Detta kan illustreras med tillåtlighetsprövningen av järnvägssträckningen Varberg–Hamra, där regeringen tydligt anger att påverkan på riksintressen, Natura 2000-område och kulturmiljöer är betydande men ändå finner att det transportpolitiska intresset väger tyngre.¹⁴⁴ De miljörättsliga bedömningarna är i denna typ av beslut anmärkningsvärt korta, vilket ytterligare förstärker den av Critical Legal Studies förespråkade tesen att rätten fungerar som en kanal och ett utlopp för att legitimera vad som egentligen är politiskt grundade prioriteringar samt beslut.

Att vissa riksintressen ges mer tyngd än andra är också talande. Regeringen är i sin bedömning mycket restriktiv när det gäller påverkan på områden av riksintresse för totalförsvaret, medan områden av riksintressen för naturvård, friluftsliv eller kulturmiljö ofta får stå tillbaka.

---

¹⁴⁴ Regeringsbeslut (2013), M2006/2269/Me.

Miljöbalken förutsätter visserligen något av en inbördes rangordning mellan sådana områden av riksintressen, men det är samtidigt anmärkningsvärt att regeringen fäster så pass stor vikt vid, det i hög grad politiska, riksintresset för totalförsvaret. Härvid bör det återigen betonas att områden för riksintresse för totalförsvaret enligt 3 kap. 10 § MB ska ges företräde.

Besluten uppfattas dock fortsatt som ett praktiskt uttryck för att regeringen prioriterar vissa samhällsintressen framför andra på politiska, snarare än rättsliga, grunder. Rimligen hade regeringen kunnat ta en striktare ställning vad gäller påverkan på områden av riksintresse för något annat än totalförsvaret, exempelvis genom att föreskriva närmare villkor eller försiktighetsmått för att skydda områden av riksintresse för exempelvis naturvård eller kulturmiljö. Det ter sig särskilt tydligt vid beaktande av att de flesta verksamheter som tillåtlighetsprövade av regeringen påverkar flera områden av riksintresse samtidigt.

Critical Legal Studies framhåller att rätten alltid är inbäddad i maktstrukturer och att rättens till synes neutrala språk döljer vilka värden som egentligen ges företräde. Regeringens tillåtlighetsbeslut illustrerar detta väl. Genom att beskriva beslutet som resultatet av en samlad bedömning enligt miljöbalken, kan regeringen på ett effektivt sätt framställa politiska prioriteringar som juridiskt motiverade och korrekta.

4.4 Formalism och legitimering i regeringens tillåtlighetsprövning

Vidare riktar Critical Legal Studies kritik mot föreställningen att rättsliga beslut kan härledas objektivt ur rättskällor genom en neutral metod, formalism. Teorins utgångspunkt är att formalismen fungerar som en retorik och sköld som döljer beslutsfattarens värdebaserade val. I tillåtlighetsbesluten använder sig regeringen till synes av en hög grad av formalistisk argumentation genom att härleda dess beslutsskäl till formella miljörättsliga regler. Trots att besluten ofta innehåller mycket kortfattade faktiska analyser framställs besluten som ett resultat av en strukturerad prövning enligt miljöbalken. Regeringen återger ofta lagtext, beskriver processuella moment och hänvisar till formella kriterier, vilket för läsaren skapar ett intryck av teknisk och rättslig nödvändighet.

Formalistisk retorik framträder exempelvis i regeringens återkommande påstående att verksamheten inte strider mot de krav som ställs av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. 2–6

§§ MB eller miljöbalkens regler i övrigt.¹⁴⁵ I flera beslut nämns hänsynsreglerna inte alls, trots att verksamhetens påverkan på miljö, dess lokalisering eller tekniska utformning till synes varit centrala frågor. Genom att underlåta att utveckla prövningen och samtidigt framställa beslutet som förenligt med miljöbalkens krav, upprätthålls illusionen av en objektiv metod. Critical legal studies menar att just denna typ av juridisk-språkliga grepp möjliggör att rättsliga beslut framstår som tekniskt och rättsligt nödvändiga. Regeringens tillåtlighetsbeslut illustrerar det av Critical Legal Studies anförda och kritiserade, trots att många av besluten handlar om politiska mål som energieffektivisering, klimatomställning eller transporteffektivisering presenteras de som juridiskt givna efter en avvägning. Det politiska valet vävs in som en del av den rättsliga logiken och döljs för läsaren bakom en sköld av rättsliga begrepp och ett sken av objektivitet.

Vidare hävdar förespråkare för Critical Legal Studies att rätten inte bara speglar samhällsstrukturer, utan också aktivt bidrar till att bevara dem. Inom miljöretten ter sig detta särskilt relevant eftersom lagens syfte delvis är att balansera miljöintressen mot andra konkurrerande samhällsintressen. Regeringens tillåtlighetsprövningar visar att rätten fungerar som ett instrument för att möjliggöra genomförande av politiskt prioriterade projekt, såsom infrastruktursatsningar och energipolitiskt viktiga anläggningar. I flera beslut uttrycker regeringen att verksamheten eller projektet är strategiskt viktig¹⁴⁶, av nationell betydelse¹⁴⁷ eller nödvändigt för Sveriges alternativt regionens långsiktiga utveckling¹⁴⁸.

Argumentation av ovan nämnt slag är i sig egentligen politisk, men genom att den integreras i den rättsliga strukturen, ofta som överordnade intressen i avvägningen enligt 3 kap. 10 § MB, får den karaktären av att utgöra en juridisk argumentations- och beslutsgrund. På så sätt legitimeras regeringens beslut. Att regeringen i så hög grad tillåter verksamheter som är politiskt prioriterade kan tolkas som att tillåtlighetsprövningen fungerar som en kanal för att genom rätten legitimera redan fattade politiska beslut. Besluten framstår som ett resultat av ett juridiskt krav på att väga olika motstående intressen, trots att regeringens anförda beslutsskäl ofta speglar prioriteringar som kommer utifrån miljöbalkens materiella struktur och regler.

---

¹⁴⁵ Se exempelvis: regeringsbeslut (2003), M2002/4226/F/M; regeringsbeslut (2003), M2001/2147/Na och M2001/3951/Na; regeringsbeslut (2010), M2009/1517/F/M; regeringsbeslut (2010), M2009/2149/F/M;

¹⁴⁶ Se exempelvis: regeringsbeslut (2008), M2006/208/F/M; regeringsbeslut (2007), M2006/4018/F/M; regeringsbeslut (2013), M2006/2259/Me.

¹⁴⁷ Se exempelvis: regeringsbeslut (2006), M2005/5402/F/M; regeringsbeslut (2008), M2007/3841/F/M; regeringsbeslut (2010), M2009/3999/F/M.

¹⁴⁸ Se exempelvis: regeringsbeslut (2005), M2004/1203/F/M; regeringsbeslut (2010), M2009/1517/F/M; regeringsbeslut (2012), M2011/3062/Ma/M.

Genom att rätten på detta sätt används för att legitimera vad som i grunden är politiska projekt, samtidigt som det skapar ett intryck av objektivitet, illustreras Critical Legal Studies poäng att rätten inte är ett neutralt system. Rätten möjliggör snarare att politiska projekt kan realiseras med rättslig auktoritet, vilket stärker verksamheternas och beslutens legitimitet i samhället eftersom läsaren får uppfattningen om att projektet är juridiskt rätt. Utifrån Critical Legal Studies däremot försvagas legitimiteten av regeringens tillåtlighetsprövning. Till följd av att regeringen inte utvecklar sina bedömningar och vad de egentligen grundar sig på försvagas beslutens rättsliga legitimitet. Utifrån ovan följer en miljörättslig problematik med regeringens tillåtlighetsprövning, en problematik som undergräver de regler och värden som miljöbalken är tänkt att skydda.

5. Sammanfattande diskussion och slutsats

Syftet med uppsatsen har varit att skapa en förståelse för den potentiella miljörättsliga problematik som regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB innebär och hur den tar sig i uttryck i regeringens tillåtlighetsskäl. För att uppnå syftet har uppsatsen även ämnat att besvara hur miljörättsliga respektive politiska överväganden tar sig i uttryck i regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB, och hur avvägningen dem emellan förstås genom de tillåtlighetsskäl som regeringen anger i sina tillåtlighetsbeslut.

Som stöd för att uppnå syftet har besluten analyserats utifrån Critical Legal Studies. Särskilt har teorin använts för att analysera hur dessa överväganden påverkar rättens funktion och tillämpning. Genom analysen av totalt 36 tillåtlighetsbeslut meddelade av regeringen, framträder en tydlig bild av att regeringens prövning präglas av en återkommande och systematisk betoning av vissa politiska mål, medan miljöbalkens materiella krav ofta ges ett mer begränsat utrymme i regeringens tillåtlighetsskäl. Sammantaget visar uppsatsen att regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB, såsom den kommer till uttryck i regeringens tillåtlighetsskäl, präglas av en strukturell förskjutning där politiska överväganden ges företräde framför miljöbalkens materiella krav utan att uttryckligen uttalas och hanteras.

Critical Legal Studies utgår från att rätten i grunden är politisk och präglad av de maktstrukturer samt ideologiska val som genomsyrar samhället. Tillåtlighetsprövningen utgör ett illustrativt exempel på denna dynamik. Besluten är formellt strukturerade efter miljöbalkens regler, men beslutsskälens innehåll visar att de dimensioner som enligt lagen ska vara centrala såsom de allmänna hänsynreglerna, hushållningsbestämmelserna, riksintresseavvägningen och miljökvalitetsnormerna ofta hanteras kortfattat eller schablonmässigt. Samtidigt framträder de politiska motiven, om än implicit i vissa fall, bakom verksamheterna och projekten. Argument som berör nationell infrastrukturplanering, energiförsörjning, totalförsvar eller regional utveckling ges genomgående i besluten en till synes avgörande vikt och trumfar motstående miljöintressen trots att dessa i regel bara omnämns kort.

5.1 Sammanfattande diskussion

Att politiska intressen får denna tyngd är i sig inte överraskande, eftersom regeringen enligt förarbeten till 17 kap. MB uttryckligen ska göra en bred avvägning mellan olika samhällsintressen. Det som däremot skapar en miljörättslig problematik, och som synliggjorts

genom analysen utifrån Critical Legal Studies, är att de politiska prioriteringarna ofta framställs som juridiskt nödvändiga eller som en naturlig följd av miljöbalkens regler. Genom denna form av formell argumentation skapas en illusion av objektivitet, trots att beslutens bärande och egentliga skäl i praktiken grundas i politiska värderingar samt strategier.

Uppsatsen belyser en särskild problematik med regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB. I den SOU som under 2024 publicerades behandlas inte regeringens tillåtlighetsprövning i sak. Fokus ligger i stället på hur förfarandet kan processuellt kan effektiviseras och hur rättssäkerheten kan stärkas genom att begränsa när regeringen kan företa en tillåtlighetsprövning.¹⁴⁹ Genom uppsatsen har dock andra mer generella problem med regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. belysts. Vidare ter det sig som, utifrån den statistik som presenterats under avsnitt 4.1, att när en starkt politisk variabel inkluderas i tillstånds- eller tillåtlighetsprövningen blir resultatet att fler verksamheter än vanligt tillåts.

Det är härvid viktigt att poängtera att det inte innebär att regeringen agerar i strid med lagen. Analysen visar snarare att lagens öppna normer erbjuder ett betydande tolkningsutrymme som möjliggör att politiska överväganden kan inkorporeras i prövningen utan att framstå som politiska. Genom analysen belyses att miljöbalkens struktur, i kombination med regeringens beslutsmandat i tillåtlighetsprövningar, gör det möjligt att politiska intressen får ett genomslag som inte alltid transparent redovisas och som därmed riskerar att urholka miljörettens funktion som en miljöskyddslagstiftning.

Mot denna bakgrund visar uppsatsens analys att de centrala avväganden mellan miljörettsliga och politiska överväganden i regeringens tillåtlighetsprövningar består i att miljöbalkens syfte, att främja en hållbar utveckling, möter ett beslutsorgan vars verksamhet i grunden är politisk. Det leder till att miljöintresset inte alltid bedöms på sina egna meriter, utan ofta i relation till samhällspolitiska projekt vars betydelse lyfts fram med större analytisk omsorg än de miljörettsliga kraven. Just denna asymmetri är vad Critical Legal Studies förutser och vad ovan förd analys bekräftar. Visserligen kan det argumenteras för att de av regeringen tillåtlighetsprövade verksamheterna främjar en hållbar utveckling, men i sådant fall måste det uttryckligen behandlas av regeringen i dess tillåtlighets-skäl. Det är särskilt tydligt när

---

¹⁴⁹ SOU 2024:11.

verksamheterna berör andra områden och aspekter som ur miljömässig hänsyn är viktiga och skyddade.

Regeringens tillåtlighetsbeslut utgör en hybrid mellan rättslig prövning och politisk styrning. Bedömningarna präglas av ett rättsligt ramverk som ger en formell legitimitet åt politiska prioriteringar, samtidigt som miljöbalkens materiella normer får en mer begränsad funktion än lagtextens ordalydelse och syfte antyder. Ur analysen genom Critical Legal Studies visas att detta inte är ett avsteg från hur rätten vanligtvis fungerar, utan att det är ett strukturellt drag. Rätten används som ett instrument för att genomdriva och legitimera politiska projekt, även i situationer där rätten formellt sett ska fungera som en begränsande norm.

Slutligen innebär detta inte att regeringsprövningen bör ses som illegitim eller rättsstridig. Analysen visar snarare på att tillåtlighetsprövningen enligt 17 kap. MB skulle ta fördel i rättssäkerhet, förutsebarhet och demokratisk legitimitet, om regeringen på ett mer öppet och transparent sätt redovisade vilka värden och prioriteringar som faktiskt styr övervägandena i regeringens tillåtlighetsbeslut. En tydligare separation mellan miljöbalkens rättsliga bedömning och de politiska motiven bakom tillåtligheten skulle stärka tilltron till såväl tillåtlighetsprövningen som rätten i stort. Genom att synliggöra de politiska dimensionerna i prövningen, snarare än att formulera dem som juridiska nödvändigheter, kan rätten och miljöbalkens syften ges ökad legitimitet och förutsebarhet vilket i längden skulle bidra till ett ökat skydd för de intressen som miljöbalken ämnar värna om och skydda.

5.2 Slutsats

Analysen visar att miljörättsliga och politiska överväganden tar sig i uttryck på skilda sätt i regeringens tillåtlighetsbeslut enligt 17 kap. MB. De miljörättsliga övervägandena kommer främst till uttryck genom regeringens hänvisningar till miljöbalkens materiella regler, såsom vid en avvägning mellan motstående riksintressen enligt hushållningsbestämmelserna eller genom hänvisning till de allmänna hänsynsreglerna. Reglerna behandlas i huvudsak översiktligt i regeringens tillåtlighetsskäl och fungerar till synes som en rättslig ram inom vilken tillåtlighetsprövningen sker, snarare än som självständiga och avgörande bedömningsgrunder. Regeringens politiska överväganden kommer däremot till uttryck genom mer utförliga resonemang om verksamheternas samhällsnytta, strategiska betydelse och funktion i ett bredare samhällsperspektiv. Argument som rör nationell infrastruktur, energiförsörjning och regional utveckling ges genomgående en central roll i besluten och

framstår ofta som avgörande för prövningens utgång, om än implicit. Analysen visar att politiska intressen inte enbart förekommer parallellt med regeringens miljörättsliga bedömningar, utan ges ett tydligt företräde i regeringens tillåtlighetsprövningar enligt 17 kap. MB.

Mot bakgrund av ovan förd analys framstår det som politiska överväganden ges större tyngd än miljörättsliga i regeringens tillåtlighetsprövning. Miljöbalkens till stor del öppna regler möjliggör ordningen och att politiska motiv kan inkorporeras i tillåtlighetsprövningen utan att dessa alltid uttryckligen redovisas som politiska ställningstaganden. Genom Critical Legal Studies framträder detta som ett uttryck för den förespråkade rättsliga underbestämmdheten och formalismen, där rättsliga argument samt regler används för att legitimera beslut som i grunden präglas av politiska värderingar och skäl.

Sammanfattningsvis åskådliggör uppsatsen att regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB präglas av en avvägning mellan miljörättsliga och politiska överväganden där de två inte värderas eller beaktas lika. I stället ges politiska intressen en genomgående, och ofta avgörande, vikt medan miljörättsliga krav främst fungerar som en formell legitimerande ram för tillåtlighetsprövningen och -beslutet.

Källförteckning

Svenskt offentligt tryck

Lagar och förordningar

Lag (1984:3) om kärnteknisk verksamhet

Lag (2006:304) om rättsprövning av vissa regeringsbeslut

Lag (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon

Miljöbalk (1998:808)

Miljöprövningsförordning (2013:251)

Propositioner och utredningsbetänkanden

Prop. 1985/86:3 med förslag till lag om hushållning med naturresurser m.m.

Prop. 1987/88:69 om europakonventionen och rätten till domstolsprövning i Sverige

Prop. 1996/97:53 Infrastrukturinriktning för framtida transporter

Prop. 1996/97:161 Öresundsförbindelsen och Citytunneln

Prop. 1997/98:45 Miljöbalk

Prop. 1997/98:69 Sverige i Förenta Nationerna

Prop. 1997/98:90 Följdlagstiftning till miljöbalken m.m.

Prop. 2001/02:143 Samverkan för en trygg, effektiv och miljövänlig energiförsörjning

Prop. 2004/05:129 En effektivare miljöprövning

SOU 2024:11 Rätt frågor på regeringens bord - en ändamålsenlig regeringsprövning på miljöområdet

Rättsfall

RÅ 2004 ref. 108

MÖD 2006:44

NJA 2006 s. 310

HFD 2011 not. 26

MÖD 2012:19

NJA 2013 s. 613

MÖD beslut 2021-07-06, mål M 1579-20

Litteraturförteckning

Barkan, S. M., *Deconstructing Legal Research: A Law Librarian's Commentary on Critical Legal Studies*, Law Library Journal, vol 79, upplaga 4, 1987, s. 617-638

Baumgardner, P., *Trashing the Tables: The Critical Legal Studies Symposium of the Stanford Law Review, Then and Now*, Laws, vol. 13, upplaga 2, 2024, s. 1-12

Bengtsson B., Bjällås, U., Rubenson, S., Strömberg, R., *Miljöbalken: En kommentar*, JUNO, 2025

Bengtsson, B., *Miljöbalkens återverkningar*, 1 uppl., Stockholm: Nordstedts juridik, 2001

Bengtsson, B., *Speciell Fastighetsrätt: Miljöbalken*, 13 uppl., Uppsala: Iustus, 2022

Binder, G., *On Critical Legal Studies as Guerrilla Warfare*, Georgetown Law Journal, vol. 76, upplaga 1, 1987, s. 1-36

Blum, J. M., *Critical Legal Studies and the Rule of Law*, Buffalo Law Review, vol. 38, upplaga 1, 1990, s. 59-156

Dahlman, C., *Kritisk rättsteori. I: Rättsfilosofi: samhälle och moral genom tiderna*, Nergelius (red.), Malmö: Studentlitteratur AB, 2005, s. 147-155

Darpö, J., *Direkt effekt och processuell autonomi — omigen om Bunge-domen och EU-rättens genomslag*, SvJT, 2014, s. 735-746

Ebbesson, J., *Klimatet i miljöbalken – sedan 1999!. I: Festskrift till Jan Darpö*, Forsberg, Nilsson & Zetterberg (red.), Uppsala: Iustus, 2022

Ebbesson, J., *Miljörätt*, 6 uppl., Uppsala: Iustus, 2023

Fischl, R. M., *Some Realism about Critical Legal Studies*, University of Miami Law Review, vol. 41, upplaga 3, 1987, s. 505-532

Gipperth, L., *Miljö kvalitet och förutsebarhet. I: Miljörätten i förändring – en antologi*, Michanek & Zetterberg (red.), Uppsala: Iustus, 2003, s. 205-242

- Gordon, R. W., *Critical Legal Histories*, Stanford Law Review, vol. 36, upplaga 1 & 2, 1984, s. 57-126
- Hutchinson, A., Monahan, P., *Law, Politics, and the Critical Legal Scholars: The Unfolding Drama of American Legal Thought*, Stanford Law Review, vol. 36, 1984, s. 199-245
- Kennedy, D., *The Critique of Rights in Critical Legal Studies. I: Left Legalism/Left Critique*, Brown & Halley (red.), New York, USA: Duke University Press, 2002, s. 178-228
- Langlet, D., *Rätten och evigheten - om hållbarhet och slutförvaring av använt kärnbränsle. I: Miljörättsliga perspektiv och tankevändor - Vänbok till Jan Darpö & Gabriel Michanek*, Gipperth & Zetterberg (red.), Uppsala: Iustus, 2013, s.335-353
- Larfeldt Alvé, A., Strömberg, R., *Vattenverksamhet: den rättsliga regleringen*, 1 uppl., Stockholm: Nordstedts juridik, 2019
- Lerwall, L., *Makt, myndighet, människa: En lärobok i speciell förvaltningsrätt*, 6 uppl., Uppsala: Iustus, 2024
- Lyles, M., Strömholm, S., Valguarnera, F., *Rätt, rättskällor och rättstillämpning: En lärobok i allmän rättslära*, 6 uppl., Stockholm: Nordstedts juridik, 2020
- Mahmoudi, S., Rubenson, S., *Miljörättens grunder: Svenska och europeiska regler i ett internationellt perspektiv*, 1 uppl., Stockholm: Nordstedts juridik, 2004
- Michanek, G., Zetterberg, C., *Den svenska miljörätten*, 5 uppl. Uppsala: Iustus, 2025
- Moyn, S., *Reconstructing Critical Legal Studies*, Yale Law Journal, vol. 134, upplaga 1, 2024, s. 77-122
- Naturvårdsverket, *Samlad statistik om miljöprovning för år 2024*, ärendenummer NV-25-025171, 2025
- Sciaraffa, S., *CRITICAL LEGAL STUDIES: A Marxist Rejoinder*, Legal Theory, vol. 5, upplaga 2, 1999, s. 201-219
- Simon, W. H., *Visions of Practice in Legal Thought*, Stanford Law Review, vol. 36, upplaga 1/2, 1984, s. 469-507.
- Solum, L. B., *On the Indeterminacy Crisis: Critiquing Critical Dogma*, University of Chicago Law Review, vol. 54, upplaga 2, 1987, s. 462-503

Tushnet, M. V. *Perspectives on Critical Legal Studies*, George Washington Law Review, vol. 52, upplaga 2, 1984, s. 239-242

Unger, R. M., *The Critical Legal Studies Movement*, Harvard Law Review, vol. 96, upplaga 3, 1983, s. 561-675

Warnling-Nerep, W., *Rättsmedel: om- & överprövning av förvaltningsbeslut*, 1 uppl., Ort: Jure Förlag, 2015

Studentuppsatser

Brusberg, F., *Regeringens tillåtlighetsprövning i miljöbalken – en förlegad kvarleva?*, examensarbete juristprogrammet, Juridiska institutionen vid Göteborgs universitet, 2021

Göransson, A., *Politiskt inflytande eller rättssäkerhet, vilken vågskål ska väga tyngst?: En granskning av regeringens tillåtlighetsprövningar och fallet Preemraff i förhållande till artikel 6 EKMR*, kandidatuppsats juristprogrammet, Juridiska fakulteten vid Lunds universitet, 2019

Magnusson, A., *En uppdelad tillståndsprövning i miljöbalken: Är det ett rättssäkert förfarande?*, examensarbete juristprogrammet, Umeå universitet, 2015

Reivell, E., *Tillåtlighetsbeslutets bindande effekt mot Natura 2000-skyddets asymmetri - En utredning av rättsläget kring förhållandet mellan regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. MB och tillståndsprövningen för Natura 2000-områden samt konsekvenserna därav*, examensarbete juristprogrammet, Juridiska institutionen vid Göteborgs universitet, 2010

Regeringsbeslut

Regeringen, Miljödepartementet, M1999/4310/Na, *Ansökan om tillåtlighet enligt 17 kap. miljöbalken avseende anläggande av ny järnväg för fjärrtrafik mellan Nyland och Stora Degersjön i Kramfors, Sollefteå och Örnsköldsviks kommuner*, 2001

Regeringen, Miljödepartementet, M1999/4311/Na, *Ansökan om tillåtlighet enligt 17 kap. miljöbalken avseende anläggande av ny järnväg för fjärrtrafik mellan Stora Degersjön och Gålnäs i Örnsköldsviks kommun*, 2001

Regeringen, Miljödepartementet, M1999/4312/Na, *Ansökan om tillåtlighet enligt 17 kap. miljöbalken avseende anläggande av ny järnväg för fjärrtrafik mellan Gålnäs och Arnäsvall i Örnsköldsviks kommun*, 2001

Regeringen, Miljödepartementet, M1999/4313/Na, *Ansökan om tillåtlighet enligt 17 kap. miljöbalken avseende anläggande av ny järnväg för fjärrtrafik mellan Husum och Nordmaling i Örnsköldsviks och Nordmalings kommun*, 2001

Regeringen, Miljödepartementet, M2001/51/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av högspänningsledningar inom nationalstadsparken Ulriksdal-Haga-Brunnsviken-Djurgården, Solna och Stockholms kommuner*, 2004

Regeringen, Miljödepartementet, M2001/2147/Na och M2001/3951/NA, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av ny järnväg, Citytunnel-projektet, i Malmö kommun*, 2003

Regeringen, Miljödepartementet, M2001/5100/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av en gruppstation för vindkraft på bl.a. Hablingbo Stjups 1:22, Gotlands kommun*, 2004

Regeringen, Miljödepartementet, M2002/4226/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av en planerad gruppstation för vindkraft på Bondön, Piteå kommun*, 2003

Regeringen, Miljödepartementet, M2003/1055/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av gruppstation för vindkraft vid Storrån och Frösörån, Krokoms kommun*, 2004

Regeringen, Miljödepartementet, M2003/1644/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av gruppstation för vindkraft på lågfjället Uljabuouda, Arjeplogs kommun*, 2005

Regeringen, Miljödepartementet, M2003/1713/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av en planerad ombyggnad av bl.a. Månsbo kraftverk i Dalälven, Avesta kommun*, 2004

Regeringen, Miljödepartementet, M2003/3850/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av en planerad gruppstation för vindkraft på Utgrunden (Utgrunden II), Mörbylånga kommun*, 2004

Regeringen, Miljödepartementet, M2003/4006/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av ny järnväg mellan Härnösand och Veda (Ådalsbanan), Härnösands kommun*, 2004

Regeringen, Miljödepartementet, M2003/4078/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av en gruppstation för vindkraft på Fladen, Kungsbacka och Varbergs kommuner*, 2004

Regeringen, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, M2004/100/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av grundvattentäkt på Bergaåsen i Ljungby kommun*, 2005

Regeringen, Miljödepartementet, M2004/1203/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av ny järnväg, Citybanan i Stockholm, Stockholms och Solna kommuner*, 2005

Regeringen, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, M2004/1954/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av verksamhet vid Öresundsverket, Malmö kommun, 2005*

Regeringen, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, M2004/1987/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av gruppstation för vindkraft i Kalmarsund, Karlskrona kommun, 2005*

Regeringen, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, M2004/4397/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av utbyggnad av järnväg till dubbelspår på sträckan Motala-Mjölby, Motala och Mjölby kommuner, 2005*

Regeringen, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, M2005/3998/F/M och M2005/4962/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av ny järnväg (Ådalsbanan), delen Bollstabruk-N. Nyland, Kramfors kommun, 2006*

Regeringen, Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet, M2005/5402/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av en ny järnväg (Haparandabanan) delen Kalix-Haparanda, Kalix och Haparanda kommuner, 2006*

Regeringen, Miljödepartementet, M2006/208/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av utbyggnad till dubbelspår av järnvägen Norge-/Vänerbanan, delen Lärje-Olskroken, Göteborgs kommun, 2008*

Regeringen, Miljödepartementet, M2006/2259/Me, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av utbyggnad av Västkustbanan, delen Varberg-Hamra i Hallands län, 2013*

Regeringen, Miljödepartementet, 2006/4018/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av järnvägen Norge/Vänerbanan delen Hede-Älvängen, Ale och Lilla Edets kommun, 2007*

Regeringen, Miljödepartementet, M2007/1180/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av utbyggnad till dubbelspår av järnvägen Norge/Vänerbanan delen Velandapräsebo, Trollhättans kommun, 2008*

Regeringen, Miljödepartementet, M2007/1617/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av gruppstation för vindkraft på lågfället Sjisjka, Gällivare kommun, 2007*

Regeringen, Miljödepartementet, M2007/3841/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av ny järnväg i Kiruna, Kiruna kommun, 2008*

Regeringen, Miljödepartementet, M2009/1267/Me, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av gruppstation för vindkraft på Lunnekulle, Tibro och Karlsborgs kommuner, 2013*

Regeringen, Miljödepartementet, M2009/1517/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av vindkraft i Markbygden, Piteå kommun*, 2010

Regeringen, Miljödepartementet, M2009/2149/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av gruppstation för vindkraft vid Risholmen-Arendal, Göteborgs kommun*, 2010

Regeringen, Miljödepartementet, M2009/3999/F/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av utbyggnad av Mäljarbanan, etappen Barkarby-Kallhäll, Järfälla och Stockholms kommuner*, 2010

Regeringen, Miljödepartementet, M2010/1911/Me, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av utbyggnad av Södra stambanan från två till fyra spår på delen Flackarp-Arlöv, Burlövs och Staffanstorps kommuner*, 2014

Regeringen, Miljödepartementet, M2011/3062/Ma/M, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av utbyggnad av dubbelspår på Sveadalsbanan, delen Strängnäs-Härad, Strängnäs kommun*, 2012

Regeringen, Miljö- och energidepartementet, M2015/03829/Me, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av Ostlänken, Södertälje, Trosa, Nyköpings, Norrköpings och Linköpings kommun*, 2018

Regeringen, Miljödepartementet, M2017/02796, M2018/00217 och M2021/00969, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle*, 2022

Regeringen, Miljödepartementet, M2019/02009, *Tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. miljöbalken av anläggning för slutförvaring av kortlivat låg- och medelaktivt avfall m.m. (SFR) i Forsmark, Östhammars kommun*, 2021

Internetkällor

Samtliga internetadresser som hänvisas till nedan är kontrollerade per den 18 december 2025.

Dagens industri, Kristersson, U., Rosencrantz, J., Preem måste få ett beslut (2020), <https://www.di.se/debatt/preem-maste-fa-ett-beslut/>

Darpö, J., Bunge-takten och EU-rätten: Om mötet mellan tillåtlighetsförklaringar och art- och habitatdirektivet (2012), <http://jandarpa.se/rapporter/>

JP Infonet, Darpö, J., Botniabanan – slutpunkten som blev frågetecken – analys (2008), <https://www.jpinfonet.se/JP-Miljonet/dokumenttyp/Analyser-och-referat/bygg-och->

[fastighet/Expertanalys/d_206918-strongbotniabananstrong--slutpunkten-som-blev-fragestecken--analys?search=Många%20turer%20kring%20botniabanan](https://www.jpifonet.se/JP-Miljonet/dokumenttyp/Analyser-och-referat/process-och-handlaggning/Expertanalys/d_206918-strongbotniabananstrong--slutpunkten-som-blev-fragestecken--analys?search=Många%20turer%20kring%20botniabanan)

JP Infonet, Darpö, J., Många turer kring Botniabanan – analys (2005), https://www.jpifonet.se/JP-Miljonet/dokumenttyp/Analyser-och-referat/process-och-handlaggning/Expertanalys/d_158018-strongmanga-turer-kring-botniabananstrong--analys

JP Infonet, Darpö, J., Regeringen bestämmer över Botniabanan – analys (2006), https://www.jpifonet.se/JP-Miljonet/dokumenttyp/Analyser-och-referat/process-och-handlaggning/Expertanalys/d_158022-regeringen-bestammer-over-strongbotniabananstrong--analys

Preem, Preem drar tillbaka ansökan om nytt miljötillstånd för Lysekil (2020), <https://www.preem.com/press-och-nyheter/nyheter-pressmeddelanden/2020/preem-drar-tillbaka-ansokan-om-nytt-miljotillstand-for-lysekil/>

Regeringskansliet, Försvarsdepartementet och Klimat- och näringslivsdepartementet, Avslag på 13 havsbaserade vindkraftparker i Östersjön (2024), <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/11/avslag-pa-13-havsbaserade-vindkraftparker-i-ostersjon/>

Regeringskansliet, Klimat- och näringslivsdepartementet, Rätt frågor på regeringens bord: En ändamålsenlig regeringsprövning på miljöområdet (2024), <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2024/02/sou-202411/>

Svenska dagbladet, Sederholm, M., ”Avveckla Preems raffinaderi i Lysekil” (2020), <https://www.svd.se/a/vQK5xj/avveckla-preems-raffinaderi-i-lysekil>

Sveriges radio, Öster, T., Schewemius, J., Naturskyddsföreningen hoppas på ett nej till Preem (2020), <https://www.sverigesradio.se/artikel/7424990>

SVT, Barragan, O., EU-Parlamentariker tar strid mot Preemraff (2020), <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vast/eu-parlamentariker-tar-strid-mot-preemraff>

Bilaga 1 – Sammanställning av regeringens tillåtlighetsprövningar

Sammanställning av regeringens tillåtlighetsprövningar sorterat utifrån ärendenamn.

Ärendenamn	Typ av verksamhet	Regeringens beslut	Vilken hänsyn tar regeringen till de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB och till hushållningsbestämmelserna i 3-4 kap. MB enligt tillåtlighetsskäl? Samt vad framgår i övrigt av regeringens tillåtlighetsskäl?
M1999/4310/Na	Byggande av ny järnväg för fjärrtrafik från Nyland till Stor Degersjön (Botniabanan).	Regeringen bifaller ansökan om tillåtlighet att bygga järnväg för fjärrtrafik från Nyland till Stor Degersjön.	<p>Regeringen inleder med att konstatera att Botniabanan är en del av den utbyggnad som av regeringen föreslagits i prop. 1996/97:53.</p> <p>Regeringen konstaterar att det inte föreligger hinder för verksamheten enligt 3 och 4 kap. MB, med grund i att remissinstanserna anfört och bedömt att de riksintressen som påverkas av järnvägen inte förväntas skadas påtagligt. En bedömning som regeringen ansluter sig till.</p> <p>Regeringen finner att den ansökta verksamheten inte strider mot miljöbalkens mål eller mot de krav som ställs i 2 kap. 2-6 §§ MB. Vidare konstaterar regeringen att ingen av remissinstanserna har ifrågasatt Banverkets (sökanden) bedömning avseende framtida tillståndsprövningar enligt miljöbalken för den ansökta verksamheten. Regeringen konstaterar också att ingen av remissinstanserna har anfört att den ansökta verksamheten skulle vara oförenlig med miljöbalkens regler i övrigt. Regeringen bedömer därför att verksamheten kan tillåtas och förenar tillåtligheten med villkor. Regeringen förutsätter även att Botniabanan utformas på ett sådant sätt att påverkan på landskapsbilden minimeras.</p>
M1999/4311/Na	Byggande av ny järnväg för fjärrtrafik mellan Stor Degersjön och Gålnäs (Botniabanan).	Regeringen bifaller ansökan om tillåtlighet att bygga järnväg för fjärrtrafik mellan Stor Degersjön och Gålnäs.	<p>Regeringen inleder med att konstatera att Botniabanan är en del av den utbyggnad som av regeringen föreslagits i prop. 1996/97:53.</p> <p>Regeringen konstaterar att det inte föreligger hinder för verksamheten enligt 3 och 4 kap. MB, med grund i att remissinstanserna anfört och bedömt att de riksintressen som påverkas av järnvägen inte förväntas skadas påtagligt. En bedömning som regeringen ansluter sig till.</p> <p>Regeringen tar hänsyn till hänsynsreglerna i 2 kap. MB genom att konstatera att Banverket har bedömt att verksamheten är förenlig med reglerna i 2 kap. och att ingen av remissinstanserna har ifrågasatt Banverkets bedömning. Regeringen gör ingen närmare avvägning kring tillåtligheten kopplat till 2 kap. MB, utan nöjer sig med att konstatera att den ansökta verksamheten inte strider mot miljöbalkens mål eller mot de krav som ställs i 2 kap. 2-6 §§ MB. Regeringen bedömer</p>

			därför att verksamheten kan tillåtas och förenar tillåtligheten med villkor. Regeringen förutsätter även att Botniabanan utformas på ett sådant sätt att påverkan på landskapsbilden minimeras.
M1999/4312/Na	Byggande av ny järnväg för fjärtrafik mellan Gålnäs och Arnäsvall (Botniabanan).	Regeringen bifaller ansökan om tillåtlighet att bygga järnväg för fjärtrafik mellan Gålnäs och Arnäsvall.	<p>Regeringen inleder med att konstatera att Botniabanan är en del av den utbyggnad som av regeringen föreslagits i prop. 1996/97:53.</p> <p>Regeringen konstaterar att det inte föreligger hinder för verksamheten enligt 3 och 4 kap. MB, med grund i att remissinstanserna anfört och bedömt att de riksintressen som påverkas av järnvägen inte förväntas skadas påtagligt. En bedömning som regeringen ansluter sig till.</p> <p>Regeringen tar hänsyn till hänsynsreglerna i 2 kap. MB genom att konstatera att Banverket har bedömt att verksamheten är förenlig med reglerna i 2 kap. och att ingen av remissinstanserna har ifrågasatt Banverkets bedömning. Regeringen gör ingen närmare avvägning kring tillåtligheten kopplat till 2 kap. MB, utan nöjer sig med att konstatera att den ansökta verksamheten inte strider mot miljöbalkens mål eller mot de krav som ställs i 2 kap. 2-6 §§ MB. Regeringen bedömer därför att verksamheten kan tillåtas och förenar tillåtligheten med villkor. Regeringen förutsätter även att Botniabanan utformas på ett sådant sätt att påverkan på landskapsbilden minimeras.</p>
M1999/4313/Na	Byggande av ny järnväg för fjärtrafik från Husum till Nordmaling (Botniabanan).	Regeringen bifaller ansökan om tillåtlighet att bygga järnväg för fjärtrafik från Husum till Nordmaling.	<p>Regeringen inleder med att konstatera att Botniabanan är en del av den utbyggnad som av regeringen föreslagits i prop. 1996/97:53.</p> <p>Regeringen konstaterar att det inte föreligger hinder för verksamheten enligt 3 och 4 kap. MB, med grund i att remissinstanserna anfört och bedömt att de riksintressen som påverkas av järnvägen inte förväntas skadas påtagligt. En bedömning som regeringen ansluter sig till.</p> <p>Regeringen tar hänsyn till hänsynsreglerna i 2 kap. MB genom att konstatera att Banverket har bedömt att verksamheten är förenlig med reglerna i 2 kap. och att ingen av remissinstanserna har ifrågasatt Banverkets bedömning. Regeringen gör ingen närmare avvägning kring tillåtligheten kopplat till 2 kap. MB, utan nöjer sig med att konstatera att den ansökta verksamheten inte strider mot miljöbalkens mål eller mot de krav som ställs i 2 kap. 2-6 §§ MB. Regeringen bedömer därför att verksamheten kan tillåtas och förenar tillåtligheten med villkor. Regeringen förutsätter även att Botniabanan utformas på ett sådant sätt att påverkan på landskapsbilden minimeras.</p>
M2001/51/F/M	Bibehållande och användande av	Regeringen tillåter att Fortum	Regeringen tar hänsyn till de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB samt h

	<p>högspänningsledning ar mellan Värtan och Danderyd respektive mellan Värta och Järva inom nationalstadsparkens gränser.</p>	<p>Distribution AB till utgången av år 2008 bibehåller och använder de delar av högspänningsledningarna mellan Värtan och Danderyd respektive mellan Värtan och Danderyd respektive Värtan och Järva som löper inom nationalstadsparkens gränser.</p>	<p>hushållningsbestämmelserna 3 och 4 kap. MB genom att väga de negativa miljökonsekvenserna av de, till stor del, luftburna högspänningsledningarna mot behovet av en säker elförsörjning till Stockholmsregionen.</p> <p>Regeringen konstaterar att ledningarna påverkar natur- och kulturlandskapet negativt, särskilt inom nationalstadsparken. Regeringen understryker dock att vikten av att tillförse Stockholmsregionen med el väger tyngre. Regeringen uttrycker även att Fortum (sökanden) ska undersöka möjligheterna att efter 2008 dra om ledningarna så att dessa går under jord vilket implicerar att regeringen tar hänsyn till lokaliseringsprincipen. Regeringen uttrycker även att det ytterligare utredningsarbetet bör kunna genomföras inom några år.</p> <p>Regeringen bedömer att verksamheten kan tillåtas.</p>
<p>M2001/2147/Na och M2001/3951/NA</p>	<p>Byggande av ny järnväg, Citytunnelprojektet i Malmö kommun.</p>	<p>Regeringen tillåter byggande av en ny järnväg, Citytunnelprojektet, i Malmö kommun.</p>	<p>Regeringen inleder med att konstatera att Citytunneln grundar sig på en avsiktsförklaring om genomförande och finansiering från regeringen. Vidare framgår projektet av regeringens prop. 1996/97:53 och 1996:97:161.</p> <p>Därefter konstateras Citytunneln kommer att påverka två områden som är av riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB. Av ansökan framgår att det under byggskedet kan uppstå påverkan på byggnader och på under mark dolda fornlämningar genom grundvattensänkning. Regeringen gör bedömningen att det bör vara möjligt att finna en lösning som inte kommer att påtagligt skada kulturmiljön i de aktuella områdena och att verksamheten därför inte möter hinder enligt 3 kap. 6 § MB.</p> <p>I övrigt finner regeringen att hinder mot verksamheten inte föreligger enligt 3 och 4 kap. MB.</p> <p>Regeringen konstaterar kortfattat att det vid remissbehandlingen inte har framkommit att den ansökta verksamheten skulle strida mot miljöbalkens regler. Regeringen gör ingen närmare avvägning av reglerna. Därefter bedömer regeringen att verksamheten kan tillåtas.</p>
<p>M2001/5100/F/M</p>	<p>Anläggande och drivande av en gruppstation för vindkraft på Hablingo Stjups 1:22 m.fl. fastigheter i Gotlands kommun. Anläggningen planeras att bestå av</p>	<p>Regeringen avslår ansökan avseende verksamhetens tillåtlighet.</p>	<p>Regeringen tar hänsyn till de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB, särskilt bevisbörderegeln och lokaliseringsprincipen i 2 kap. 1 § respektive 6 § MB. Regeringen gör bedömningen att den av bolaget bifogade miljökonsekvensbeskrivningen inte uppfyller kraven, särskilt vad gäller alternativa lokaliseringar. Eftersom regeringen gör bedömningen att bevisbördan och</p>

	12 vindkraftverk om vardera 1,5 MW, totalt 18 MW. Totalhöjden är 100 meter.		lokaliseringsregeln inte kan anses vara tillgodosedd, avslår regeringen ansökan om tillåtlighet.
M2002/4226/F/M	Anläggande av gruppstation för vindkraft på fastigheten Bondön i Piteå kommun. Bolaget avsåg att uppföra 18 vindkraftverk med en sammanlagd uteffekt av 36 MW. Det angav att tornhöjden på verken som högst skulle bli 80 meter.	Regeringen tillåter den planerade gruppstationen för vindkraft om högst 18 vindkraftverk med en högsta navhöjd på 80 meter på fastigheten Bondön 1:1 i Piteå kommun.	<p>Regeringen konstaterar att projektet bidrar till den svenska energipolitiken och miljökalitetsmålen som syftar till en hållbar energianvändning samt en ökad andel förnybar energi. Regeringen hänvisar till prop. 2001/02:143 som slagit fast den svenska energipolitiken.</p> <p>Regeringen bedömer också, kortfattat, att platsen för anläggningen är lämplig med och att det inte finns några alternativa platser i Piteå kommun som skulle medföra mindre intrång för människors hälsa och miljö. Det trots att Bondön ligger i ett område som i sin helhet är av riksintresse med hänsyn till dess natur- och kulturvärden i kust- och skärgårdsområdet.</p> <p>Därefter sammanfattas kort att regeringen inte finner att verksamheten strider mot de krav som ställs i 2 kap. 2-6 §§ MB. Vidare erinrar regeringen om att den inte har något att invända mot remissinstansernas yttranden; att hinder mot den planerade verksamheten inte finns enligt bestämmelserna i 3 och 4 kap. MB. Vid en samlad bedömning finner regeringen att den planerade verksamheten kan tillåtas trots att alternativa lokaliseringar enbart utretts i Piteå kommun.</p>
M2003/1055/F/M	Anläggande av en gruppstation för vindkraft på fastigheten Storbacken 1:1 i Krokoms kommun. Bolaget avsåg att uppföra 12 vindkraftverk med en sammanlagd uteffekt av maximalt 30 MW. Det angav att tornhöjden på verken som högst skulle bli 80 meter.	Regeringen tillåter den planerade gruppstationen för vindkraft om högst 12 vindkraftverk med en högsta tornhöjd av 80 meter på fastigheten Storbacken 1:1 i Krokoms kommun.	<p>Regeringen konstaterar att enligt den svenska energipolitiken ska elförsörjning tryggas genom ett energisystem som grundas på varaktiga, inhemska och förnybara energikällor.</p> <p>Regeringen anför att den planerade vindkraftsanläggningen ligger inom den svenska fjällvärlden som är skyddad enligt 4 kap. 1 och 2 §§ MB. Enligt regeringen kommer vindkraftsanläggningen inte leda till att natur- och kulturvärdena i den svenska fjällvärlden skadas påtagligt. Regeringen bedömer även att verksamheten inte heller kan leda till sådana negativa konsekvenser för turismen och friluftslivet att den av det skälet skulle vara otillåtlig.</p> <p>Regeringen redogör inte för några specifika avväganden eller resonemang kopplade till de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB.</p> <p>Regeringen bedömer därefter att de hinder som rennäringen kan komma att orsakas bör kunna begränsas genom lämpliga villkor så att näringen inte skadas påtagligt. Regeringen föreskriver inte några</p>

			villkor för verksamheten och finner därefter att verksamheten bör tillåtas.
M2003/1644/F/M	Anläggande av en gruppstation för vindkraft på lågfjället Uljabuouda i Arjeplogs kommun. Bolaget avsåg att uppföra högst 12 vindkraftverk med en sammanlagd uteffekt av 25 MW. Det angav att tornhöjden som högst skulle bli 80 meter med en totalhöjd över marken av högst 125 meter.	Regeringen tillåter en gruppstation för vindkraft omfattande högst 12 vindkraftverk med en totalhöjd om högst 125 meter över marken på lågfjället i Uljabuouda.	<p>Regeringen konstaterar att den svenska energipolitiken ska skapa villkor en effektiv och hållbar energianvändning som i ökad utsträckning baseras på förnybar energi. Omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle ska underlättas. Regeringen anför också att den antagit ett utbyggnadsmål innebärande att el producerad från förnybara källor ska öka.</p> <p>Den planerade verksamheten bedöms, av regeringen, inte vara av sådan karaktär eller omfattning att den påtagligt kan skada två närliggande områden av riksintresse för friluftslivet enligt 3 kap. 6 § och 4 kap. 2 § MB. Regeringen bedömer dock att verksamheten kan medföra viss påverkan på faunan och rennäringen.</p> <p>Regeringen redogör inga specifika avväganden eller resonemang kopplade till de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB. Regeringen föreskriver att sökanden skall undersöka hur anläggandet av gruppstationen påverkar faunan. Sökanden ska ta fram ett program för detta som ska godkännas av tillsynsmyndigheten. I övrigt godkänns verksamheten av regeringen.</p>
M2003/1713/F/M	Rivande av Månsbo kraftverk samt uppförande av ett nytt kraftverk med en generatoreffekt om 24 MW. Även rivande av gemensam damm och uppförande av en ny damm i nytt läge nedströms den befintliga dammen.	Regeringen tillåter ombyggnationerna av Månsbo och Avesta Storforsens vattenkraftverk.	<p>Regeringen anför att den nuvarande dammen av säkerhetsskäl bör byggas om. Regeringen väger säkerhetsaspekter med den gamla dammen mot påverkan på natur- och kulturvärden av den nya dammen. Regeringen bedömer att fördelarna med det nya läget på dammen överväger de nackdelar som intrånget innebär.</p> <p>Utöver det redogör inte regeringen för någon närmare bedömning kopplat till de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB eller hushållningsbestämmelserna i 3-4 kap. MB. Regeringen konstaterar endast kort att verksamheten i övrigt inte anses strida mot miljöbalkens bestämmelser trots att kommunen anført att den kommer att påtagligt skada det för kulturmiljövärdena riksintressanta området.</p>
M2003/3850/F/M	Anläggande av en gruppstation för vindkraft inom Utgrunden i Kalmarsund. Bolaget avsåg att utföra och driva 20 vindkraftverk med en installerad effekt om ca 3 MW vardera samt ytterligare 4 utvecklingsverk,	Regeringen tillåter vindkraftsanläggning en om högst 24 vindkraftverk med en högsta totalhöjd på 150 meter inom Utgrunden i Kalmarsund.	<p>Regeringen konstaterar att den svenska energipolitiken ska skapa villkor en effektiv och hållbar energianvändning som i ökad utsträckning baseras på förnybar energi. Omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle ska underlättas. Regeringen anför också att den antagit ett utbyggnadsmål innebärande att el producerad från förnybara källor ska öka.</p> <p>Därefter konstaterar regeringen att Öland och kustområdet i Småland är av riksintresse, samt att områdena Eckelsudde, Ottenby och Kristianopels</p>

	<p>samtliga med en totalhöjd om 150 meter. Det avsåg även att nedlägga och bibehålla kablar över allmänt vatten och även fastigheterna Bergkvara 2:1 och 2:34, Torsås kommun.</p>		<p>skärgård har förtecknats som Natura 2000-områden. Det framgår även att verksamheten kommer att inverka på utsikten från flera platser både på Öland och från fastlandet. Med hänsyn till att den svenska energipolitiken ska skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning tillåts verksamheten under förutsättning att sökanden ska bekosta och utföra undersökning på påverkan på säl, fisk- och bottenfauna i samråd med länsstyrelsen.</p>
M2003/4006/F/M	<p>Utbyggnad av järnväg mellan Härnösand och Veda på Ådalsbanan i en ny sträckning.</p>	<p>Regeringen tillåter att järnvägen mellan Härnösand och Veda på Ådalsbanan byggs ut i en ny sträckning.</p>	<p>Regeringen bedömer kortfattat att utbyggnaden kan genomföras utan påtaglig skada på de riksintressanta områden som finns utmed den föreslagna sträckningen av banan och att verksamheten inte heller i övrigt står i strid med miljöbalkens regler.</p> <p>Regeringen föreskriver även särskilda villkor för tillåtligheten av verksamheten, såsom krav på samråd och estetisk utformning. Regeringen gör ingen detaljerad eller explicit avvägning av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB eller hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB.</p>
M2003/4078/F/M	<p>Anläggande av en vindkraftsanläggning på havet i grundflaket Fladen i Kungsbacka och Varbergs kommuner. Bolaget avsåg att uppföra högst 60 vindkraftverk med en uteffekt på 2,5-5,0 MW. Det angav att verken skulle ha en navhöjd på 60-90 meter.</p>	<p>Regeringen tillåter inte den ansökta vindkraftsanläggningen på Fladen.</p>	<p>Regeringen beaktar Fladens höga skyddsvärden och de potentiella negativa effekterna på naturvärdena i området. Regeringen gör en avvägning mellan behovet att utöka vindkraften och skyddet av miljön, och kommer fram till att det inte är nödvändigt att lokalisera vindkraftsanläggningen till Fladen.</p> <p><u>Notera även</u> att Varberg och Kungsbacka kommun motsatte sig den planerade verksamheten. För att regeringen ska kunna gå emot det kommunala vetot krävs att verksamheten från nationell synpunkt är synnerligen viktig och att det inte finns någon lämpligare plats att bedriva verksamheten på.</p>
M2004/100/F/M	<p>Anläggande av grundvattentäkt på fastigheten Skyttens 1:2 m.fl. i Ljungby kommun genom att bl.a. bortleda och återinfiltrera grundvatten samt bereda grundvatten till dricksvatten. Det omfattade även anläggningar för grundvattentäkten, exempelvis brunnar och infiltrationsdammar samt</p>	<p>Regeringen tillåter den planerade grundvattentäkten på fastigheten Skyttens 1:2 m.fl. i Ljungby kommun.</p>	<p>Regeringen gör bedömningen att verksamheten inte orsakar påtagliga skador på områden som utgör riksintressen för naturvärden och det rörliga friluftslivet. Regeringens resonemang kring tillåtlighet är övergripande och regeringen konstaterar kort att verksamheten är förenlig med bestämmelserna i miljöbalken och därför bör tillåtas.</p>

	överföringsledning med tryckstegringsstationer och högreservoar.		
M2004/1203/F/M	Nybyggnation och drift av en tunnelförlagd ny järnväg, Citybanan i Stockholm.	Regeringen tillåter byggande och drift av en tunnelförlagd ny järnväg, Citybanan i Stockholm.	<p>Regeringen inleder med att konstatera att järnvägen är betydelsefull för det interregionala järnvägstransporterna i södra Sverige och att byggnationen är viktig på längre sikt.</p> <p>Regeringen konstaterar därefter att järnvägen berör område som utpekats som riksintresse för kulturmiljövården enligt 3 kap. 6 § MB. Regeringen anför även att projektet kommer få en betydande inverkan på omgivningen. Regeringen bedömer därefter, i likhet med två remissinstanser, att byggandet av Citybanan kan ske utan påtaglig skada och finner därmed att det inte föreligger hinder mot verksamheten enligt 3 kap. 6 § MB.</p> <p>Regeringen tar hänsyn till 2 kap. MB genom att ställa upp specifika villkor för Banverket för att minimera negativa miljökonsekvenser och säkerställa att projektet genomförs på ett hållbart sätt. Regeringen betonar vikten av att minimera påverkan på grundvatten och andra vattenförhållanden samt att Banverket ska därför vidta åtgärder för att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft inte överskrids och att störningar på grund av buller begränsas. Regeringen bedömer att den aktuella verksamheten bör tillåtas.</p> <p>Regeringen konstaterar även kortfattat att Banverkets åtaganden bör medföra att byggandet av Citybanan kan genomföras utan att miljö kvalitetsnormer för utomhusluft överskrids.</p>
M2004/1954/F/M	Ombyggnad av befintligt kraftvärmeverk, Öresundsverket, för produktion av el och värme med en tillförd effekt om högst 800 MW på fastigheten Malmö Hävringe 6 i Malmö kommun.	Regeringen tillåter förbränningsanläggningen för produktion av el och värme på fastigheten Malmö Hävringe 6 i Malmö kommun.	<p>Regeringen tar hänsyn till 2 kap. MB genom att betona vikten av att använda naturgas i stället för andra fossila bränslen på ett sätt som leder till bättre utnyttjande av energi och en minskad belastning på miljön. Regeringen konstaterar även att platsen för den planerade anläggningen sedan länge är exploaterad för energiproduktion.</p> <p>Regeringen finner att verksamheten kan tillåtas eftersom den medför god hushållning med bränslet och inte riskerar att medföra att miljö kvalitetsnormer överskrids. Vidare betonar regeringen vikten att villkor föreskrivs om begränsning av användningen av olja och utsläpp av försurande ämnen till luft. Regeringen föreskriver inga villkor för verksamheten i sitt tillåtighetsbeslut. Regeringen finner därefter att verksamheten bör tillåtas.</p>
M2004/1987/F/M	Dels anläggande av gruppstation för	Regeringen tillåter gruppstationen för	Regeringen konstaterar att den svenska energipolitiken ska skapa villkor en effektiv och

	<p>vindkraft i Kalmarisund i Karlskrona kommun, dels nedläggande och bibehållande av sjökablar. Bolaget avsåg att uppföra fem vindkraftverk med en sammanlagd uteffekt om högst 21 MW. Bolaget angav att vindkraftverken skulle ha en totalhöjd om 145 meter ovan medelvattenytan.</p>	<p>vindkraft omfattande högst fem vindkraftverk med en högsta totalhöjd om 145 meter ovan medelvattenutan i Kalmarisund i Karlskrona kommun.</p>	<p>hållbar energianvändning som i ökad utsträckning baseras på förnybar energi. Omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle ska underlättas. Regeringen anför också att den antagit ett utbyggnads mål innebärande att el producerad från förnybara källor ska öka.</p> <p>Regeringen tar hänsyn till hushållningsbestämmelserna i 3 kap. MB genom att göra en avvägning mellan i fallet aktuella riksintressen. Särskilt mellan riksintresset för vindkraft jämte riksintressen som naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv. Regeringen konstaterar kort att det inte finns hinder mot gruppstationen för vindkraft eftersom ingen påtaglig skada eller olägenhet för övriga riksintressen bedöms uppkomma till följd av att verksamheten tillåts. Det trots att regeringen anför att gruppstationen kommer att bli synlig från flera områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården och friluftslivet. Riksantikvarieämbetet anförde även att gruppstationen skulle innebära påtaglig skada på Kristianopel som ligger i ett område av riksintresse för kulturmiljövården, uttalandet berördes inte av regeringen.</p> <p>Vad gäller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB för regeringen ingen utförlig diskussion kring reglerna. Regeringen kan sägas tillämpa reglerna indirekt genom att ställa upp villkor om att sökanden ska undersöka påverkan på djurliv och vegetation. Ett program för det ska av sökanden upprättas och godkännas av tillsynsmyndigheten innan byggnadsarbetena får påbörjas.</p> <p>Regeringen väger de nationella energipolitiska målen och behovet av förnybar energi mot eventuella negativa effekter på miljö och riksintressen. Regeringen finner, till skillnad från Länsstyrelsen i Blekinge län och Riksantikvarieämbetet, att verksamheten kan tillåtas förutsatt att sökanden vidtar ovan nämnda undersökning.</p>
<p>M2004/4397/F/M</p>	<p>Utbyggande av järnväg från enkelspår till dubbelspår på sträckan Motala-Mjölby i Motala och Mjölby kommuner.</p>	<p>Regeringen tillåter utbyggnad av järnväg från enkelspår till dubbelspår på sträckan Motala-Mjölby i Motala och Mjölby kommuner. Utbyggnaden skall ske inom den korridor utmed befintlig bansträckning.</p>	<p>Regeringen inleder med att konstatera att järnvägssträckan har en viktig roll för att länka samman Norra stambanan och Södra stambanan. Regeringen anför att utbyggnaden är angelägen ur ett transportpolitiskt perspektiv.</p> <p>Regeringen tar kortfattat hänsyn till hushållningsbestämmelserna i 3-4 kap. MB genom att identifiera och väga olika riksintressen för naturvård och kulturmiljö mot behovet av utbyggnad av järnvägen. Regeringen konstaterar därefter kort att utbyggnaden kan ske utan att riksintressena påtagligt skadas. Regeringen bedömer även att utbyggnaden</p>

			<p>inte påtagligt kommer att påverka berörda Natura 2000-områden.</p> <p>Regeringen väger transportpolitiska behov mot miljö- och kulturvården och förutsätter att skyddsåtgärder tas av Banverket under byggande och drift av järnvägen, men gör ingen närmare analys av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB.</p>
M2005/3998/F/M och M2005/4962/F/M	Utbyggande av järnväg avseende Åladsbanan, delen Bollstabruk-N. Nyland, inklusive ett traingelspår.	Regeringen tillåter att ny järnväg inklusive triangelspår byggs på delen Bollstabruk-N. Nyland, Kramfors kommun.	<p>Regeringen inleder med att konstatera att utbyggnaden av järnvägen ingår i den nationella banhållningsplanen och att den är ett viktigt led i en planerad förbättring av järnvägsnätet i södra Norrland.</p> <p>Regeringen beaktar särskilt att järnvägen kommer att påverka ett område som är utpekad att vara av riksintresse för naturvården. Regeringen bedömer att utbyggnaden kan ske utan att sådan påtaglig skada uppstår på naturmiljön i det berörda området. Vidare anförs kortfattat att den nya järnvägen inte heller i övrigt möter hinder enligt hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB.</p> <p>Regeringen att det är viktigt att Banverket upprättar en plan för hantering av berg- och jordmassor, inklusive sulfidhaltiga jordmassor och förorenade massor. Det ger uttryck för att regeringen tillämpar försiktighetsprincipen och 2 kap. 3 § MB.</p> <p>Regeringen bedömer därefter kortfattat, med undantag från ovanstående, att utbyggnaden är förenlig med miljöbalkens regler och vad som i övrigt bör beaktas vid tillåtlighetsprövningen.</p>
M2005/5402/F/M	Byggande av ny kustnära järnväg mellan Kalix och Haparanda.	Regeringen tillåter att en ny järnväg byggs mellan Kalix och Haparanda.	<p>Regeringen inleder med att konstatera att Haparandabanan ingår i det nationella stomnätet och i det transeuropeiska transportnätet. Regeringen anför även att utbyggnaden innebär en förbättring som är transportpolitiskt motiverad.</p> <p>Vad gäller hushållningsbestämmelserna i 3-4 kap. MB resonerar regeringen kring tillåtlighet genom att väga samhällsnyttan av järnvägsutbyggnaden mot de negativa konsekvenserna för miljö och rennäring. Regeringen ställer villkor för Banverket att den närmare lokaliseringen av korridoren för järnvägen ska ske i samråd med länsstyrelse, kommuner och samebyar för att begränsa järnvägen påverkan på rennäringen så långt som möjligt.</p> <p>Det ovan nämnda ger uttryck för att regeringen tar hänsyn till lokaliseringsprincipen i 2 kap. 6 § MB. Utöver ovan av regeringen förda resonemang konstaterar enbart regeringen kort att utbyggnaden av den nya järnvägen bör tillåtas.</p>

M2006/208/F/M	Utbyggande av Norge-/Vänernbanan till dubbelspår i befintlig sträckning på delen Lärje-Olskroken	Regeringen tillåter att järnvägen Norge-/Vänernbanan byggs ut till dubbelspår i befintlig sträckning inom den korridor som benämns Lärje Syd på delen Lärje-Olskroken i Göteborgs kommun.	<p>Regeringen tar hänsyn till hushållningsbestämmelserna i 3-4 kap. MB genom att konstatera att utbyggnaden kommer att ske i befintlig sträckning, vilket främjar god hushållning med marken. Vidare konstaterar regeringen att verksamheten kommer att beröra områden av riksintresse för naturvärden och Natura 2000-områden, men att Banverket åtagit sig att vidta åtgärder för att begränsa påverkan samt att tillstånd redan meddelats av miljödomstolen enligt 7 kap. 28 a § MB. Regeringen finner därefter att det inte i övrigt finns hinder mot verksamheten enligt 3 och 4 kap. MB.</p> <p>Vad gäller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB gör regeringen ingen uttrycklig prövning av kraven däri. Regeringen anför dock att den förutsätter att Banverket beaktar risker och vidtar erforderliga skyddsåtgärder. Ytterligare anför regeringen att utbyggnationen är av vikt för transportpolitiska och samhällsekonomiska skäl.</p>
M2006/2259/Me	Utbyggande av Västkustbanan på delen Varberg-Hamra i Varbergs kommun från enkelspår till dubbelspår.	Regeringen tillåter att Västkustbanan byggs ut från enkelspår till dubbelspår på delen Varberg-Hamra i Varbergs kommun.	<p>Regeringen inleder med att konstatera att utbyggnaden innebär en förbättring som är transportpolitiskt motiverad.</p> <p>Regeringen tar hänsyn till hushållningsbestämmelserna i 3-4 kap. MB genom att identifiera och bedöma påverkan på områden av riksintresse för naturvård och kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § MB samt kustområde som i sin helhet är av riksintresse enligt 4 kap. MB. Regeringen konstaterar kortfattat att utbyggnaden av järnvägen bör kunna ske utan att värdena i riksintresseområdena påverkas, i enlighet med den bedömning som länsstyrelsen och Riksantikvarieämbetet gjort. Utbyggnaden förväntas även att påverka ett Natura 2000-område.</p> <p>Regeringen förutsätter, men föreskriver inga villkor, att Trafikverket vidtar skyddsåtgärder beträffande begränsning av buller samt hantering av lakvatten från deponin och dagvatten från spårområdet.</p> <p>För verksamheten var det även fråga om miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. MB. Regeringen gjorde bedömningen att utbyggnaden, med lämpliga skyddsåtgärder och försiktighetsmått, bör kunna genomföras utan att berörda miljö kvalitetsnormer överskrids.</p> <p>Sammantaget gör regeringen bedömningen att ovan nämnda risker och påverkan som följer av utbyggnaden övervägs av det transportpolitiska skäl som föranleder utbyggnationen.</p>
M2006/4018/F/M	Utbyggande av Norge/Vänerbanan i delvis befintlig	Regeringen tillåter att järnvägen Norge/Vänerbanan	Regeringen inleder med att konstatera att utbyggnaden innebär en förbättring som är transportpolitiskt motiverad.

	sträckning och delvis ny sträckning på delen Hede-Älvängen.	byggs ut i delvis ny sträckning på delen Hede-Älvängen i Ale och Lilla Edets kommuner.	<p>Regeringen konstaterar därefter kort att den järnvägen på den aktuella sträckan kommer att beröra områden som enligt 3 kap. 6 § MB pekats ut som riksintresse för naturvården och friluftslivet, men att utbyggnaden inte är av sådan omfattning att det föreligger hinder mot att meddela tillåtlighet.</p> <p>Vidare anför regeringen att vattenkvaliteten i Grönån tillfälligt kan påverkas under byggverksamheten, vilket riskerar att medföra att miljökvalitetsnormer för bland annat kvaliteten på fiskvatten kan överskridas. Regeringen bedömer dock att det inte framkommer något i ärendet som kan komma att medverka till att berörda miljökvalitetsnormer överskrids.</p> <p>Regeringen konstaterar därefter kort att utbyggnaden av järnvägen bör tillåtas med hänsyn till dess transportpolitiska vikt.</p>
M2007/1180/F/M	Utbyggnade av Norge/Vänerbanan till dubbelspår i ny sträckning på delen Velanda-Prässebo.	Regeringen tillåter att järnvägen Norge/Vänerbanan byggs ut till dubbelspår i ny sträckning på delen Velanda-Prässebo i Trollhättans kommun.	<p>Regeringen inleder med att konstatera att utbyggnaden innebär en förbättring som är transportpolitiskt motiverad.</p> <p>Regeringen konstaterar att utbyggnaden kommer att beröra ett område som enligt 3 kap. 6 § MB pekats ut som riksintresse för naturvården. Regeringen bedömer dock att utbyggnaden med lämpliga skyddsåtgärder bör kunna ske utan att värdena i området påtagligt skadas.</p> <p>Regeringen tar hänsyn till de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB genom att förutsätta att Banverket vidtar lämpliga skydds- och försiktighetsåtgärder för att minimera negativ påverkan på naturmiljö, landskapsbild, boendemiljö om områdena som är av riksintresse. Regeringen förutsätter även att Banverket företar lämpliga försiktighetsåtgärder för att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus av arter och biotoper i området Slumpån. Regeringen föreskriver dock inte några särskilda villkor för verksamheten.</p> <p>Regeringen konstaterar därefter kort att utbyggnaden av järnvägen bör tillåtas med hänsyn till dess transportpolitiska vikt.</p>
M2007/1617/F/M	Anläggande och drift av en gruppstation för vindkraft på lågfjället Sjisjka i Gällivare kommun. Bolaget har angett att det avser att uppföra högst 30 vindkraftverk med en	Regeringen tillåter gruppstationen för vindkraft omfattande högst 30 vindkraftverk med en maximal höjd på 130 meter och med en sammanlagd uteffekt på 90 MW på	Regeringen konstaterar att den svenska energipolitiken ska skapa villkor en effektiv och hållbar energianvändning som i ökad utsträckning baseras på förnybar energi. Omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle ska underlättas. Regeringen anför också att den antagit ett utbyggnadsmål innebärande att el producerad från förnybara källor ska öka.

	<p>sammanlagd uteffekt av 90 MW.</p>	<p>låg fjället Sjisjka i Gällivare kommun.</p>	<p>Regeringen tar hänsyn till lokaliseringsprincipen i 2 kap. 6 § MB genom att bedöma att den föreslagna lokaliseringen av vindkraftsparken är lämplig ur hälso- och miljöskyddssynpunkt. Regeringen anför även att alternativa lokalisering är mindre lämpliga, trots områdets höga naturvärden.</p> <p>Flera remissinstanser anförde även att bolaget inte på ett tillräckligt sätt utrett hur verksamheten kommer att påverka Natura 2000-området, och att ett Natura 2000-tillstånd krävs för verksamheten. Regeringen bedömer att sådant tillstånd kan ges. Inte heller ansåg remissinstanserna att gruppstationen är förenlig med naturreservatets syfte. Regeringen anförde dock att den frågan får prövas i annan ordning.</p> <p>Därefter konstaterar regeringen att verksamheten vid den samlade bedömning som ska göras bör tillåtas.</p>
M2007/3841/F/M	<p>Utbyggande av järnväg, Malmbanan, med enkelspår i ny sträckning på delen förbi Kiruna stad.</p>	<p>Regeringen tillåter att ny järnväg, inklusive triangelspår norr om Luossajärvi, byggs förbi Kiruna stad.</p>	<p>Regeringen inleder med att konstatera att utbyggnaden är en konsekvens av LKAB:s gruvbrytning i Kiruna.</p> <p>Regeringen anför att järnvägen kommer att påverka områden som enligt 3 kap. 5 § MB är av riksintresse för rennärningen och som enligt 3 kap. 6 § MB är av riksintresse för kulturmiljövården. Regeringen gör kortfattat bedömningen att utbyggnaden av järnvägen kan ske utan att riksintresseområdena påtagligt skadas. Vidare anför regeringen att Banverket närmare ska utforma järnvägen i samråd med bland annat Sametinget och Laevas sameby.</p> <p>Regeringen förutsätter att Banverket i den fortsatta planeringen tar hänsyn till de synpunkter som framförts av remissmyndigheterna och att Banverket bör ha en hög ambitionsnivå när det vidtar skyddsåtgärder mot buller. Regeringen tillåter verksamheten.</p>
M2009/1267/Me	<p>Uppförande och drift av en gruppstation för vindkraftverk med högst 65 vindkraftverk med en högsta totalhöjd på 150 meter och med en dimensionerad effekt på högst 200 MW.</p>	<p>Regeringen tillåter inte den ansökta gruppstationen för vindkraft på Lunnekullen i Tibro och Karlsborgs kommuner</p>	<p>Regeringen inleder med att konstatera att det är av vikt att främja användningen av förnybara energikällor, men att nyttan måste vägas mot de skador och olägenheter som etableringen medför.</p> <p>Regeringen tar därefter avstamp i 3 kap. 9 § MB eftersom gruppstationen för vindkraft planerats att läggas i närheten av Försvarsmaktens verksamhet i Karlsborg. Försvarsmakten har avstyrkt att tillåtlighet ges för verksamheten. Regeringen konstaterar att den planerade vindkraftsanläggningen inte ligger inom område som av Energimyndigheten angetts vara av riksintresse för vindbruk. Regeringen bedömer därefter att verksamheten påtagligt skulle försvåra utnyttjandet av Försvarsmaktens verksamhet vid Karlsborg. Med hänsyn till det starka totalförsvarsintresse som föreligger gör regeringen bedömningen att verksamheten inte bör tillåtas.</p>

M2009/1517/F/M	Anläggande och drift av 1 101 vindkraftverk med en totalhöjd på högst 200 meter.	<p>Regeringen tillåter, med den begränsning som kan följa av villkoren, att högst 1 101 vindkraftverk med en totalhöjd på högst 200 meter anläggs och drivs inom fastigheterna Piteå Kronopark 1:57, Hultet 1:3 och Åträsk 8:1 i Piteå kommun.</p>	<p>Regeringen konstaterar att den svenska energipolitiken ska skapa villkor en effektiv och hållbar energianvändning som i ökad utsträckning baseras på förnybar energi. Omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle ska underlättas. Regeringen anför också att riksdagen antagit ett utbyggnadsmål innebärande att el producerad från förnybara källor ska öka.</p> <p>Regeringen beskriver därefter att delar av projektområdet har utpekats som riksintresse för vindbruk enligt 3 kap. 8 § MB, samt att andra delar har pekats ut som områden av riksintresse för rennäringsen enligt 3 kap. 5 § MB och att områden med höga naturområden ingår i projektområdet. Vidare beskrivs hur det inom utredningsområdet finns fyra Natura 2000-områden.</p> <p>Regeringen anför att den planerade verksamheten kommer att förändra förutsättningarna för naturmiljöerna och i vildmarksområden kommer upplevelsen av ostördhet att minska. Konsekvenserna för landskapsbilden blir stora då vindkraftverken kommer att dominera i landskapet och bli synliga på långa avstånd inom stora områden. I utredningsområdet förekommer även ett flertal arter som listats i art- och habitatdirektivet respektive fågeldirektivet. Regeringen konstaterar dock att inget område inom utredningsområdet har bedömts vara av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården eller friluftslivet enligt 3 kap. MB. Ytterligare konstaterar regeringen att inget område heller har angetts vara av riksintresse för obrutet fjäll eller obruten kust enligt 4 kap. MB.</p> <p>Regeringen fortsätter och anger att nästan hela utredningsområdet utgör vinterbetesmarker för flera samebyar. Regeringen bedömer inte att rennäringsen i de områden som bedöms vara av riksintresse inte kommer att påtagligt försvåras, förutsatt att bolaget kompenserar för det intrång som verksamheten medför för rennäringens bedrivande. Regeringen anförde även att kunskaperna om hur storskaliga vindkraftsanläggningar påverkar rennäringsen är små, varför det är mycket svårt att förutse hur stort intrånget kommer att bli.</p> <p>Försvarsmakten har även framfört att det finns konflikter mellan vindkraftsetableringen inom utredningsområdet och totalförsvarets intressen i området enligt 3 kap. 9 § MB. Regeringen bedömer att försvarsintresset inte medför hinder för etableringen i stort. Däremot kan lokaliseringen och utformningen av enskilda vindkraftverk på vissa platser påtagligt motverka totalförsvarets intressen. Regeringen</p>
----------------	--	--	--

			<p>föreskriver därför att Försvarsmakten ska godkänna varje enskilt verks placering och utformning för att undvika konflikt med totalförsvarets intressen.</p> <p>Sammantaget gör regeringen bedömningen att det inte föreligger hinder mot etableringen av vindkraftverken enligt 2, 3 eller 4 kap. MB.</p>
M2009/2149/F/M	Utökande av redan befintlig gruppstation för vindkraft vid Risholmen-Arendal i Göteborgs kommun.	Regeringen tillåter att högst tre vindkraftverk med en totalhöjd på högst 150 meter uppförs vid Risholmen-Arendal i Göteborgs kommun.	<p>Regeringen konstaterar att den svenska energipolitiken ska skapa villkor en effektiv och hållbar energianvändning som i ökad utsträckning baseras på förnybar energi. Omställningen till ett ekologiskt uthålligt samhälle ska underlättas.</p> <p>Regeringen anför därefter att området omkring den befintliga gruppstationen till stora delar är präglad av befintliga vindkraftverk. Regering bedömer därför att de nya vindkraftverken inte kommer att förändra landskapsbilden i stort. Dock anför regeringen att gruppstationen kommer att bli mer synlig från flera områden som bedömts vara av riksintresse för kulturmiljövården och friluftslivet enligt 3 kap. 6 § MB. Regeringen bedömer dock att det inte framkommit något som talar för att gruppstationen kommer att orsaka påtagliga skador eller olägenheter för områdena av riksintresse.</p> <p>Ytterligare finns det, i anslutning till gruppstationen, ett Natura 2000-område. Regeringen, i enlighet med miljödomstolen, gör bedömningen att miljön i Natura 2000-området inte kommer att påverkas på ett betydande sätt sedan vindkraftsanläggningens omfattning begränsats av bolaget.</p> <p>Sammanfattningsvis finner regeringen att det inte föreligger hinder mot verksamheten enligt 2, 3 eller 4 kap. MB.</p>
M2009/3999/F/M	Utbyggande av järnvägen Mäljarbanan etappen Barkarby-Kallhäll i Järfälla och Stockholms kommuner. Den dubbelspåriga Mäljarbanan planeras att byggas ut med ytterligare två spår, i huvudsak i befintlig sträckning.	Regeringen tillåter att järnvägen Mäljarbanan, etappen Barkarby-Kallhäll, byggs ut med ytterligare två spår, i huvudsak i befintlig sträckning.	<p>Regeringen inleder med att konstatera att utbyggnaden är transportpolitiskt motiverad eftersom nuvarande sträckning nyttjas till sin kapacitetsgräns.</p> <p>Regeringen för därefter kortfattat resonemang om utbyggnationens tillåtlighet. Den bedömer att det inte föreligger hinder mot den planerade utbyggnaden enligt hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB, samt att utbyggnaden bör kunna genomföras utan att miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. överskrids. Regeringen finner därför att verksamheten bör tillåtas. Vidare anför regeringen att Mäljarbanan är av transportpolitisk vikt och utbyggnaden ingår i den nationella planen för utveckling av transportsystemet.</p> <p>Efter det att regeringen funnit att verksamheten bör tillåtas konstateras att etappen Barkarby-Kallhäll kommer att byggas i en trång korridor genom områden, med tät bebyggelse, att utbyggnaden</p>

			<p>kommer att beröra naturmiljöer som är värdefulla för bland annat biologisk mångfald, rekreation och friluftslivet och att intrång kommer att ske Görvälns naturreservat samt i kulturmiljöer och fornlämningar. Vidare kommer utbyggnaden att ske nära Mälaren och Bällstaån samt i områden med dåliga grundförhållanden och den kommer att pågå i flera år och medföra påverkan samt störning i omgivningen. I förhållande till dessa risker förutsätter regeringen att Trafikverket företar den fortsatta planering, i samråd med länsstyrelse och berörda kommuner, som krävs för att minimera riskerna och intrången.</p>
M2010/1911/Me	<p>Utbyggande av Södra stambanan från två spår till fyra spår i befintlig sträckning med nedsänkt läge genom tätorterna Åkarp och Hjärup men i övrigt i markplanet på delen Flackarp-Arlöv i Burlövs och Staffanstorps kommuner.</p>	<p>Regeringen tillåter att järnvägen Södra stambanan byggs ut från två till fyra spår i befintlig sträckning på delen Flackarp-Arlöv. Utbyggnaden ska ske med de nedsänkningar och översträckningar som redovisat i ansökan.</p>	<p>Regeringen konstaterar inledningsvis att utbyggnaden är en förbättring som är mycket angelägen ur ett transportpolitiskt perspektiv.</p> <p>Regeringen konstaterar därefter att verksamheten kommer att beröra ett område som pekats ut som riksintresse enligt 3 kap. 4 § MB. Den konstaterar även att kustområdet i Skåne i sin helhet är av riksintresse enligt 4 kap. MB. Regeringen bedömer dock, med grund i det som framkommit i ärendet, att utbyggnationen bör kunna ske utan att riksintressena i berörda områden påtagligt skadas. Därför finner regeringen att det inte föreligger hinder mot den planerade utbyggnaden enligt hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB. Vidare bedömer regeringen att miljö kvalitetsnormer gällande bland annat kvaliteten på utomhusluft i 5 kap. MB inte utgör hinder för utbyggnaden.</p> <p>Regeringen framhåller att järnvägens omgivningspåverkan avseende buller varit föremål för diskussion under lång tid. Regeringen finner att de särskilda omständigheter som råder avseende verksamheten föranleder att villkor om bullerskyddsåtgärder bör föreskrivas.</p> <p>Flera remissinstanser framförde även synpunkter i fråga om konsekvenserna av en grundvattensänkning samt risken för spridning av föroreningar till grund- och ytvatten. Regeringen framför att den utgår från att Trafikverket beaktar dessa synpunkter vid utformningen av järnvägsanläggningen.</p> <p>Sammantaget finner regeringen att verksamheten bör tillåtas.</p>
M2011/3062/Ma/M	<p>Utbyggnad av järnvägen Sveadalsbanan från enkelspår till dubbelspår, i huvudsak i befintlig sträckning</p>	<p>Regeringen tillåter att Sveadalsbanan byggs ut från enkelspår till dubbelspår</p>	<p>Regeringen inleder med att konstatera att Svealandsbanan är i behov av förbättringar och att utbyggnaden är angelägen ur ett transportpolitiskt perspektiv.</p> <p>Naturvårdsverket har föreslagit att tillåtligheten ska förenas med villkor om buller eftersom den ökade trafikeringen kommer att innebära att bullerstörningar</p>

			<p>ökar. Sökanden, Trafikverket, har självt angett att riktvärdena för buller utomhus inte kommer att kunna klaras fullt ut vid samtliga bostäder. Regeringen föreskriver inget villkor om bullerskyddsåtgärder, utan förutsätter enbart att Trafikverket har en hög ambitionsnivå för klara angivna riktvärden för buller.</p> <p>Vidare poängterar regeringen vikten av att Trafikverket närmare utreder lämpliga åtgärder för att minimera konsekvenserna av eventuellt läckage från Kvittens avfallsanläggningen.</p> <p>Därefter bedömer regeringen kort att det inte föreligger hinder mot den planerade utbyggnaden enligt hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB. Vidare gör regeringen bedömningen att utbyggnaden bör kunna genomföras utan att miljö kvalitetsnormerna för bland annat kvaliteten på utomhusluft i 5 kap. MB överskrids.</p> <p>Vid en samlad bedömning finner regeringen att utbyggnaden bör tillåtas.</p>
M2015/03829/Me	Byggande av en ny dubbelspårig järnväg för höghastighetståg (Ostlänken)	Regeringen tillåter byggande av en ny dubbelspårig järnväg för höghastighetståg mellan Järna och Linköping, kallad Ostlänken.	<p>Regeringen inleder med att konstatera att Västra och Södra stambanan har ett mycket högt kapacitetsutnyttjande och att känsligheten för störningar är hög, återställningstiden lång och medel hastigheten låg. Därefter konstaterar regeringen att den nya utbyggnaden är transportpolitiskt motiverad.</p> <p>Regeringen konstaterar att verksamheten berör många natur- och kulturmiljöer med mycket höga bevarandevärden. Den sökta verksamheten berör totalt sex områden som angetts vara av riksintresse för naturvärden, elva områden som angetts vara av riksintresse för kulturmiljövärden och fyra områden som angetts vara av riksintresse för friluftslivet, samtliga enligt 3 kap. 6 § MB. Därefter konstaterar regeringen att omfattningen av skadorna till stor del kommer att bero på järnvägsanläggningen närmare lokalisering och utformning. Regeringen föreskriver därför ett antal villkor till skydd för naturmiljö, kulturmiljö och landskap samt riksintresset Bråvikens förkastningssystem för att begränsa skadorna och barriäreffekterna av järnvägen.</p> <p>Trots det bedömer regeringen att det utpekade riksintresset Trosåns dalgång sannolikt kommer att skadas påtagligt. Regeringen väger därefter riksintresset av Trosåns dalgång och kommunikationsintresset av järnvägen och finner att kommunikationsintresset har företräde framför behovet av att bevara de delar av kulturvärdena i Trosåns dalgång som påverkas. Därefter finner</p>

			<p>regeringen att det inte föreligger några hinder mot byggandet av Ostlänken enligt 3 och 4 kap. MB.</p> <p>Det framgår även av underlaget att 5 Natura 2000-områden kommer att beröras av verksamheten. Regeringen finner dock att det inte föreligger hinder mot att tillåta verksamheten förutsatt att föreskrivna villkor vidtas och beaktas.</p> <p>Vidare kommer miljö kvalitetsnormer enligt 5 kap. MB gällande framför allt kvaliteten på utomhusluft och vatten enligt regeringen inte att överskridas, förutsatt att föreskrivna villkor, lämpliga skyddsåtgärder och försiktighetsmått företas.</p> <p>Regeringen finner vid en samlad bedömning att byggandet av Ostlänken bör tillåtas.</p>
M2017/02796, M2018/00217 och M2021/00969	Anläggningar i ett sammanhängande system för slutförvaring av använt kärnbränsle	Regeringen tillåter att en anläggning för slutförvaring av kärnämne och kärnavfall från det svenska kärnkraftsprogrammet uppförs och drivs inom fastigheterna Östhammar Forsmark 3:32, 6:5 och 6:20.	<p>Regeringen anför att mark- och miljödomstolen i sitt yttrande till regeringen noggrant redogjort för domstolens bedömningar i frågan om verksamhetens tillåtlighet enligt miljöbalken. Domstolen gör bedömningen att verksamheten är tillåtlig utifrån tillämpliga bestämmelser i miljöbalken om verksamhetens lokalisering, 2 kap. 6 § och 3 samt 4 kap. MB. Vidare gör domstolen bedömningen att ge de artskyddsdispenser som krävs samt att ge tillstånd enligt 7 kap. 28 a § MB. Domstolen gör även bedömningen att riksintresset för slutlig förvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall ska få företräde framför riksintresset för naturvård vid en avvägning enligt 3 kap. 10 § MB.</p> <p>Regeringen anför att den instämmer i samtliga de bedömningar som domstolen gör i fråga om verksamhetens tillåtlighet utifrån ovan nämnda aspekter. Vid regeringens handläggning har ytterligare synpunkter framförts. Regeringen gör bedömningen att dessa synpunkter inte leder till någon annan bedömning vad gäller verksamhetens tillåtlighet.</p> <p>Regeringen gör bedömningen att sökanden, SKB, uppfyller kraven enligt försiktighetsprincipen och kravet på bästa möjliga teknik enligt 2 kap. 1, 3 och 7 §§ MB. Regeringen bedömer att SKB har visat att det saknas beaktansvärd risk för skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö, såväl under utbyggnad som efter drift och förslutning av slutförvaret.</p>
M2019/02009	Anläggning för slutförvaring av kortlivat låg- och medelaktivt avfall m.m.	Regeringen tillåter att slutförvaring av kortlivat låg- och medelaktivt avfall m.m.	Regeringen inleder sin bedömning med att redogöra för lokaliseringsprincipen i 2 kap. 6 § MB och att verksamheten i övrigt ska vara förenlig med de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB. Regeringen anför även att den ansluter sig till mark- och miljödomstolens bedömning att i ett ärende som avser slutförvaring av radioaktivt avfall är frågan om strålsäkerhet central och att höga krav kan ställas på

			<p>verksamhetsutövaren. Regeringen fortsätter därefter och konstaterar att sökanden, SKB, har visat att det saknas en beaktansvärd risk för skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljö, såväl under utbyggnad som efter drift och förslutning av ett utbyggt SFR. Regeringen ansluter sig därefter till mark- och miljödomstolens bedömning att verksamheten uppfyller miljöbalkens krav på val av plats och metod och även i övrigt uppfyller kraven enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB.</p> <p>Därefter behandlas verksamhetens inverkan på närliggande Natura 2000-områden. Utredningen som företagits av SKB visar, enligt regeringen, att de föreslagna åtgärderna inte kommer att påverka bevarandestatusen på berörda arter. Regeringen bedömer, i likhet med mark- och miljödomstolen, att det finns förutsättningar att ge artskyddsdispens i den mån det behövs.</p> <p>SKB har även sökt tillstånd att fylla ut ett cirka 65 000 kvadratmeter stort vattenområde. Vattenområdet innehåller höga men inte unika naturvärden enligt SKB, och innehåller inte några rödlistade eller ovanliga arter. Regeringen bedömer att det finns förutsättningar enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. MB att tillåta de sökta utfyllnaderna.</p> <p>Regeringen fortsätter därefter och bedömer att varken följdverksamhet i form av transport eller utsläpp till luft och vatten utgör hinder för att tillåta verksamheten.</p> <p>Regeringen finner vid en samlad bedömning att det är lämpligt att låg- och medelaktivt radioaktivt avfall även fortsättningsvis slutförvaras vid SFR och att en utökad lagring i enlighet med ansökan är motiverad. Regeringen gör därför bedömningen att verksamheten, med lämpligt utformade villkor om försiktighetsmått och skyddsåtgärder kan tillåtas.</p>
--	--	--	---